

Täysistunto

Torstai 8.4.2021 klo 16.00—19.18

Täysistunto alkoi klo 16.00. Täysistunto päättyi klo 19.18.

Puhetta johtivat toinen varapuhemies Juho Eerola (16.00—17.58) ja ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov (17.58—19.18).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Suullinen kyselytunti

Vastaamassa olivat seuraavat ministerit
pääministeri Sanna Marin
tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikko
valtiovarainministeri Matti Vanhanen
oikeusministeri Anna-Maja Henriksson
perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru
työministeri Tuula Haatainen
elinkeinoministeri Mika Lintilä
sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen
sisäministeri Maria Ohisalo
opetusministeri Jussi Saramo

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Päiväjärjestyksen 2. asiana on suullinen kyselytunti.

Pyydän paikalla olevia ministereitä siirtymään ministeriaitioon. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen paikalla olevalle ministerille, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta ja nousemalla seisomaan.

Ministereille esitettiin seuraavat kysymykset:

2.1. Suullinen kysymys koronavirusepidemian hallinnasta (Kaisa Juuso ps)

Suullinen kysymys SKT 66/2021 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Juuso.

Pöytäkirja PTK 37/2021 vp

Keskustelu

16.00 Kaisa Juuso ps: Arvoisa puhemies! Lainvalmistelun taso on herättänyt koko koronakriisin ajan kritiikkiä asiantuntijoissa. Koko kansan tietoon hallituksen lainvalmistelun suorastaan kelvoton taso tuli viime viikolla, kun hallitus veti liikkumisrajoituksia koskeneen esityksensä pois eduskunnasta perustuslakivaliokunnan kriittisen lausunnon jälkeen.

Tällä hallituksella on käytössään historiallisen suuri avustajakaarti. Siitä huolimatta lainvalmistelu näyttäytyy sekavana ja poukkoilevana, jopa laaduttomana. [Timo Heinen: Siitä syystä!]

Juuri nyt eduskunta käsittelee esitystä, jolla ravintoloita huhtikuussa koskevia rajoituksia muutetaan jo kolmatta kertaa.

Kysynkin pääministeri Marinilta: miten hallitus aikoo reagoida lainvalmistelun tasoa koskevaan kritiikkiin, ja kuinka se aikoo varmistaa, että jatkossa eduskuntaan tuotavat esitykset kestävät myös perustuslakivaliokunnan tarkastelun?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Pääministeri Marin.

16.01 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perustuslakivaliokunnan tehtävä tietenkin on eduskunnassa arvioida lakiehdotusten perustuslainmukaisuutta ja tehdä huolellinen arviointi, kuten se on tässäkin tapauksessa tehnyt. Meillä on useissa Euroopan maissa käytössä vastaavankaltaisia liikkumisen rajoittamisen kokonaisuuksia, ja myös valmiuslainsäädännön puolella on Suomessa mahdollisuus liikkumisrajoitusten käyttöönottoon. Tähän nojaten me olemme tuoneet eduskuntaan esityksen, ja perustuslakivaliokunta on katsonut, että se ei kuitenkaan ole ollut sillä tavalla välttämätön ja oikeasuhtainen, että sitä voitaisiin Suomessa ainakaan tämänkaltaisessa tautitilanteessa ottaa käyttöön. Tämä on perustuslakivaliokunnan arvio.

On myös huomioitava se, että koko pandemian ajan olemme joutuneet samanaikaisesti rakentamaan laivaa, kun olemme sitä purjehtineet, eli yhtäaikaaisesti kun olemme pyrkineet pitämään tautitilannetta hallinnassa, me olemme joutuneet lainsäädännössä luomaan niitä työkaluja, joita olemme joutuneet tämän pandemian aikana käyttämään. [Puhemies koputtaa]

Iso kysymys tässä on, millä tavalla me valmistaudumme seuraaviin, tuleviin kriiseihin paremmin, [Puhemies: Minuutti on täynnä!] niin että tulevilla hallituksilla on käytössään valmis työkalupakki.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt, arvoisat edustajat, suurin osa minulle ennalta annetuista kysymysaiheista käsittelee tätä korona-aihetta, joten pyydän nyt kaikkia niitä edustajia, jotka haluavat tähän aiheeseen esittää lisäkysymyksen, nousemaan seisomaan ja painamaan sitä V-painiketta. — Edustaja Juuso voi jatkaa.

16.03 Kaisa Juuso ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on jatkuvasti nostanut esiin ravintola-alan koronatartuntojen lähteenä ja haluaa asettaa myös ruokaravintoloiden toiminnalle entistä ankarampia rajoituksia. Sosiaali- ja terveysvaliokunnan asiantuntijakuulemisissa kävi kuitenkin ilmi, että vain 2,4 prosenttia jäljitetyistä tartunnoista oli alkuvuonna peräisin ravintoloista. Samaan aikaan kun hallitus sulkee ravintolat ja liikuntapaikat, tartunnat leviävät edelleen telakka- ja rakennustyöläisten, vaihto-opiskelijoiden

Pöytäkirja PTK 37/2021 vp

ja vieraskielisen väestön keskuudessa. Hallitus ei edelleenkään ole säätänyt rajoille vaatimusta negatiivisesta ennakkotestitodistuksesta maahanpääsyn ehtona.

Hyvä hallitus, milloin aiotte kohdistaa koronarajoitukset täsmätoimenpiteinä sinne, missä tartunnat oikeasti tällä hetkellä leviävät, sen sijaan että kuritatte tuhansia sellaisia yrittäjiä, [Puhemies koputtaa] joiden toiminnassa tartuntojen leviämisestä ei ole minkäänlaisia näyttöä? [Aki Lindén: Perussuomalaiset esittivät koulujen sulkemista StV:ssä!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, ja minuutti täynnä. — Pääministeri Marin.

16.04 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oletan, kun paikalla on myös ministeri Kiuru, jolle kuuluu esimerkiksi tämä rajojen terveysturvallisuuden kokonaisuus, että hän varmasti voi tätä kokonaisuutta täydentää.

Kun me katsomme tällä hetkellä, meillä on monet yhteiskunnan toiminnot suljettu — muun muassa ravitsemusliikkeitä on suljettu, meillä on harrastustoimintaa keskeytetty, laajasti siirrytty etäopetukseen — eli meillä on monia yhteiskunnallisia rajoitustoimenpiteitä käytössä, nämä ovat myös vaikuttaneet tähän tautitilanteeseen, eli olemme saaneet näillä sulkutoimilla tautitilannetta parannettua. Senkin vuoksi tällä hetkellä, kun me katsomme tartunnan lähteitä, ne lähteet ovat pääasiassa niitä paikkoja, jotka edelleen ovat auki. Kodit ovat merkittävä tartunnan lähteen paikka. Perheen sisäiset tartunnat ovat tosiasia, mutta siihen kokonaisuuteen me emme tietenkään pääse käsiksi, vaan se on hyväksyttävä. Toinen iso kokonaisuus on koko ajan ollut työpaikat. Edelleen meillä on paljon sellaista työtä, jota on tehtävä lähityönä, ja paljon sellaista työtä, jota ei voi etätyöksi edes siirtää. Sen lisäksi meillä ollut tartuntaryppäitä myös rakennustyömailla. Esimerkiksi aluehallintoviranomaiset voivat laajasti testata, [Puhemies koputtaa] asettaa karanteeniin tällaisen rakennustyömaankin osalta niitä henkilöitä, keitä siellä työskentelee, jos siihen on perusteet.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja minuutti täynnä. — Ministeri Kiuru jatkaa tästä.

16.06 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä se niin on, että koska tartuntaluvut ovat kohollansa, niin kyllä niitä tartuntoja jostakin tulee. Ravintolat ovat yhä yksi tartuntojen lähde, mutta on sanottava, että kiireä ravintolasääntely on ajanut siihen, että meillä ei ole ravintoloista tartuntoja niin paljon kuin meillä olisi tilanteessa, jossa meillä ei olisi tällaista sääntelyä. Se on ollut todella ikävää. Erityisesti ravintolatyöntekijöiden vuosi on ollut aivan karmea, ja se varmasti kaikki täällä yhdessä jaetaan.

Mitä tulee tähän tilannekuvaan, niin meillä on olemassa tartuntojen lähteitä. Erityisesti kotona saadut tartunnat ovat aina olleet puolet näistä meidän tartunnoista. Sinne on vaikeampi kohdistaa rajoitustoimia, olette siinä aivan oikeassa, mutta on samaan aikaan muistettava, että se on ollut sitä kotirauhan piiriin kuuluvaa toimintaa. Tältä osin on hyvä kuitenkin, että kolmannes tartunnoista tulee kaikista niistä, jotka on karanteeniin asetettu, [Puhemies koputtaa] eli systeemi sinänsä toimii, mutta täsmätoimia on vielä pohdittava.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Halla-aho.

Pöytäkirja PTK 37/2021 vp

16.07 **Jussi Halla-aho ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tartuntamäärät ovat ilahduttavassa laskussa. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Kiitos rajoitusten!] Niitä on nyt 200—400 päivässä, mikä on muutama prosentti niistä lukemista, joilla saatiin kuukausi sitten pelästytettyä puoluesihteerit siirtämään kuntavaaleja ja media kannattamaan siirtoa.

Moni ihmetteli ennen pääsiäistä hallituksen esitystä ulkonaliikkumiskiellosta. Vielä oudompaa on, että kun perustuslakivaliokunta oli tyrmännyt esityksen kelvottomasti valmisteltuna, niin kiire, välttämättömyys ja kriisitunnelma katosivat jonnekin ja nyt puhutaan olemassa olevienkin rajoitusten purkamisesta. Hyvä, että puhutaan. Suomalaiset työntekijät, yrittäjät ja lapset tarvitsevat paluun mahdollisimman normaaleihin oloihin. Kysyisin kuitenkin: Mitä sellaista tautitilanteesta tapahtui pääsiäisen aikana, mikä selittää tämän käännöksen tiukemmista rajoituksista kevyempiin rajoituksiin? Olivatko liikkumisrajoitukset jonkinlainen arvovaltakysymys [Puhemies koputtaa] ja voimannäyttö hallitukselta?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Pääministeri Marin.

16.08 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei, liikkumisrajoitukset eivät olleet arvovaltakysymys eivätkä voimannäyttekysymys vaan kysymys, jonka terveysviranomaiset ja sosiaali- ja terveysministeriö katsoivat välttämättömäksi. Me olemme koko pandemian ajan kuulleet erittäin herkällä korvalla asiantuntijoita ja terveysviranomaisten viestiä siitä, mikä on välttämätöntä, mikä on tarpeellista, ja niin me teimme tälläkin kertaa, ja sekä THL että sosiaali- ja terveysministeriö arvioivat, että on välttämätöntä tämänkaltainen esitys tuoda eduskuntaan, jotta tautimäärät saadaan selkeään laskuun ja jotta terveydenhuollon kantokyky voidaan kaikissa tilanteissa turvata. Näin me toimimme, ja mielestäni se on vastuullista. Pääministerinä tietenkin seison niiden esitysten takana, joita eduskuntaan on tuotu.

No, me näemme kuitenkin sen, että tämä tautitilanne on onneksi helpottanut niiden rajoitusten vuoksi, joita on otettu käyttöön, onneksi jälleen oikea-aikaisesti, eli me olemme onnistuneet välttämään jälleen sen tilanteen, mikä niin monessa muussa maassa on arkipäivää. Kun me katsomme esimerkiksi naapurimaa Viroon tai naapurimaa Ruotsiin, niin siellä tautitilanne on erittäin paha, se on pahentunut kuten myös monissa muissa Euroopan maissa. [Puhemies koputtaa] Me olemme ottaneet rajoitustoimia jälleen oikea-aikaisesti käyttöön, ja nyt tautitilanne näyttää onneksi menevän parempaan suuntaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja minuutti täynnä. — Ministeri Kiuru.

16.09 **Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On kyllä tosi tärkeätä, että edustaja Halla-aho kysyi tämän kysymyksen, ja se oli tänäänkin jo esillä meillä, kun hallitus ja oppositio tapasivat päivän aikana.

On olennaista erottaa nyt kaksi aivan eri asiaa. Kun me puhumme rajoitusten purusta, niin me puhumme siitä suunnitelmasta, miten lähestytään kohti kesää. Ja kyllä siitä näkyvästäkin pitää pystyä täällä puhumaan niin, ettemme me sekoita sitä juuri tähän hetkeen ja tähän tautitilanteeseen. Ne ovat kaksi eri asiaa. Kun me puhumme tästä tautitilanteesta, niin olen hyvin helpottunut siitä, että pääsiäisenä näyttäisi tapahtuneen käänne siihen, että me olemme nyt selkeässä laskussa. Onko tämä totta, vai ovatko ensi viikolla asiat toisin? On nähty Euroopan maissa, että käänne ei ollut kovin pysyvä. Mutta meillä tapausmäärien

Pöytäkirja PTK 37/2021 vp

kasvu on nyt tahtunut ja kääntynyt lievään laskuun. Samaan aikaan kuitenkin on todettava, että tartuntojen määrä on aivan liian korkealla tasolla: 3 000 tapausta viikossa, se on aivan liian korkea taso. Meillä on aivan liian monessa maakunnassa yli 100:n [Puhemies koputtaa] ilmaantuvuus tällä hetkellä. Tilanne ei ole ohi, ja tähänkin tilanteeseen pitää suhtautua vakavasti.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt on minuutti täynnä.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.2. Suullinen kysymys koronavirusepidemian hallinnasta (Petteri Orpo kok)

Suullinen kysymys SKT 67/2021 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Orpo.

Keskustelu

16.11 Petteri Orpo kok: Arvoisa puhemies! Hallitus esitteli tänään tärkeän exit-suunnitelmaluonnoksen meille oppositiollekin. Se on tärkeä paperi, koska Suomi pitää saada turvallisesti auki, nyt kun ensin huolehditaan siitä, että koronatartunnat pysyvät alhaalla.

Siinä paperissa oli paljon hyvää, mutta siellä oli myös yksi erittäin huolestuttava yksityiskohta, ja se oli se, että hallituksen paperin mukaan aikuisväestöstä noin 50 prosenttia olisi rokotettu kesäkuun loppuun mennessä. Kun me tiedämme, että EU on asettanut tavoitteeksi, että 70 prosenttia aikuisväestöstä on rokotettu kesäkuun loppuun mennessä, niin mistä tämä ero johtuu? Tämä on valtavan kokoinen uutinen. Oikeastaan löysin sen siitä aiheistosta kunnolla vasta palaverin jälkeen, mutta se on valtavan kokoinen uutinen, ja se jos joku voi haitata tätä terveellistä, turvallista avaamista. Onko tämä tietoinen päätös? Mitä hallitus tälle aikoo tehdä?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Pääministeri Marin.

16.12 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Voin kyllä vakuuttaa, että niin nopeasti kuin rokotteita saadaan maahan, koko väestö rokotetaan. Monissa maissa on asetettu erittäin kunnianhimoisia tavoitteita siitä, kuinka nopeasti pyritään rokottamaan, halutaan rokottaa väestö, ja tällekin varmasti on perusteet: halutaan ikään kuin luoda positiivinen viesti siitä, että mahdollisimman nopeasti rokotetaan. Mutta samanaikaisesti me olemme nähneet, että nämä maat, jotka ovat asettaneet tällaisia kunnianhimoisia, ehkä ylioptimistisia tavoitteita, ovat näistä tavoitteista joutuneet luopumaan ja tulleet sen tosiasian eteen, että yhtään sen nopeammin ei voida rokottaa kuin mitä rokotteita maahan tulee.

Mikäli me saamme nopeammin rokotteita, niin ilman muuta rokotukset myös etenevät nopeammin, ja kunnat ovat osoittaneet, että he pystyvät rokottamaan sen määrän, mikä maahan tulee, ja on luotettava siihen, että kunnat voivat tämän rokottamisen kokonaisuuden yhdessä työterveyden ja yksityisen kanssa viedä hyvin loppuun asti niin, että voimme

Pöytäkirja PTK 37/2021 vp

tätäkin kautta viettää vapaampaa kesää. Rokotukset ovat meidän tiemme ulos tästä kriisistä, ja uskon, että olemme kaikki yhtä mieltä siitä, että niin nopeasti kuin mahdollista haluamme väestön rokottaa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Heinonen.

16.13 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Muusikko, kitaristi Mikko Kosonen esitteli itsensä Twitterissä kitaristiksi, joka ei suostu olemaan hiljaa. Pääministeri Sanna Marinin hallitus sivuutti hänen mukaansa kaikki tapahtuma-alan omat ideat exit-suunnitelman valmistelussa. Kosonen tviittasi, että tapahtumien exit-suunnitelmaa oli tekemässä periaatteessa Saarikon julkisesti kasaama työryhmä, mutta tosiasiasa rooli oli puhtaasti seremoniallinen. Kaikki alan sisältä tulleet ideat ruksattiin kylmästi yli. Hän ihmetteli: ”Ei ole tietämättömyyttä, infoa on tykitty päätäjille vuoden päivät. Nämä ovat poliittisia valintoja, ja aivan hirveän tuhoisia sellaisia.”

Kulttuurialan freelancerien väliinputoaminen on Suomen historian kulttuuripolitiikan suurin epäonnistuminen. Marinin hallitusohjelman kirjaus luovien alojen kasvusta näyttää nykyvalossa irvokkaalta ja tekopyhältä. Kasvun edellytykset on tuhottu, eikä se selity koronalla. [Puhemies koputtaa] Arvoisa kulttuuriministeri Annika Saarikko, [Puhemies: Minuutti täynnä!] — ja toivon, että myös te, pääministeri Marin, voitte pyytää puheenvuoron — [Puhemies: Nyt on minuutti täynnä!] kysyn: mitä te vastaatte muusikko Kososelle ja koko kulttuuri- ja taidealalle?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt ministeri Saarikko vastaa.

16.14 Tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aloitan kysymyksen purun loppuosasta.

Ensinnäkin luovien alojen osalta: hallitus uskoo yhä niiden tulevaisuuteen, ja osana elvytys­satsauksia kohdistetaan varoja myös luovien alojen tulevaisuuteen.

Sitten nostitte esiin, arvoisa edustaja, tämän viestin pohjalta freelancereiden tilanteen. Olen tietoinen, niin kuin muukin hallitus, että juuri heidän asemansa on ollut koronavirustilanteen joukossa yksi pahimpia. Se on valitettavaa, se on väärin, ja siksi tätä tilannetta on autettu taloudellisin tuin, joita alueelliset taidetoimikunnat verottomina apurahoina ovat jakaneet. Eduskunta lisätalousarviossaan hyväksyi 15 miljoonan euron lisäsatsauksen. Ja kyllä, apurahapaketti — uusi — on valmisteilla.

Mitä tulee tapahtuma-alaan, sen työryhmän työ — josta haluan julkisesti lausua kiitoksen useille sidosryhmille aina poliisihallinnosta kirkkoon, tapahtuma-alaan ja tapahtumajärjestäjiin, [Puhemies koputtaa] terveysviranomaiset mukaan lukien — on osa [Puhemies: Minuutti on ylitetty!] hallituksen exit-suunnitelmaa sellaisenaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja pääministeri Marin.

16.15 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Heinonen kysyi, mitä vastaisin Mikko Kososelle — ja hänelle jo vastasin, eli hänen kanssaan sosiaalisessa mediassa kävin tästä asiasta keskustelua. Hän oli osoittanut minulle avoimen kirjeen, ja siihen vastasin ja sanoin, että me tulemme hallituksessa varmistamaan ja katsomaan, että työ näiden asioiden eteenpäinviemiseksi edistyy. Tätä ollaan täälläkin

Pöytäkirja PTK 37/2021 vp

viikolla viisikossa hallituspuolueiden puheenjohtajien kanssa käyty läpi, ja ministeri Saarikko tässä kuvasi, millä tavalla näitä asioita edistetään. Me kaikki jaamme huolen tapahtuma- ja kulttuurialan tilanteesta, freelancereiden tilanteesta, ja hallitus suhtautuu tähän kysymykseen vakavuudella.

Mutta haluan tietenkin myös tässä peräänkuuluttaa kohtuutta sen suhteen, että me olemme globaalissa pandemiassa. Ei hallitusohjelmaa kirjoitettaessa yksikään meistä puolueista ole halunnut siirtää kouluja etäopetukseen tai halunnut laittaa tapahtumia tauolle tai halunnut sulkea ravintoloita. Eivät nämä ole kysymyksiä, joita me haluamme tehdä. Nämä ovat asioita, joita me joudumme tekemään, koska meidän velvollisuutemme on myös suojella ihmisten henkeä, elämää, terveyttä [Puhemies koputtaa] erittäin vakavalta taudilta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Pyritään tämän jälkeen siihen, että yksi kysymys ja yksi vastaus.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.3. Suullinen kysymys koronavirusepidemian hallinnasta (Sari Tanus kd)

Suullinen kysymys SKT 68/2021 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Tanus.

Keskustelu

16.17 Sari Tanus kd: Arvoisa puhemies! Koronatoimenpiteet ovat kohdistuneet erittäin ankarasti yritystoimintaan. Erityisesti ravintolat ja kahvilat ovat olleet merkittävien rajoitustoimien kohteena. Nämä rajoitukset on kohdistettu kaavamaisesti, alueellisesti isojen maakuntarajojen perusteella, mutta toimialojen sisällä olevien toimijoiden kesken suures-tikin vaihtelevaa tautiriskiä ei olla otettu kunnolla huomioon.

Kristillisdemokraatit peräänkuuluttivat exit-suunnitelmaa jo kuukausi sitten, ja on hyvä, että siitä nyt keskustellaan. Hallituksen tulisi ottaa nyt paremmin huomioon eri alueiden erilaiset tautitilanteet sekä tietyn alan sisällä olevat erot taudin leviämisen suhteen, toisin sanoen matalan tautiriskin kunnissa tai yrityksissä tulee pyrkiä nopeammin normalisoimaan tilanne ja purkaa rajoitukset nopeammin.

Kysyisinkin nyt asianomaisilta ministereiltä: tullaanko koronatoimenpiteiden poistamisessa huomioimaan rajoitusten täytäntöönpanoa paremmin alueelliset ja toimialakohtaiset erot [Puhemies koputtaa] ja toteutetaanko exit-suunnitelma oikeasuhtaisemmin yritystoiminnan helpottamiseksi?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja minuutti on täynnä. — Nyt pääministeri Marin tä-hän.

16.18 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tänään yhdessä kaikkien eduskuntapuolueiden kanssa kävimme läpi alustavaa suunnitelmaa yhteis-kunnan avaamisesta kesää kohti ja rajoitusten hallitusta ja asteittaisesta purkamisesta.

Pöytäkirja PTK 37/2021 vp

Tähän nykyiseen tilanteeseen nähden on syytä lähettää viesti, että tilanne on edelleen vakava. Meillä on usea maakunta huonossa tautitilanteessa, korkeilla ilmaantuvuusluvuilla. Tautitapauksia on edelleen paljon päivittäin, eli juuri nyt ei ole oikea aika purkaa rajoituksia. Meidän pitää suhtautua tähän tilanteeseen vakavasti eikä toistaa niitä virheitä, mitä monissa maissa on tehty, että ennenaikaisesti, liian ajoissa puretaan rajoituksia ja pahennetaan sitä kautta tautitilannetta, eli tätä pitää välttää — siksi hallittu, asteittainen, tarkasti seurattu eteneminen, jolla voimme varmistaa sen, että tilanne helpottuu, kesä on valoisampi ja parempi meille kaikille.

Kyllä meillä tälläkin hetkellä on alueilla erilaisia rajoituksia. Perustason alueilla tälläkään hetkellä rajoitustoimenpiteitä ei siinä määrin ole, eli niillä alueilla, missä on hyvä tautitilanne, on vähemmän rajoitustoimenpiteitä. Esimerkiksi jos kaikki tartuntaketjut ovat tarkasti hallinnassa ja tiedetään, [Puhemies koputtaa] mistä tartunnat tulevat, ketjut ovat kurissa, niin silloin esimerkiksi rajoituksia ei ole niin välttämätöntä pitää kireinä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt rajoitus. — Ministeri Haatainen.

16.19 Työministeri Tuula Haatainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä kysymys kuului nimenomaan siitä, miten otetaan huomioon nämä ravintolatyypit ja miten alueita tarkastellaan. Tämä tarkastelu tehdään viikoittain, eli nyt kun tämä ravintolasulkulaki tuli voimaan, niin asetusta tarkastellaan nyt, ja valtioneuvosto tänään sitä tarkastelee. Tilanne on se, että nyt Pohjois-Pohjanmaa ja Lappi kokonaisuudessaan avautuvat, eli siellä ravintolat voivat huomenna avautua. Muilta osin muutoksia ei ole tullut. Ja tämän me perustamme THL:n lausuntoon, eli STM ja THL tekevät meille työ- ja elinkeinoministeriöön siitä lausunnon, ja sen mukaisesti mennään.

Sitten mitä tulee näihin eri ravintolatyyppeihin, niin on myös jaoteltu ravintolatyypeittäin. Mutta nyt tällä hetkellä, kun nämä tartunnat nousivat niin voimakkaasti ja kun näitä tartuntoja oli erityyppisissä ravintoloissa, terveydenhuoltoviranomaisten näkemys oli, että näillä alueilla nämä kaikki ravintolat suljetaan. [Puhemies koputtaa]

Tämä laki on nyt voimassa 18. päivään huhtikuuta, ja sitten astuu voimaan tartuntatautilaki, jolla säädellään näitä ravintoloita.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt uusi yritys, yksi kysymys per yksi vastaus. — Edustaja Juvonen.

16.21 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Rokottamisella on tärkeä rooli turvata terveydenhuoltojärjestelmän kantokyky. Se on erittäin tärkeää kriisivalmiudelle, ja se hillitsee myös hoitovelkaa, jota vääjäämättä tästä koronaviruksesta on syntymässä.

Lääkäriliitto kommentoi tänään hyvin huolestuneena sitä, että suurin osa terveydenhuollon henkilöstöstä on edelleen rokottamatta. Kysyisin teiltä, hyvä hallitus: mitä te aiotte tehdä tälle tilanteelle? Olette nyt tekemässä tätä exit-suunnitelmaa pois koronarajoituksista, mutta niin kauan kun virus on meidän keskuudessamme ja sitä ei ole pysäytetty esimerkiksi rokotuksella, se leviää. Miksi Suomi ei lähtenyt rokotteita hankkiessaan hankkimaan niitä ohi EU:n? Minkä takia me jäimme odottamaan? Tässä tilanteessa me nyt olemme. Mitä vastaatte sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstölle siitä, että he eivät saa rokotuksia?

Pöytäkirja PTK 37/2021 vp

Mainitsitte, ministeri, että perheiden sisäiset tartunnat ovat lisääntyneet. Eikö työikäisten rokottaminen myös olisi hyvin tärkeää?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Tässä tulee edelleen useammalle ministerille. Ministeri Kiuru ensin ja sitten Marin.

16.22 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä uskon, että kaikki ovat samaa mieltä siitä, mitä edustaja Juvonenkin tässä peräänkuuluttaa, että rokotteet tulevat olemaan se ratkaisu, ja kaikki tarvitsevat rokotteen. Sitä varmasti yrititte tässä sanoa.

Nyt kun rokotteista oli pulaa ja me saimme niitä vain rajatun määrän alkuun, me olemme joutuneet tekemään sellaisen rokotejärjestyksen, jossa arvioidaan jokaisen riski, ottaen huomioon, kuinka tämä vakavan taudin uhka sitten voisi yksittäisten henkilöiden kohdalla vaikuttaa. Tältä osin Suomessa otettiin rokotejärjestyskannaksi, että me pyrimme suojelemaan niitä ihmisiä, jotka ovat aidosti riskiryhmässä ja jopa saattaisivat kuolla ilman tätä suojaa, jos sitten tauti yllättäisi. Tällaisissa tapauksissa erityisesti ikäihmiset, yli 70-vuotiaat, ja tiettyihin sairauksiin altistuneet ovat olleet meidän riskiryhmässä.

Nyt on aika arvioida työikäisten rokottamisjärjestystä, ja se on tällä hetkellä lausuntokierroksella. Siellä lähdetään myöskin tästä riskiperusteisuudesta, [Puhemies koputtaa] koska näitä rokotteita on sen verran vähän, ja siellä myös koko hoitohenkilöstö tullaan rokkamaan. Mutta alussa oli rokotteita niin vähän, että kaikille ei voitu antaa sitä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja nyt pääministeri Marin vielä.

16.23 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos muistan oikein tämän lausuntokierroksella olevan rokotejärjestyskysymyksen, niin nimenomaisesti hoitohenkilökunta on yksi sellainen ryhmä, joka sieltä on nyt nostettu vielä entistä voimakkaammin esille. [Perussuomalaisten ryhmästä: Entä poliisit?] He ovat etulinjassa monessakin suhteessa, ja meidän pitää varmistaa, että terveydenhuollon kantokyky kaikissa tilanteissa voidaan turvata. Eli kun tätä alueellista kohdentamista katsotaan pahimmille epidemia-alueille, niin sinne on myös nostettu tämä sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstö erillisenä kysymyksenä mukaan — näin muistelisin, että siinä lausuntokierroksella olevassa luonnoksessa on.

Mitä tulee näihin kotien tartuntoihin, niin en nyt osaa sanoa, ovatko ne tartunnat erityisesti nousseet, kun tautitilanne kokonaisuudessaan on kevään mittaan heikentynyt, mutta varmasti suhteessa ovat, ja se kotien suhteellinen osuus tartunnoista on kasvanut tietenkin sen vuoksi, että meillä on rajoitustoimenpiteitä laajasti muualla yhteiskunnassa ja me olemme sulkeneet toimintoja, jolloin näitä tartuntoja ollaan saatu alaspäin. Mutta edelleen ihmiset asuvat kotona ja ovat tekemisissä läheisten ihmisten kanssa, [Puhemies koputtaa] ja siellä näitä tartuntaketjuja on. Eli tämä suhteellinen osuus on kasvanut.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Edustaja Wallinheimo.

16.24 Sinuhe Wallinheimo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se, että edustaja Orpo kysyi rokotusaikataulusta, oli perusteltua, nimittäin liikkumisrajoitusten halli-

Pöytäkirja PTK 37/2021 vp

tuksen esityksen perusteluissa luki, että kaikki on rokotettu heinäkuun 21. päivään mennessä, ja nyt puhutaan 50 prosentista. Siinä on vissi ero, ja tähän kyllä haluttaisiin vastaus.

Mutta, pääministeri Marin, te olette myös väläyttänyt normaalia juhannusta — ja hyvä niin. Monelle normaali juhannus on esimerkiksi juhannusfestarit ja siellä kavereiden tapaaaminen. Nyt kysyisinkin teiltä, arvon pääministeri, lyhyesti ja ytimekkäästi: millä ehdoilla esimerkiksi juhannusfestarit saa järjestää, ja millä ehdoin sinne saa osallistua?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja pääministeri Marin.

16.25 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen kuvannut sitä, että mikäli me nyt pidämme tautitilanteen hallinnassa, rokotukset edistyvät kuten me katsomme, että niiden pitäisi edistyä, mikä tällä hetkellä näyttää mahdolliselta, yhdessä kausivaihtelun kanssa kyllä kesä voi olla paljon parempi. Mutta se on tietenkin riippuvainen siitä, kuinka me nyt käyttäydymme. Jos me suhtaudumme tähän tilanteeseen vakavasti, jos me pidämme huolta terveysturvallisuudesta nyt, pidämme tautitilanteen hallinnassa, niin kesä voi olla parempi.

En uskalla kyllä luvata juhannusfestivaaleja tai isoja massatapahtumia vielä juhannukselle, mutta paljon normaalimpi juhannus tähän nykytilanteeseen verrattuna on kuitenkin mahdollinen. Mutta se on meistä itsestämme kiinni: kuinka suhtaudumme nyt tähän tilanteeseen, pidämmekö kiinni rajoituksista, emme pura niitä ennenaikaisesti, huolehdimme omassa arjessamme siitä, että toimimme vastuullisesti. Jokainen meistä voi vaikuttaa siihen, että kesä on parempi.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Lindtman.

16.26 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan tuoda tähän keskusteluun hieman laajemman kuvan: Jos katsoo, mitä nyt tänä keväänä ja alkuvuonna on Euroopassa tapahtunut, niin siellä, minne nämä virusmuunnokset, kuten brittimuunnos, ovat iskeneet, on nähty erittäin rajuja tartuntatapausten kasvuja ja on myöskin nähty erittäin rajuja rajoitustoimenpiteitä. Siitä kertoo muun muassa se, että tällä hetkellä Euroopassa tautimäärät ovat kasvussa. Mutta, arvoisa puhemies, Suomessa ne ovat nyt laskussa. Siitä suurin kiitos kuuluu ihmisille, jotka noudattavat rajoitustoimenpiteitä omassa elämässään, mutta näyttää siltä, että jälleen kerran hallituksen maaliskuun alussa käynnistämä sulku nyt toimii, ja sen vuoksi on nyt tärkeätä palauttaa myös mieleen, missä järjestyksessä on tärkeää, että rajoituksia ryhdytään purkamaan. Rajoituksia ryhdyttiin laittamaan niin, että aikuiset ensin, jotta nuoria suojellaan, ja nyt pitää mennä päinvastaisessa järjestyksessä. On tärkeää, että rajoituksia noudatetaan, jotta voimme vapauttaa lapset ja nuoret. [Puhemies: Kysymys?] Onko tämä hallituksen exit-strategian yksi kärki?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: No niin, pääministeri Marin.

16.27 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä on. Lasten ja nuorten tilanne on asia, josta me kannamme huolta. Me tiedämme, että pitkäaikainen etäopiskelu tai pitkäaikainen harrastustoiminnan keskeyttäminen tietenkin aiheuttavat myös paljon ongelmia, aiheuttavat paljon huolta ja aiheuttavat sellaisia jälkiseurauksia, joita meidän pitää yhteiskuntana pystyä hoitamaan, ja meidän pitää yhdessä sitou-

Pöytäkirja PTK 37/2021 vp

tua siihen, että me hoidamme lasten ja nuorten tilannetta myös koronakriisin jälkeen sillä tavalla, että heillä on valoisampi tulevaisuus edessä. Joten kyllä lapset ja nuoret on erityisenä ryhmänä, ja kyllä, rajoitustoimien purkaminen aloitetaan lapsista ja nuorista. Uskon, että laajasti voimme tämän yhdessä täällä jakaa.

On myös huomioitava, kun me luovumme muista rajoitustoimista, että se tehdään hallitusti. Esimerkiksi kun tämän ravintolatäyssulun lainsäädäntö on voimassa vain 18.4. asti, niin senkään jälkeen ravintolat eivät pala normaaliin, vaan sen jälkeen edelleen on hyvin tiukkoja aukiolo-, anniskelu- ja asiakaspaikkamäärärajoituksia, joita sitten alueen tautitilanteen mukaisesti voidaan höllätä tai kiristää. [Puhemies koputtaa] Tämä lainsäädäntö on täällä eduskunnassa käsittelyssä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Kulmuni.

16.29 Katri Kulmuni kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Me pystymme seuraamaan tietenkin sitä, miten koronatilanne etenee muissa maissa, ja myös niitä toimia, kuinka ollaan onnistuttu tai epäonnistuttu. Laajassa kuvassa Suomi on tietenkin pärjännyt hyvin.

Oli erittäin tärkeää, että Lapissa pystyttiin aloittamaan ravintolatarkastelu kuntakohtaisesti, ja on hienoa kuulla nyt työministeriltä, että se leviää myös Pohjois-Pohjanmaalle, koska meillä on niin erikaltaisia alueita.

Mutta tämä tilanne on pitkittynyt jo yli vuoden mittaiseksi, meillä on kulttuurialan ahdinkoa, ravintola-alan ahdinkoa ja monenlaisia ongelmia. Keski-Euroopassa on monin paikoin pystytty ottamaan käyttöön erilaisia pikatestausmahdollisuuksia. Työpaikat huutavat niiden perään. Tuhansien ihmisten tehtaat kyllä mielellään testaisivat ihmisiä nopeammin lakin tahdilla, jos se olisi Suomessa mahdollista. Saksassa osassa kunnista ja Isossa-Britanniassa julkisin varoin tullaan antamaan nyt säännöllisesti pikatestejä kansalaisille. Missä vaiheessa Suomessa pystyttäisiin saamaan tämänkaltaisen pikatestausmahdollisuus? [Timo Heinonen: Erinomainen puheenvuoro!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja ministeri Kiuru.

16.30 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me tällä hetkelläkin käytämme jo — erityisesti muutoin siellä kansanedustaja Kulmunin kotimaakunnassakin — pikatestejä. Tältä osin pikatestejä on monenlaisia, ja niiden laatu ja vaikuttavuus vaihtelevat. Se on varmasti tuoreimpia uutisia tässä ajassa, että kaikki pikatestit eivät ole osoittautuneet niin vaikuttaviksi kuin on aikaisemmin oletettu, mutta meillä on hyviäkin pikatestejä käytössä. Se riippuu siitä, minkälaisia valmisteita on tarjolla.

Hallitus ei itse päättä, minkälaisia pikatestejä tässä maassa käytetään ja minkälaista diagnostiikkaa täällä tehdään, vaan se on tietenkin sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäjien käsissä. Mutta me kannustamme omalla ohjelmallamme, nimenomaan meidän jo pitkään voimassa olleella testausstrategialla ja jäljitysstrategialla, siihen, että käytettäisiin monipuolisesti näitä välineitä, joita on maailmalla tarjolla. Erityisesti rajoilla mutta myös ihan työpaikkojen testauksessa pitäisi ottaa hyvin näppäriä keinoja käyttöön, [Puhemies koputtaa] ja nyt sairaanhoitopiirit ovat siihen suuntaan jo siirtymässäkin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Pääministeri Marin.

16.31 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mielestäni laajamittaiseen testaukseen kannattaa suhtautua kyllä myönteisesti. Meillä on toisena kulmana ollut koko tämän pandemian ajan tämä testaa, jäljitä, eristä, hoida -kokonaisuus, jota voimme jälleen laajamittaisemmin käyttää yksinomaan, kun tautitilanne tulee helpottamaan. Eli voisimme luopua näistä laajoista rajoitustoimenpiteistä, ja tällöin on käytössä tämä testaa, jäljitä, eristä, hoida -kokonaisuus — testaaminen tietenkin avainasemassa on asia, millä me voimme pitää tautitilannetta kurissa, ja siitä näkökulmasta suhtaudun kyllä hyvin myönteisesti siihen, että mahdollisimman laajamittaisesti testausta käytetään hyödyksi. Sitä kautta päästään tautitapauksiin käsiksi ja voidaan tartuntaketjuja katkaista.

Itse asiassa juuri tämän meidän strategiamme vahvan kulmakiven ansiosta me olemme onnistuneet välttämään yhden epidemiahuipun, toisin kuin moni muu Euroopan maa. Eli meillä alkusyksystä nämä alueellisesti kohdennetut rajoitustoimenpiteet yhdessä tämän meidän hybridistrategiamme testaa, jäljitä, eristä, hoida -kokonaisuuden kanssa auttoivat siinä, että meillä jäi yksi huippu näkemättä. [Puhemies koputtaa] Me olemme itse asiassa nyt kolmannessa huipussa, kun muualla Euroopassa eletään neljättä huippua.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Mykkänen.

16.32 **Kai Mykkänen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokoomus julkisti viikko sitten keskustelunavauksen koronan exit-strategiasta, ja nyt näyttää siltä, että hallitus jättää sivuun useita sellaisia keinoja, joita peräänkuulutimme tutkittavaksi, jotta suomalaisten elämä olisi tänä keväänä helpompaa.

Tanskalaisista useimmilla on jo puhelimessaan MinSundhed-sovellus, jonka avulla voi osoittaa tuoreen negatiivisen testituloksen, todistuksen rokotuksesta tai sen, että on sairas-tanut koronan. Siellä on myös tarkoitus, että toukokuuhun mennessä tästä kehitetään EU-vaatimukset täyttävä kansainvälinen sovellus.

Tässä on varmasti haasteita, mutta jään miettimään, onko se ainakaan minulta pois, jos Elli tai Tauno voisi toukokuussa osallistua vaikkapa rakkaisiin kulttuuriharrastuksiinsa käyttämällä tämäntyyppistä suomalaista MinSundhed-sovellusta ja osoittamalla, että hänet on rokotettu tai että hänellä on tuore testitulos. Kysynkin erityisesti elinkeinoministeri Lintilältä, jolle tapahtuma-ala kuuluu: onko nyt riski, että tapahtumat Suomessa aukeavat kuukauden myöhemmin sen takia, että meillä ei oteta käyttöön kansallista rokotetodistusta, testitodistusta [Puhemies koputtaa] Tanskan tapaan?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt on aika täynnä. — Ja ministeri Lintilä.

16.33 **Elinkeinoministeri Mika Lintilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Taitaa olla niin, että tapahtuma-ala kaikinensa ei sinällensä kuulu minun rootelilleni, vaan tällä hetkellä on kuulunut tapahtumatuen järjestäminen, jota olen tehnyt ja jonka valmistelu on tällä hetkellä jo valmiina. Mutta varmasti edustaja Mykkänen on täsmälleen oikeassa siinä, että kyllä tämä haasteellinen kesä tulee tapahtumajärjestäjille olemaan. Opetus- ja kulttuuriministeriö teki erittäin hienon työn tekemällä strategian turvalliseen tapahtumaan, ja nyt varmasti meidän pitäisi saattaa nämä kaikki yhteiselle ladulle tai uralle, että pystytään näitä tapahtumia järjestämään. Mutta mikä se tilanne on — hiukan epäilen, että se voi-

Pöytäkirja PTK 37/2021 vp

si olla jokin passi, jolla se voitaisiin todentaa. Tätä varmasti kehitetään, mutta en pysty sanomaan, että se avaisi kuitenkin tätä tapahtumatilannetta niin paljon, eli kyllä varmasti mennään siihen, että rokotuksien merkitys nousee ilman muuta, mutta se ilmentymisen määrä [Puhemies koputtaa] tulee olemaan se ratkaiseva kysymys kuitenkin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Täällä vielä yhteensä neljä ministeriä haluaisi tähän kysymykseen vastata, mutta jos pääministeri Marin.

16.35 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viimeksi tänään luin sitä kokoomuksen exit-strategiaa, ja siellä oltiin nostettu tämä kysymys esille. Halusin perehtyä, koska nostitte myös siinä parlamentaarisessa keskustelussa esille, mikälaista mallia tavoittelette, mutta siellä ei taidettu olla oikein tätä kokonaisuutta sen tarkemmin avattu, pyydettiin vain, että tätä selvitettäisiin. Tanskassahan tämänkaltainen malli on käytössä, ja nähdäkseni ne isoimmat kysymysmerkit liittyvät nimenomaisesti siihen, miten tämä käytännössä tehtäisiin. Eli miten käytännössä sitten ajattelisitte, että tällainen toteutettaisiin? Haluaisin kyllä kuulla kokoomukselta tästä lisänäkemyksiä, miten tämä käytännössä sitten tehtäisiin. Onko ajatuksena se, että tehtäisiin lainsäädäntö, jossa ikään kuin kielletäisiin muita osallistumasta yhteiskunnan palveluihin paitsi heitä, jotka on rokotettu? Näkisin, että tämä olisi erittäin hankalaa myös perusoikeuksien näkökulmasta. Vai onko ajatuksena se, että nyt avataan toiminta laajasti ja sitten suositellaan, että sinne osallistuvat vain he, jotka on rokotettu? [Jussi Halla-aho: Miten se voi olla muualla niin paljon helpompaa?] Eli mikä on se käytännöllinen malli, mitä te tässä haette? [Puhemies koputtaa] Siitä olisi hyvä kuulla lisätietoja.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: No niin. — Ja nyt kuitenkin edustaja Tavio.

16.36 Ville Tavio ps (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies... — Anteeksi. Herra puhemies!

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. [Naurua — Timo Heinonen: Aika!]

Me perussuomalaiset kysyimme aikaisemmin tuosta liikkumisvapauden rajoittamisesta, joka oli hallituksen esityksenä aika hätkähdyttävä, koska kyseessä on yksi keskeisimmistä ihmisoikeuksistaamme. Pääministeri vastauksessaan vaikutti menevän taas virkamiesten taakse: esititte, että virkamiehet pitivät välttämättömänä, mutta kyllähän te itse sen päätöksen teitte tässäkin asiassa, niin kuin näissä muissakin hallituksen esityksissä. Eli hallitus ja te, pääministeri, piditte välttämättömänä, että tällä hetkellä meillä olisi voimassa liikkumisen rajoitukset. Kuinka me pärjäämme tähän nyt, kun ne eivät ole voimassa? Eli onko mielipiteenne yhä, että ne olivat täksi viikoksi välttämättömiä, vai teittekö te virhearvion?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Pääministeri Marin.

16.37 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten tuossa vastauksessa sanoin, niin pääministerinä tietenkin... [Puhujan mikrofonin sulkeutuu]

Pöytäkirja PTK 37/2021 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Anteeksi, pääministeri, nyt hävisi ääni. — No, nyt se on takaisin.

No niin. — Eli hallituksen esitysten takana tietenkin pääministerinä seison, ja hallitus on nojannut siihen arvioon, jonka terveysviranomaiset ovat tehneet. Mielestäni se on vastuullista, ja näin me olemme toimineet koko tämän epidemian ajan. Me olemme kuunnelleet terveysviranomaisia, niin Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitosta kuin sosiaali- ja terveysministeriötä, niistä vakavista huolista, joita he meille esittävät, ja sen vuoksi tämä lakiesitys eduskuntaan tuotiin. Mutta kuten jo tuolloin lähetekeskustelussa tätä asiaa kuvasin, tähän olisi sisällytynyt tietenkin se, että vielä asetuksenantovaiheessa oltaisiin arvioitu, onko aivan välttämätöntä ottaa näitä toimivaltuuksia käyttöön, eli siinä olisi tapahtunut kolmessa kohdassa arviointi välttämättömyydestä, oikeasuhtaisuudesta, että voidaanko näitä rajoitustoimia lopulta ottaa käyttöön. Siinä vaiheessa, kun lakiehdotus eduskunnalle annettiin, eduskunta osaltansa arvioi ja perustuslakivaliokunta sitten katsoi, että tämä ei ole välttämätöntä, mutta jos se olisikin tullut voimaan, niin vielä siinä vaiheessa, kun asetus oltaisiin annettu, oltaisiin arvioitu olemassa olevan tautitilanteen pohjalta, onko sitä [Puhemies koputtaa] tarpeen ottaa käyttöön. Ja tilanteessa, jossa tapausmäärät ovat laskussa ja parempaan suuntaan mennään, varmaankaan ei oltaisi otettu käyttöön, ja tämän jo kuvasin silloin lähetekeskusteluvaiheessa.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.4. Suullinen kysymys koronavirusepidemian hallinnasta (Harry Harkimo liik)

Suullinen kysymys SKT 69/2021 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Harkimo.

Keskustelu

16.39 Harry Harkimo liik: Arvoisa puhemies! Kun exit-suunnitelmassa lukee, että kesä—heinäkuussa olisi 50 prosenttia rokotettu, ja se prosenttiluku vaihtelee koko ajan, niin mihin nämä luvut perustuvat? Onko EU:lta tullut jo joitain taulukoita tai rokotevalmistajilta joitain taulukoita siitä, kuinka monta rokotetta tulee joka viikko? Onko tästä olemassa joku suunnitelma? Ja miksei semmoista suunnitelmaa ole julkistettu? Vai onko koko tämä asia ihan hatusta vedetty?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja ministeri Kiuru.

16.39 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei ole hatusta vedettyä, mutta haasteena on se, niin kuin tässä edustaja Harkimo jo totesikin, että kyllä siihen liittyy epävarmuutta. Nämä rokotevalmistajat saattavat ilmoittaa vain viikon varoitusajalla, kuinka paljon rokotteita tosiasiallisesti tulee, mutta voi olla, että tuo jakso on jopa muutama viikko. Meillä on kuitenkin sopimukset tehty tästä isosta kuvasta, ja me tiedämme, kuinka monta rokotetta me tulemme saamaan tällä kvartaali kak-

Pöytäkirja PTK 37/2021 vp

kosella. Mutta siinä, toteutuvatko ne erät jokaviikkoisesti niin kuin on sovittu vai jääkö sieltä rokote-eriä pois, on liukumaa. Tämä perustuu siihen arvioon, jota viranomaiset ovat saaneet näiltä toimijoilta osana EU:n yhteishankintamenettelyä. Tässä edustaja Harkimo viittasi siihen, voitaisiinko ihan tarkasti sopimustasoisia tietoja saada yhteiskunnan kokonaiskäsittelyyn. Silloin kun tästä yhteishankinnasta päätettiin, EU:n kesken sovittiin — kaikkien EU-maiden ja näiden valmistajien kanssa — että [Puhemies koputtaa] niin tarkkoja yksityiskohtaisia numeroita ei voida käydä [Puhemies: Ja aika on täynnä!] julkisuuksessa läpi.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Harjanne.

16.40 **Atte Harjanne vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Vaikka tilanne on hyvästä suunnasta huolimatta vielä vakava, on tärkeää, että exit-suunnitelmaa on valmisteltu ja että siitä keskustellaan. Nykyisen tutkimustiedon ja -näytön valossa näyttää melko selvältä, että tartuntariskit ulko- ja sisätiloissa ovat hyvin erilaisia, erilaisissa sisätiloissa toki on myös eroja, mutta tämä ulkotila—sisätila-ero on selkeä. Olisin kysynyt hallitukselta, miten tämä huomioidaan tässä exit-suunnitelman teossa ja toteutuksessa, miten esimerkiksi terassien, ulkona järjestettävien tapahtumien tai ulkona kokoontumista koskevien harrastusten osalta otetaan huomioon tämä selvä ero riskiprofiilissa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ministeri Saarikko.

16.41 **Tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikko** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta kysyjä on tässä ihan oikeassa. Kun valmistelemme vaihetta, jossa Suomea voitaisiin avata — moneen kertaan täällä aivan oikein on todettu, että se vaihe ei ole nyt, mutta meidän pitää olla valmiina, aivan kuten valmiina viruksen pahenemiseen myös tilanteen paranemiseen — niin tämä näkökulma sisä- ja ulkotilojen erottelusta on minusta hyvin käytännönläheinen. Ja juuri aika käytännönläheisistä asioistahan koko tässä avaamisessa on kysymys, juuri sellaisista asioista, joita joka ikinen suomalainen nyt miettii: palaavatko harrastukset ennen kesäkautta, toteutuvatko lasten jalkapallokoulut, jos, niin millä tavalla, voidaanko kutsua ystäväperhe juhannusmökille, onko huvipuisto auki, ei kai vielä sentään maailmalle voi matkustaa, ja niin edelleen? Ajattelen niin, että sisä- ja ulkotilojen erottelu esimerkiksi harrastustoiminnassa ja niihin liittyvä sääntely on käytännönläheistä arvioida hiukan eri tavoin, varsinkin kun kesällä ulkotilaisuuksiin on paljon parempi mahdollisuus myös harrastuksissa. Mutta tässäkin me kuuntelemme terveysviranomaisten arvioita.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.5. Suullinen kysymys koronavirusepidemian hallinnasta (Hanna Sarkkinen vas)

Suullinen kysymys SKT 70/2021 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Sarkkinen.

Pöytäkirja PTK 37/2021 vp

Keskustelu

16.42 **Hanna Sarkkinen vas:** Arvoisa puhemies! Koronatilanne on edelleen vaikea, ja tautitilanteen pahenemiseen on vielä varauduttava. Tunnelin päässä näkyy kuitenkin jo valoa, ja exit-suunnitelma on tärkeä, sillä suomalaiset tarvitsevat toivon horisontin.

Arvoisa puhemies! Koronavuosi on ollut pitkä ja rankka. Erityisen pitkä se on ollut lasten ja nuorten näkökulmasta. Vasemmistoliiton mielestä rajoitusten purkaminen pitää aloittaa lapsista ja nuorista.

Arvoisa puhemies! Korona on lisännyt monien suomalaisten henkistä kuormitusta. Jotkut opintopsykologeille ja lasten ja nuorten mielenterveyspalveluihin ovat kasvaneet. Yksinäisyys on lisääntynyt, ja terveydenhuollon ammattilaiset ovat kuormittuneita. Olen huolissani suomalaisten jaksamisesta. Näen, että Suomi tarvitsee henkisen toipumisen suunnitelman, ja hoitovelan purkuun tarvitaan resursseja.

Arvoisa puhemies! Kysyn hallitukselta: miten suomalaisten henkistä toipumista tuetaan ja hoitovelkaa lyhennetään?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri Kiuru.

16.44 **Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta aivan erinomainen kysymys, ja yhdyn kyllä siihen huoleen, joka teillä on. Tämä koronatilanne on vaikea, ja varmasti meitä kaikkia tällä hetkellä pohdituttaa se, että saammehan me tämän epidemian hallintaan [Mauri Peltokangas: Puuttukaa juurisyihin!] ja sitoudummehan tähän kansakuntana yhdessä, mutta vielä enemmän pelkään sitä, sitoudummeko me kaikki täällä myös siihen jälleenrakennukseen. Tarvitaan henkinen toipuminen mutta myös fyysinen toipuminen. Me tarvitsemme paljon kuntoutusta niin mielenterveyden puolelta kuin myöskin fyysiseltä puolelta. Siihen on varauduttu jo elokuussa niin, että me saimme budjettiriihessä tehtyä päätöksen siitä, että hoitovelkaa systemaattisesti lyhennetään 450 miljoonalla, joka on valtavan iso panos. Sen lisäksi osana tätä EU:n tukipaketin kokonaisuutta on sovittu, että sillä myöskin lyhennetään hoitotakuuta ja hoitovelkaa. Lisäksi sosiaali- ja terveyskeskusohjelmaa toteutetaan niin, että siellä tuodaan aidosti perustasolle näitä puuttuvia palveluita.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Essayah.

16.45 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on kertonut, että se tulee laajasti kuulemaan eri tahoja tässä exit-suunnitelmassa. Monet näistä erilaisista rajoitustoimenpiteistä ovat osuneet yrityksiin ja yrittäjiin, joten on tärkeää, että heitä kuullaan tässä exit-suunnitelmassa. Nyt kuitenkin julkisuudessa elinkeinoministeri Lintilä on kertonut, että työ- ja elinkeinoministeriö on ollut hänen mielestään koko lailla syrjässä tämän exit-strategian laadinnasta. No, tosin tänään tuli joitakin sellaisia tietoja, että kuitenkin olisi ollut mahdollista reagoida näihin erilaisiin asiakirjoihin, joita exit-strategian ympärillä on ollut. En tiedä, mutta jos muistijälki on ollut niinkin heikko, niin ilmeisesti kuitenkin vaikutusmahdollisuus siihen exit-strategiaan on ollut sitten melko mitätön. Joka tapauksessa haluaisin tietää: miten hallitus nyt varmistaa, että yrittäjien ääni tulee kuuluviin ja että yrittäjien ja nimenomaan yrityksissä työskentelevien henkilöitten tulevaisuus, meidän suomalaisten työpaikat, [Puhemies koputtaa] voidaan varmistaa?

Pöytäkirja PTK 37/2021 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ministeri Lintilä ja ministeri Marin, ministeri Lintilä ensin.

16.46 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tosiaankin taisi olla eilen aamulla, kun toimittaja kysyi minulta, mitä on tulossa illan neuvotteluissa exit-puolelta, ja sanoin, etten tiedä, että en ole ollut valmistelussa mukana. Se johtuu siitä, että valmisteluja on tehnyt valtioneuvoston kanslia ja siinä on ollut mukana niin sanottu covid-ryhmä, joka muodostuu lähinnä kansliapäälliköistä. Se, että olimme käyneet evästyskeskustelun viikkoa aikaisemmin, on mielestäni totaalisesti eri asia kuin olla valmistelussa mukana. Mutta eilisen keskustelun ja neuvottelun mukaan, aivan kuten edustaja Essayah sanoi, nyt alkaa sitten lausuntokierros, jolloinka pääsevät lausumaan työmarkkinaosapuolet, yritykset, kunnat. Tämä on ehdottomasti tämän kevään tärkeimpiä asioita, ja nyt pitää nimenomaan näyttää sitä, miten me mennään tästä eteenpäin.

Täytyy sanoa, että eilen jäi aika paljon huomioimatta Suomessa eräs erittäin mielenkiintoinen uutinen USA:sta. USA:ssa viranomaiset sallivat risteilyt kesällä, [Puhemies koputtaa] ja se on Suomelle erittäin iso asia. Kaikki me tiedämme, kuinka paljon olemme takamassa risteilijöiden rakentamista.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt on aika täynnä. — Pääministeri Marin.

16.47 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tätä on valmisteltu virkatyönä, ja hallitus on kahteen otteeseen ennen eilistäkin tästä asiasta keskustellut. 16.2. kävimme keskustelun hybridistrategian päivityksestä ja siellä kartoitimme niitä reunaehtoja, minkä puitteissa sitten voitaisiin yhteiskuntaa päästä myös avaamaan. Siltä pohjalta sitten virkatyönä kansliapäälliköiden, kaikkien ministeriöiden, yhteistyönä tätä on koottu. Vetovastuussa ovat olleet valtioneuvoston kanslia ja sosiaali- ja terveysministeriö, mutta laajasti kaikkia ministeriöitä on eri vaiheissa prosessia kuultu. Hallitus on eilen omalta osaltansa jälleen tästä asiasta käynyt keskustelua, ja tänään olemme keskustelleet siitä yhdessä kaikkien eduskuntapuolueiden kanssa, ja nämä huomiot pyritään ottamaan tähän kokonaisuuteen mukaan. Huomenna me avaamme tämän suunnitelman sitten kaikille julkisesti kommentoitavaksi, ja tavoitteena on, että saisimme mahdollisimman paljon eri yhteiskunnan tahojen kommentteja, niin elinkeinoelämästä ja yrityksiltä kuin myös kaikilta muilta yhteiskunnan toimijoilta, ja toivon, [Puhemies koputtaa] että myös täältä eduskuntaryhmiltä saadaan kommentteja ja näkemyksiä tähän suunnitelmaan, niin että voimme yhdessä rakentaa polkua parempaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Aika täynnä. — Ledamot Adlercreutz.

16.49 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Tässä kriisissä ei ole ollut vastauskirjaa. On jouduttu elämään erilaisten skenaarioiden varassa, joskus varautumaan pahimpaan, ja sitten kun menee paremmin, on oltu tyytyväisiä ja todettu, että pahimpaan varautuminenkin on hyvä ja oikea päätös.

On hyvä, että nyt voidaan jo rakentaa tietä tästä ulos. On oleellista, että tässä exit-suunnitelmassa, josta RKP on puhunut jo pitkään, on konkreettisia askelmerkkejä ja siihen liittyy konkreettisia, mitattavia asioita, jotta se on ymmärrettävissä, se on ennustettavissa, niin että sen tien päässä on lupaus siitä, että voitaisiin kutsua kaverit saunaan tai ystävät kylään.

Pöytäkirja PTK 37/2021 vp

Kun näitä purkutoimenpiteitä suunnitellaan, on oleellista, ettei keskustella aloista niin kuin monoliitteina, kokonaisuuksina, vaan nähdään se hienojakoisuus.

Edustaja Harjanne puhui siitä, että sisä- ja ulkotila on eri asia. On eri asia järjestää konsertti ulkona kuin tiiviissä sisätilassa. On eri asia istua ravintolassa pöydän ääressä [Puhemies koputtaa] kuin baarissa. On oleellista, että kun näitä purkuja nyt suunnitellaan, [Puhemies koputtaa] käsitellään näitä aloja hienojakoisesti detaljitasonalla. [Puhemies: Nyt tulee aika täyteen!] Kysynkin hallitukselta, että kyllähän nämä päätökset sitten perustuvat tutkittuun, tieteelliseen tietoon ja selkeisiin askelmerkkeihin ja mitattaviin asioihin. [Leena Meri: Oletteko te epävarma siitä?]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja pääministeri Marin.

16.50 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä. Hallitus kuuntelee terveysviranomaisia, käyttää sitä parasta asiantuntijatietoa, jota meillä on. On huomioitava myös se, että on vielä paljon sellaista, mitä me emme valitettavasti edelleenkin tiedä. On myös paljon sellaista, mitä on äärettömän vaikea arvioida, mistä ei ole vielä olemassa sellaista kattavaa tietoa. Esimerkiksi juuri yksittäisten rajoitustoimien arviointi, miten juuri tietyt rajoitustoimet vaikuttavat koko epidemiaan ja tautitilanteeseen, on vaikeaa. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos on kuvannut hallitukselle sitä kokonaisuutta, kuinka hankalaa on myös tehdä näitä mallinnuksia, laskelmia, arvioita. Tämänkin meidän on hyväksyttävä. Eli meidän on hyväksyttävä se, että me elämme epävarmuudessa, me joudumme reagoimaan tilanteeseen, me joudumme päivittämään strategiaamme, kun me saamme uutta tietoa, ja tämä on ollut toimintatapa, mikä hallituksella on ollut. Aina kun me saamme uusinta tietoa, aina kun me saamme lisätietoa, me olemme pyrkineet muuttamaan omaa strategiaamme ja suunnitelmaamme sen mukaisesti. Mielestäni on viisautta se, [Puhemies koputtaa] että emme naulaa etukäteen kantaamme kaikkeen, [Puhemies koputtaa] vaan toimimme myös tilanteen vaatimalla tavalla.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Eestilä.

16.51 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On erittäin tärkeää yrittäjien ja yleensä ihmisten kannalta, että Suomea avataan pikkuhiljaa siinä muodossa kuin riski antaa myöten, ja totta kai se täytyy tehdä hallitusti.

Mutta palataanpa tähän edustaja Mykkäsen tekemään hyvään ehdotukseen, joka on ko-koomuksen ehdotus, että otetaan käyttöön rokotepassi eli rokotetodistus. Sehän on aivan normaali käytäntö esimerkiksi eläinpuolella: mihinkään tilaisuuteen ei pääse, jos ei ole rokotettu. Kysynkin pääministeriltä tai sitten ministeri Kiurulta: mikä lainsäädäntö estää sen, että me hallitusti avaamme näitä tapahtumia, jolloin autamme yrittäjiä ja ihmisiä, jotta he pääsevät harrastusten pariin, ja heillä pitää olla sitten osoitettuna se, että heidät on rokotettu? Ymmärrän kyllä yhdenvertaisuuden ja muut ongelmat, mitä pääministeri täällä toi esille, mutta teillä, arvoisa hallitus, on kaikki asiantuntijatieto käytössänne. Ministeri Kiuru, toimisiko tämä teoriassa, että vain rokotetut ihmiset osallistuisivat tilaisuuksiin ja silti tämä tauti ei pääsisi leviämään? [Puhemies koputtaa] Mikä teidän käsityksenne on?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt sekä Kiuru että Marin... Annetaan Marin tähän kysymykseen.

Pöytäkirja PTK 37/2021 vp

16.53 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten aikaisemmin kuvasin, luin tarkasti vielä tänään sen kokoomuksen exit-strategian, koska tämä kysymys nousi esille, ja kokoomus ei siellä esittänyt tällaisen passin käyttöönottoa vaan esitti sitä, että sitä selvitetään. Siinä muodossa ainakin se siinä exit-strategiassa oli. Ja varmasti tätä voidaan selvittää, ja tietenkin seuraamme esimerkiksi niitä Tanskan esimerkkejä, millä tavalla tätä asiaa siellä hyödynnetään.

Itse näen, että tässä on kuitenkin paljon, paljon sellaisia käytännöllisiä kysymyksiä, joi-
ta pitäisi pystyä ratkaisemaan, ja sen takia kutsun kokoomuksen ja toivon, että osallistutte myös siihen keskusteluun ja tuotte oman näkemyksenne siitä, millä tavalla teidän mielestänne tämä pitäisi toteuttaa. Onko teillä näkemystä siitä, haluatteko, että tässä teidän näkemyksenne mukaan pitäisi edetä lainsäädäntötietä niin, että suljettaisiin palveluita heiltä, keitä ei ole rokotettu? Itse näen, että tässä on merkittäviä ongelmia, perustuslaillisiakin ongelmia varmasti. Vai olisiko se ajatus se, että avataan ja sitten luotetaan siihen, että vain he, kenet on rokotettu, menisivät palveluihin? Eli peräänkuulutan myös sitä, [Puhemies koputtaa] mikä on se teidän konkreettinen näkemyksenne, [Puhemies koputtaa] miten tätä sitten voitaisiin käyttää tai ottaa käyttöön.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja nyt oli niin suora kysymys hallitukselta oppositiopuolue kokoomukselle, että edustaja Orpo. [Naurua]

16.54 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Opposition kyselytunti käynnissä, herra puhemies!

Siellä, missä tahto, siellä tie. Eli jos meillä on käytössä rokotetodistus ja sillä voitaisiin päästää vaikka seniori käymään seniorikahvilla turvallisesti, niin minä toivoisin — ja me ollaan tietysti tässä mukana aivan varmasti — että etsitään se tie, miten me mahdollistamme sen. Se ei ole keneltäkään pois, mutta se olisi paljon esimerkiksi niille senioreille, jotka ovat olleet vuoden kotona.

Mutta, arvoisa pääministeri, kysyn vuorostani, kun emme ole saaneet vastausta tähän rokotekysymykseen: Teidän valmistelemassanne liikkumisrajoituslakiesityksessä sanottiin, että jokainen yli 16-vuotias on rokotettu Suomessa heinäkuuhun 21 mennessä. Nyt siinä paperissa, mikä tänään nähtiin, oli 50 prosenttia. Ja jos ihmiset jotain tällä hetkellä odottavat, niin se on rokote, eikä ole ilmoitusasia, että se onkin nyt 50, eikä sitä voi ottaa annettuna, että kesäkuun loppuun mennessä se on vain 50. Se on tavoite, ja kysyn nyt vielä, mihin tämä perustuu [Puhemies koputtaa] ja mitä te aiotte tälle asialle tehdä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja pääministeri Marin.

16.55 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastaan tähän ensimmäiseen osaan, ja ministeri Kiuru varmasti voi vastata tästä rokotuskokonaisuudesta vastuuministerinä tarkemmin.

Jos te puhutte siis siitä, että ikäihmisille avattaisiin ikäihmisille kohdistettuja palveluita, seniorikahvilatoimintaa tai muuta ikäihmisten palvelutoimintaa, kun me tiedämme, että ikäihmisiä on laajasti jo rokotettu ja heidät tullaan etulinjassa rokottamaan, niin ilman muuta tämänkaltaista palveluiden avaamista voidaan tehdä, mutta itse kyllä ajattelisin, että ei näitä palveluita suljettaisi heiltä pois, jotka eivät esimerkiksi terveydentilansa puolesta voi rokotetta ottaa. Meillä on monia sellaisiakin ikäihmisiä, jotka eivät voi ottaa rokotetta,

Pöytäkirja PTK 37/2021 vp

ja katsoisin, että myös heillä pitäisi olla oikeus näihin palveluihin osallistua, eli nähdäkseen tämä on hieman eri kysymys kuin se, että olisi tällainen rokotepassi. Kun meillä on laajasti tietty väestöryhmä rokotettu, niin ilman muuta seniorikahvitoimintaa tai kerhotoimintaa tai muuta ikäihmisille kohdennettua toimintaa pitääkin avata. Kyllä hallitus sitä tukee ehdottomasti, mutta itse toivoisin, että näihin palveluihin voisivat osallistua myös ne [Puhemies koputtaa] ikäihmiset, jotka eivät voi rokotetta ottaa terveydentilansa puolesta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja ministeri Kiuru lyhyesti.

16.56 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä alkuperäisessä kysymyksessä kysyttiin, miksi me ei tehdä samalla tavalla kuin Tanska. Silloin pyysin puheenvuoroa kahdesti ja totean, että me tehdään samalla tavalla kuin Tanska. Tanska ottaa käyttöön rokotetodistuksen, ja nyt on kysymys siitä, että EU ajaa tätä samaa rokotetodistusta tällaisena vihreänä todistuksena. Me olemme siinä mukana aktiivisesti, mutta me otamme myös Suomessa heti käyttöön omin toimin tämän samantapaisen rokotetodistuksen, mistä tekin puhuitte, mikä Tanskassa on menossa. Olemme olleet monien maiden kanssa etulinjassa siinä, että rokotetodistus otetaan käyttöön. Nykyäänkin todistus saadaan, mutta se tulee viranomaisilta. Jatkossa se tulisi suoraan Kantatiedoista. Sen voisi tulostaa itse ja ottaa mukaan esimerkiksi QR-koodina suoraan puhelimeen.

Sitten seuraava kysymys on se, mihin tätä todistusta sitten käytetään, ja kokoomus on ehdottanut, että selvitetään tätä, voitaisiinko sitä laajemminkin käyttää näiden rajoitusten purkamisessa. Me olemme tätä myös selvittäneet muutamankin kuukauden jo silloin, kun tämä EU-tasoinen ehdotus tuli myös siitä, [Puhemies koputtaa] että Euroopassa lähdetäisiin hakemaan tätä. Se selvitystyö on menossa, mutta se ei ole perusoikeuksien kannalta helppoa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt tuli aikarajoitus. — Edustaja Purra.

16.57 Riikka Purra ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vieraskielisen väestön ja työvoiman parissa virus leviää huomattavalla yllätyksellä. Edelleenkin kaikki maahan tulevat ulkomaalaiset eivät tule testatuksi, puhumattakaan että joutuisivat valvottuun karanteeniin. Virus jyllää telakoilla ja rakennuksilla. Turussa ja Raumalla ryppäitä on telakan alihankkijoiden ulkomaalaisten työntekijöiden joukossa. Pahimmillaan osuus tartunnoista näillä alueilla on ollut huomattava. Vaikka uusien työntekijöiden saapumista on rajoitettu, vaihtuvuus on hyvin suurta. Epäilen, että moni ei tiedä, että verokikkailun takia ulkomailta tulevat työntekijät vaihtuvat kuuden kuukauden välein. Tätä kutsutaan rotaatioksi, ja uusi kierros telakalla on juuri käsillä. Tämä koskee pahimmillaan satoja, jopa yli tuhatta uutta miestä. Käytännössä on havaittu, että koronatoimia haittaavat kulttuurierot ja myös se, että jäljitys on vaikeaa, koska henkilöiden yhteystiedot ja kotikunta ovat epäselviä. Hallitus, onkohan mielestänne tässä asiassa jotakin korjattavaa, ja mitä se olisi?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ministeri Kiuru.

16.59 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on varmasti elementtejä, jos ministeri Pekonen haluaa jatkaa työsuojelun

Pöytäkirja PTK 37/2021 vp

puolelta, mutta oli sanottava, kun nostitte esiin ihan oikein tämän meidän Suomen suurimman työpaikkatartuntaryppään, joka tapahtui Raumalla, että sen jälkeen, kun myös Ruotsissa oli tämä akkutehdas, otimme kyllä todella tiukan linjan myös viranomaisten puolella siinä, että nyt koko tuo telakalla työskentelevä henkilökunta tuli testatuksi ja sen lisäksi määrättiin karanteeniin. [Mauri Peltokankaan välihuuto] Minusta se oli erittäin onnistunut teko toimia heti näin. Tässä tarvitaan juoksun parantamista, nimenomaan siinä, että kynys on hyvin matalalla: kun näitä tautitapauksia tulee, niin lähdetään heti käyttämään tartuntatautilain kaikkia mahdollisuuksia. Meille antaa myöskin eduskunnan tuore päätös testauksen laajentamisesta ja karanteenikäytännöistä, jotka liittyivät niin sanottuun rajalaakiin, vielä enemmän toimivaltaa tässä, että lähdetään ennakkoon tätä tekemään. Näin tapahtui myös Turussa opiskelijaryppään suhteen, [Puhemies koputtaa] ja silloin minusta ollaan juuri oikealla tiellä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ministeri Pekonen.

17.00 Sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysyjä tässä viittasi näihin työpaikkojen tartuntoihin, joita kyllä on valitettavasti ollut huolestuttavan paljon, ja niistä on myöskin syntynyt näitä tartuntaketjuja. Työnantajan vastuulla tietenkin on aina se, että työ on terveellistä ja turvallista, ja työnantajan vastuulla on myöskin arvioida ne riskit siellä työpaikoilla koronan tartuttavuuden osalta.

Tähän on puututtu myöskin työsuojelullisin keinoin. Työsuojelun vastuualueet ovat käynnistäneet yhdessä aluehallintoviraston ja sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnan kanssa alueellisia valvontakampanjoita: on tehty koronatestauksia, kehoitettu työnantajia tekemään entistä enemmän myöskin massatestauksia oireettomille työntekijöille. Kuten ministeri Kiuru tuossa viittasikin, edelleen myöskin tartuntatautilailla on mahdollista asettaa yksittäiset työntekijät karanteeniin ja sitä kautta puuttua näihin työpaikkojen tartuntoihin, mahdollisesti jopa sulkea kokonaisia työpaikkoja, mihin ministeri Kiurukin tässä viittasi. [Jussi Halla-aho: Onko näin tapahtunut?] — On.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion virkamatkoilla sattuneiden vahinkojen korvaamisesta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 41/2021 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Ennen kuin annan puheenvuoron ministeri Paaterolle, pyydän, että ne edustajat, jotka eivät halua sitä puheenvuoroa kuunnella vaan keskustelevat muuta, siirtyvät salista ulos. — Onko ministeri Paatero? Paatero poissa. — Edustaja Rantanen.

Pöytäkirja PTK 37/2021 vp

Keskustelu

17.02 **Mari Rantanen ps:** Arvoisa puhemies! Tässähän on kysymyksessä kiireellinen laki, jossa on tarkoitus liittää korvausvastuu valtiolle koronarokotteiden aiheuttamista haittoista, haittavaikutuksista, jotka tapahtuvat valtion virkamatkoilla. [Hälinää — Puhemies: Sshhh!] Tämä on sinänsä ihan ok. Olisi ollut vain toki hirvittävän hyvä, että täällä olisi ollut joku ministeri tähän asiaan vastaamassa. Itse olen hivenen huolissani siitä, kun se kiireellisyysasia tässä tulee muun muassa siitä, että meillä on ihmisiä operaatioissa Libanonissa ja Afganistanissa ja pitkin poikin maailmaa, ja on aivan selvä asia, että näille meidän sotilas- ja siviilikriisinhallinnan henkilöille pitäisi rokotteet jollakin tavalla saada. Nythän meille tällä viikolla valitettavasti tuotiin maailmalta yksi siviilikriisinhallinnan toimija, joka oli ollut Somaliassa operaatiossa — hän oli sairastunut koronatautiin ja menehtynyt ulkomailla. Sikäli tämä asia on erittäin kiireellinen saattaa kuntoon. Itse en ole ainakaan missään vaiheessa nähnyt mitään tietoja siitä, onko tätä hallitus ottanut keskusteluissaan esiin, millä tavoin saadaan rokotettua nämä meidän sotilaat ja siviilikriisinhallinnan ihmiset, jotka maailmalla ovat ja ovat itse asiassa sellaisissa paikoissa, joissa tartunnan riski on varsin suuri, ja se on erittäin huolestuttava asia.

Voi olla, että tämä ei pidä paikkansa, mutta olen antanut itselleni ymmärtää, että esimerkiksi YK:lla on tällaisia lahjoitettuja rokotteita, jotka eivät kyllä välttämättä vastaa sitä meidän eurooppalaista standardia rokotteelle, ja siltä osin olisi kyllä hyvä tietää, mitä rokotteita tässä nyt tarkoitetaan, kun täällä esityksen sisällä todetaan, että ”UNIFIL-operaatiossa Libanonissa YK on ilmoittanut toimittavansa covid-19-rokotteet joukoille lähiviikkoina”. Afganistanista on saatu tietoa, että Yhdysvallat tarjoaa seuraavaa rokote-erää suomalaisten käyttöön. No, se lienee Johnson & Johnson todennäköisimmin, mutta olisi nyt kiva tietää, mitä rokotteita ja millä kriteereillä muun muassa suomalaisillekin sotilaille pistetään maailmalla. Nyt tässä on todella kiire tietysti, mutta ei voi olla myöskään niin, että me teemme täällä korvauslakia mutta sitten heille pistetään jotain rokotetta, joka ei ole eurooppalaisittain hyväksytty.

Osaisiko ministeri vastata, mikä täällä on tämä suunnitelma ja onko suunnitteilla, että Suomi jopa lähettäisi myös itse rokotteita näille meidän siviilikriisinhallinnan toimijoille sekä sotilastoimijoille maailmalla? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja nyt ministeri Paatero. Me täällä ehdimme jo aloittaa, mutta voitte nyt esitellä tämän.

17.05 **Kuntaministeri Sirpa Paatero** (esittelypuheenvuoro): Kiitoksia, puhemies! — Kun tässä on tämä nopea vaihto aina kyselytunnin jälkeen, niin en arvannut tulla sisälle ennen kuin toiset ministerit olivat siirtyneet toiselle puolelle tuota käytävää.

Kiitos, kuuntelin jo lopun tästä edustajan puheenvuorosta. Todellakin kyse on siitä, että meillä on siviilikriisinhallinnan sekä sotilaallisen kriisinhallinnan tehtävissä ihmisiä eri operaatioissa eri puolilla, ja nyt tämä valitettava tapaus tuli tässä esille. Mutta kysymys on siitä, onko ainoa vaihtoehto suomalaisille henkilöille saada rokotus niin, että he tulevat Suomeen, ja tämä ei tietenkään ole monenkaan mielestä ollut järkevää, ja niinpä on sitten ollut tarjolla eri paikoissa varmaan eri rokotuksia. Meillä ei ole tietoa siitä, mitä rokotuksia on ollut tarjolla.

Pöytäkirja PTK 37/2021 vp

Joka tapauksessa on vapaaehtoista ottaa se rokote, mutta jos siitä aiheutuu jälkiseuramuksena joitain haittoja, sairastumisia ynnä muuta, niin on hyvä varmistaa. Se kuuluu meillä normaalistikin näihin haittoihin, joita sitten Valtiokonttorin kautta ollaan suomalaisille kriisinhallintatehtävissä oleville ihmisille korvattu, milloin on ollut erilaisista syistä sairastumisia tai ihan näissä kriisinhallintatehtävissä tulleita vahingoittumisia, joita sitten on korvattu henkilöille itselleen tai perheenjäsenille, ja sen takiahan tässä on väliaikainen lainsäädäntöesitys. Jos tällaisesta rokotteesta saadusta haitasta tulee pysyvä haitta, niin se korvauksen pysyvyys tulee tämän päätöksen mukaisesti vuoden 22 loppuun mennessä, kun se päätös on tehty, ja oletettavaa on, että tämä rokottaminen ehditään tekemään kaikkialla, myöskin näissä kriisinhallintapaikoissa, siihen mennessä niin, että vuoden 22 loppuun mennessä nämä haitat tulisivat esille, ja siitä eteenpäin se rullaantuu.

Näin on ajatus, että tämä toteutuu helpommin erityisesti siellä tehtävissä oleville ihmisille, että heidän ei tarvitse matkustaa tänne. Tämä on varmaan myöskin taloudellinen kysymys, jos kaikki suomalaiset siirrettäisiin sieltä tännepäin. En tiedä, onko ollut semmoista keskustelua, että lähetettäisiin yksittäisiä rokotuseriä. En usko, että ainakaan näitä kaikkia, jotka vaativat sen miinus 70 asteen lämpötilan, olisi mahdollista tai järkevää lähettää, pieniä määriä, yksittäisiä rokotteita eri puolille näitä operaatiopaikkoja.

Mutta olen samaa mieltä: Tämä on tarpeellinen esitys, ja se on saatava nopeasti voimaan, koska nämä rokotukset ympäri maailman nyt ovat käynnissä. Sen takia olemme tänään tuomassa esitystä tänne teille käsiteltäväksi.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, kiitokset. — Ja edustaja Rantanen.

17.09 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! Saatoin olla hiukan epäselvä äsken. En suinkaan tarkoittanut sitä, että yksittäisiä rokotteita lähetetään Suomesta miinus 70 asteen kuljetuspaketeilla, vaan kysyin tässä lähinnä sitä, onko meillä tietoa ensinnäkin siitä, mitä rokotteita heille pistetään. Jos heille pistetään jotain intialaista rokotetta, niin pidän hyvin huonona ajatuksena sitä, että me emme varmista sitä, että he saavat rokotteen vähintäänkin nyt eurooppalaisen myyntiluvan omaavista rokotteista. Se pitäisi jollakin tavalla mielestäni varmistaa.

Ja sitten kun ajatellaan, että meiltähän lähtee nyt koko ajan maailmalle sekä siviilikriisinhallinnan ihmisiä että sotilaskriisinhallinnan ihmisiä, niin onko hallitus sopinut, että nämä hoidetaan, rokotetaan siis ennen lähtöä? Eihän siinä ole mitään järkeä, että me lähettämme täältä epidemia-alueille ihmisiä ilman rokotteita ja sitten odotellaan, saavatko he jonkun rokotteen siellä. Kyllähän tämä pitäisi jollakin lailla hoitaa täällä Suomessa, me ei kuitenkaan puhuta hirvittävän isoista määristä, mutta sitäkin tärkeämmistä asioista ottaen huomioon tämän toimintaympäristön, missä nämä ihmiset toimivat. Onko tästä ollut hallituksella puhetta, ministeri Paatero? Osaatteko vastata? Tai voisiko kenties tulla puhetta siitä, että huolehdimme tämän kansainvälisissä tehtävissä oleville — eritoten kun he ovat hyvin alikehittyneissä maissa, ei lähellekään Suomen terveydenhuollon saavutettavissa — jotta meillä ei tule uusia sankarivainajia Helsinki-Vantaalle?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja haluaako ministeri Paatero?

17.11 Kuntaministeri Sirpa Paatero (vastauspuheenvuoro): Kiitos, puhemies! Voin lyhyesti vastata. Tällä hetkellä en tiedä, onko meillä juuri nyt tässä loppukevään aikana, mil-

Pöytäkirja PTK 37/2021 vp

loin tämä kriittinen muutama, varmaan, kuukausi tästä enää on olemassa, lähdössä joko siiviili- tai sitten sotilaalliseen kriisinhallintaan uusia joukkoja. Tämä lainsäädäntö lähti siitä ajatuksesta, että ne joukot, jotka tällä hetkellä ovat niissä toimipaikoissaan... Ja siellä — olettaisin, en tiedä, mutta olettaisin — suurin osa kriisinhallintaan osallistuvista joukoista on Euroopan maista, jotenka oletettavasti myöskin nämä rokotteet sitten ovat samantyyppisiä. Mutta en tiedä, onko tällä hetkellä esimerkiksi seuraavan kahden kuukauden aikana lähdössä uusia joukkoja.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eläinten kuljetuksesta annetun lain muuttamisesta Hallituksen esitys HE 25/2021 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan tässäkin enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Ministeri Leppä poissa. Mennään puhujalistaan. — Edustaja Juvonen.

Keskustelu

17.13 Arja Juvonen ps: Arvoisa puhemies! Tässä on käsittelyssä hallituksen esitys laiksi eläinten kuljetuksesta annetun lain muuttamisesta. Tämän esityksen mukaan lakiin lisättäisiin EU:n virallista valvontaa koskevan asetuksen täydentämisen edellyttämät säännökset, ja säännökset koskisivat valvonnan järjestämiseen ja valvontaan liittyviä viranomaisten tehtäviä. Tähän lakiin liittyy myös EU:n eläinkuljetuksia koskevan asetuksen tarkoittama koulutus ja sen seuranta, ja koulutusta voisivat antaa ja pätevyystodistuksen edellyttämiä kokeita järjestää ammatilliset oppilaitokset ja ammattikorkeakoulut. Uutena vaatimuksena kuljetustoimijalle tulisi velvoite reittisuunnitelman laatimiseen porojen ja turkiseläinten pitkissä kuljetuksissa, kun kuljetus suuntautuu Suomen ulkopuolelle. Myös aluehallintoviraston ja kunnaneläinlääkärin tehtäviä reittisuunnitelmien valvonnassa täsmennettäisiin. — Arvoisa puhemies, ministeri saapui. Jatkanko puhetta?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Jatkakaa vain.

Eli kysymys on eläinten hyvinvoinnista, ja on hyvä asia, että meillä täällä eduskunnassa on tällainen lakiesitys. Tämä tuskin tulee sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, mutta haluan nostaa esille muutamia seikkoja, jotka itseäni askarruttavat:

Tällä hetkellä jos milloin eläimet ovat olleet meille ihmisille hyvin tärkeitä. Monet ovat ottaneet koiranpennun tai kissanpennun lohduttamaan myös tätä korona-arkea, ja suurin osa ihmisistä hoitaa eläimensä suurella rakkaudella ja huolellisesti. Suomessa on odotettu

Pöytäkirja PTK 37/2021 vp

eläinsuojelulakia. Viime kaudellahan se kaatui, ja olisi toivottavaa, että saisimme eläinsuojelulain, jossa parannettaisiin eläinten oikeuksia.

Luen muutamia pysäyttäviä uutisotsikoita viimeisen vuoden kahden ajalta: Koiria kaltoin kohdellut nainen, 26 nälkiintynyttä koiraa — ehdollista vankeutta, eläintenpitokielto. Lammastilallinen, törkeä eläinsuojelurikos. Nautoihin ja sikoihin kohdistuneista eläinsuojelurikoksista selviää usein sakolla. Valvontaeläinlääkärit kokevat voimattomuutta. Hevostila, törkeä eläinsuojelurikos — ehdollista. Maatilalla kuollut kymmeniä eläimiä Itä-Lapissa — epäily: törkeä eläinsuojelurikos. Koiria likaisessa häkissä, pennut kärsivät kylmästä — sakot. 50 nautaa ilman ruokaa — ehdollista.

Muutama vuosi sitten Suomessa nousi kohu teurastamoissa tapahtuneista vääränlaisista teurastuksista ja laiminlyönneistä. Tein silloin kirjallisen kysymyksen asiasta, ja vastauksessa nostettiin esiin muun muassa ongelmat koulutuksessa ja siinä, että välttämättä ei ole tällaista virallista koulutusta muun muassa eläinten teurastamiseen liittyen. Kysyisin teiltä, ministeri, nyt: onko asia korjaantunut, ja millä tavalla teurastamoissa tilanteet ovat parantuneet tämän pahan kriisin jälkeen, mikä silloin muutamia vuosia sitten oli? [Puhemies koputtaa]

Samalla kysyn myös tästä eläinsuojelullisesta asiasta: milloin saamme eläinsuojelulain, ja mitä mieltä olette näistä rangaistuksista? Se ei liity tähän esitykseen, mikä nyt on käsitelyssä, mutta se liittyy kuitenkin teemaan, koska eläinten hyvinvointi on meille kaikille yhteinen asia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt ministeri Leppä. Kerkesimme täällä jo aloittaa, joten voitte sekä vastata edustaja Juvoselle että esitellä lain.

17.16 Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä (esittelypuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Tämän hallituksen esityksen tavoitteena on EU:n uuden valvonta-asetuksen toimeenpano, viranomaisten toimivaltuuksien selkeyttäminen sekä eläinten hyvinvoinnin parantaminen. EU:n uusi valvonta-asetus koskee laajalti sekä maataloutta että elintarviketuotantoa sisältäen yleiset kyseisten sektoreiden valvonnassa huomioitavat valvonnan periaatteet.

Tällä hallituksen esityksellä toimeenpantaisiin valvonta-asetus eläinkuljetusten osalta antamalla Ruokavirastolle viranomaisten välistä tiedonvaihtoa koskeva koordinoititehtävä. Lisäksi sekä Ruokavirastolta että aluehallintoviranomaisilta edellytettäisiin vuosittaisen valvontasuunnitelmien tekoa. Esityksen mukaan Ruokavirasto voisi käyttää valvonnassa apunaan valtuutettuja tarkastajia valvonta-asetuksen periaatteiden mukaisella tavalla. Rikkomuksista ilmoittajan henkilöllisyyden suojelusta säädettäisiin niin ikään valvonta-asetuksen periaatteiden mukaisesti.

EU:n eläinkuljetusasetus edellyttää keskeisimpien tuotantoeläinten osalta reittisuunnitelmaa pitkiltä, yli kahdeksan tuntia kestävilta maan rajojen ulkopuolelle suuntautuvilta kaupallisilta kuljetuksilta. Esityksellä pyritäisiin selkeyttämään viranomaisten toimivaltuuksia vahvistamalla aluehallintoviranomaisen roolia reittisuunnitelman hyväksymisessä.

Lisäksi viranomaisten toimivaltuuksiin liittyen esityksellä annettaisiin Tullille itsenäinen toimivalta eläinkuljetuksia valvovana viranomaisena. Tällä hetkellä Tulli voi ainoastaan antaa virka-apua eläinkuljetusten valvonnassa. Muutoksella pyritäisiin siis tehostamaan myös laittoman pentukaupan valvontaa.

Pöytäkirja PTK 37/2021 vp

Esityksellä pyritäisiin myös parantamaan eläinten hyvinvointia edellyttämällä reittisuunnitelma turkiseläinten ja porojen pitkissä kuljetuksissa, kun kuljetus suuntautuu Suomen ulkopuolelle. Kyseisten eläinten osalta EU:n eläinkuljetusasetus ei edellytä reittisuunnitelmaa. Reittisuunnitelman tarkoitus on edesauttaa eläinten hyvinvointia koskevien vaatimusten huomioimista kuljetusten aikana ja varmistaa, että suunniteltu kuljetus on eläinten hyvinvoinnin kannalta realistinen.

EU:n kuljetusasetus edellyttää kaupallisten kuljetusten osalta eläinkuljettajilta ammatti-eläinkuljettajakoulutuksen ja -kokeen suorittamista eli ammattitaitoa. Esityksellä rajattaisiin koulutuksen ja kokeen järjestäminen alan oppilaitosten tehtäväksi. Tällä hetkellä lainsäädännössä ei ole säädetty koulutuksen järjestämisestä.

Esityksellä säädettäisiin asetuksenantovaltuudesta, jonka mukaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voitaisiin säätää eläinten kuljetuskelpoisuuden ja -kuntoisuuden vaatimuksista maan sisäisissä kuljetuksissa. Kyseinen asetuksenantovelvollisuus antaisi mahdollisuuden säätää muun muassa minimi-iästä vaikkapa vasikoiden kuljetusta koskien. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Edustaja Pelkonen.

17.20 Jaana Pelkonen kok: Arvoisa herra puhemies! Kuten edustaja Juvonen omassa puheenvuorossaan hyvin toi esiin, eläinten hyvinvoinnista ei koskaan voi puhua liikaa. Tämän hallituksen esityksen esitystekstin mukaan eläinkuljetussäännösten vastaista toimintaa havaitaan noin 10 prosentissa tarkastetuista kuljetuksista ja suurin osa epäkohdista liittyy puutteisiin asiakirjoissa. Toiseksi eniten havaitaan yleensä puutteita kuljetusvälineen kunnossa ja turvallisuudessa sekä pitkien kuljetusten lisävaatimusten noudattamisessa. Kolmanneksi eniten puutteita tämän tekstin mukaan havaitaan kuljetuskäytännöissä ja tilavaatimusten noudattamisessa.

On erittäin tärkeää, että eläinkuljetusten valvontaa tehostetaan ja samalla myös selkeytetään. Esimerkiksi esiin jo nostettu reittisuunnitelmien vaatiminen on hyvä asia. Faktaa on, että valitettavasti välinpitämättömyys ja eläinten kohtelu on aivan liian yleistä maassamme. Tässä yhteydessä olisin myös itse halunnut tietää, koska mahdollisesti saamme tänne saliin käsittelyyn tämän pitkään odotetun hallituksen esityksen laiksi eläinten hyvinvoinnista. Sitä olemme todella pitkään odottaneet, ja sille on todella suuri tarve. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Elomaa.

17.21 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! On äärimmäisen tärkeää, että eläinkuljetusten osalta lisätään sääntelyä ja valvontaa EU-tasolta lähtien. Olen vuosien saatossa lukenut ja nähnyt videoita niin paljon suorastaan puistattavista uutisista eläinkuljetuksiin liittyen, törkeistä väärinkäytöksistä. Pahaa tekee. Sitä aina ajattelee, että voivatko asiat todella olla tällä tasolla EU-alueella vielä 2000-luvulla. Ymmärrys siitä, että eläin ei ole mikään esine vaan elävä olento, on lisääntynyt vuosien saatossa, mutta paljon on vielä parantamisen varaa. Tuntuu väärinkäytösten valtavasta määrästä johtuen siltä, että myös lainsäädäntö EU:n alueella, osin Suomessakin, on varsin puutteellinen turvatakseen eläimille edes minimaalisen hyvinvoinnin tason. Muutosta tarvitaan todella.

Tässä esityksessä lakiin lisätään EU:n virallista valvontaa koskevan asetuksen täydentämisen edellyttämät säännökset liittyen valvonnan järjestämiseen sekä viranomaisten tehtä-

Pöytäkirja PTK 37/2021 vp

vien määrittelyyn. On lähtökohtaisesti hyvä asia, että ehdotuksen mukaan myös Tulli voisi suorittaa valvontaa EU:n sisärajoilla. Hallinnollisten pakkokeinojen sääntelyn selkeyttäminen on niin ikään hyvä asia. Myös eläinkuljetuksiin liittyvä koulutustoiminta sekä reittisuunnitelmien laatiminen pidempien kuljetusten kohdalla ovat sinänsä ihan positiivisia asioita. Koulutusten järjestämiseen liittyen on pidettävä huolta siitä, että koulutustarjonta on riittävää ja joustavaa sekä kohtuuhintaista siltä osin kuin se on maksullista.

Ruokaviraston rooli on keskeinen, ja se vastaa yhteistyöstä EU-tahojen kanssa. Se siis vastaa viranomaisten välisen tietojenvaihdon toimivuudesta ja koordinoi monivuotista kansallisen valvontasuunnitelman valmistelua. Tämän takia on tärkeää varmistaa, että Ruokavirastolla on riittävät resurssit toteuttaa näitä tehtäviä menestyksekkäästi. Sama pätee aluehallintoviraston ja kunnaneläinlääkärin esityksen mukaiseen reittisuunnitelmien valvontatoimintaan. On hyvä, että esityksessä on huomioitu myös väärinkäytöksistä ilmoittavien henkilöiden henkilöllisyyden suojaaminen. Toivottavasti tämä madaltaa kynystä puuttua väärinkäytöksiin.

Lakiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jossa säädettäisiin poroja ja turkiseläimiä koskevasta reittisuunnitelman laatimisvelvollisuudesta pitkissä eläinkuljetuksissa silloin, kun tällainen kuljetus suuntautuu toiseen jäsenvaltioon tai kolmansiin maihin. Tavoite on edistää eläinten hyvinvointia kuljetuksen aikana. Vaikka esityksessä mainitaan, että viranomaiset saisivat mahdollisuuden puuttua reittisuunnitelmien lisäksi jälkikäteistarkastuksiin, on kylmä tosiasia, että viimeistään siinä vaiheessa, kun eläimet ovat EU-alueen ulkopuolella, ne oikeudet romahtavat. Ne ovat niin sanotusti vapaata riistaa. Monissa maissa ei piitata ptkääkään eläinten hyvinvoinnista ja kohtelu on kamalaa. Tämä asia on yleisesti tiedossa täällä meillä Suomessa. Ratkaisu tehdään siinä vaiheessa, kun eläin päätetään lähettää maahan, jossa eläinten kohtelu on huonolla tolalla.

Mielestäni meillä Suomessa tulisikin käydä perusteellinen keskustelu tuhansien turkiseläinten saati porojen lähettämisestä eläinten hyvinvoinnin kannalta kyseenalaisiin kohdemiin. [Mai Kivelä: Juuri näin!] Myös suomalaisen turkistarhausosaamisen välittäminen esimerkiksi Kiinaan ei palvele alan yrittäjien etuja, koska se mahdollistaa epäeettisen ulkomaisen tehotuotannon. Kiinaan on jo vuosia viety tuhansia jalostuskettuja. Esimerkiksi Kiinasta sanotaan, että siellä kohdellaan turkiseläimiä huonommin kuin Suomessa. On ristiriitaista, että sinne viedään sitten näitä jalostuseläimiä kuitenkin.

Vaikka Suomi panostaisikin tunnollisesti eläinkuljetusten valvontaan, niin epäilen, että monissa EU-maissa asiaa ei viedä juuri eteenpäin. Mielestäni Suomi voisikin yrittää nostaa eläinkuljetuksiin liittyviä epäkohtia voimakkaammin esille. Tarvitaan vielä nykyistäkin järeämpiä keinoja asiallisten eläinkuljetusten edistämiseksi koko EU-alueella. Myös sanktioiden on oltava sillä tasolla, että ne todella mietityttävät silloin, kun jossain päin harquitaan eläinten kuljettamista niiden oloista piittaamatta.

Arvoisa puhemies! Näin lopuksi: Eläin ei ole esine, eläin on tunteva olento. Eläinten hyvinvointilaki tulee käsittelyyn nyt ennen kesää tai viimeistään elo—syyskuussa, niin on ministeri Leppä minullekin sanonut, ja sanotaan näin, että odotamme siltä todella paljon eläinten hyvinvoinnin kannalta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kivelä.

17.27 **Mai Kivelä vas:** Arvoisa puhemies! Ensinnäkin... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Pöytäkirja PTK 37/2021 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Mikrofoni ensinnäkin päälle.

Arvoisa puhemies! Ensinnäkin haluan sanoa, että pitkät eläinkuljetukset ovat aina riski eläinten hyvinvoinnille. Eläinten näkökulmasta pitkät kuljetukset voivat sisältää paljon kärsimystä. Voi tulla vammoja, eläimet voivat kärsiä nälästä ja janosta, jopa nestehukkaan asti, ja osa eläimistä voi sairastua tai jopa kuolla kuljetuksen aikana. Kuljetustilanne ylipäätään on usein myös hyvin stressaava eläimille, ja pitkät kuljetukset voivat kestää jopa päiviä.

No, nyt eläinkuljetukset ovat lähiaikoina olleet vahvasti esillä, kun Ever Given -alus juuttui Suezin kanavaan ja sinne jäi jumiin ainakin 200 000 eläintä, ja jokainen ymmärtää, että tämä on aivan painajaismainen tilanne eläimille. Korona on tuonut myös omat lisärisikit eläinten näkökulmasta kuljetuksiin, sillä kuljetukset saattavat seisoa rajoilla paljon normaalia pidempään, ja näin ollen ne ovat entistä raskaampia eläimille.

Myös Suomi on pitkien etäisyyksien maa, ja myös täällä eläimet joutuvat pitkiin kuljetuksiin. Siksi on tosi tärkeää, että eläinten kuljetuksia tarkastellaan kriittisesti, että niitä rajoitetaan ja että niitä valvotaan. Tämän lain tarkoitus on suojella kuljetettavia eläimiä, ja olen tyytyväinen siihen, että nyt tähän lakiin esitetään parannuksia — eli kiitos siitä. Esityksessä tosiaan tulee esiin, niin kuin edustaja Pelkonen sanoi, että noin 10 prosentissa tarkastetuista kuljetuksista havaitaan näitä puutteita, jotka voivat liittyä esimerkiksi kuljetusvälineen kuntoon, turvallisuuteen, pitkien kuljetusten lisävaatimusten noudattamiseen, kuljetuskäytännöissä ja tilavaatimusten noudattamisessa tapahtuviin puutteisiin. Sen takia on tosi tärkeää, että tätä valvontaa nyt käsitellään tässä samassa, ja on hyvä, että valvontaa entisestään myös tehostetaan tämän lain ansiosta.

Pidän myös erittäin hyvänä sitä, että turkiseläinten kuljetuksiin tulee näitä lisävaatimuksia, ja esityksen perusteluissakin tosiaan nostetaan esiin nämä turkiseläinten pitkät kuljetusmatkat Kiinaan. Ajattelenkin samoin kuin täällä edellinen puhuja esimerkiksi, että nyt olisi hyvä aika puhua siitä, kuinka eettistä tämä toiminta oikeastaan on. Ensinnäkin tietenkin ajattelen, että turkistarhaus ylipäätään pitäisi kieltää Suomessa, mutta tällainen turkiseläinten kuljettaminen Kiinaan tulisi ehdottomasti myös lopettaa välittömästi. Onhan se aika erikoista, että täällä Suomessa puolustellaan kotimaista tarhausta sillä, että muuten toiminta siirtyy Kiinaan, mutta samaan aikaan sitten täältä käsin edistetään Kiinan turkistarhauksen kasvattamista. Sen takia kysyisin nyt ministeriltä: Onko mahdollista keskeyttää nämä turkiseläinten kuljetukset Suomen rajojen ulkopuolelle? Onko mahdollista, että asetetaan turkiseläinten kuljetuksia koskeva asetus? [Puhemies koputtaa] Ja vielä parempi: olisiko mahdollista kieltää nämä kuljetukset kokonaan?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Autto.

17.30 Heikki Autto kok: Arvoisa herra puhemies! Kun tässä käsittelemme lakiesitystä eläinkuljetusten osalta, niin varmaan on hyvä osoittaa vahva tuki suomalaisille viljelijöille ja suomalaisille ruuantuottajille. On aivan selvää, että täällä eläimillä on paremmat oltavat kuin jos vastaavat tuotteet meille tuotaisiin sitten vaikkapa Euroopasta, joten tässä mielessä vahva tuki suomalaiselle viljelijälle.

Tämä valvonta-asetus ja sen Suomen lainsäädäntöön tuomat tekniset vaikutukset ovat varmasti sellaisia, mitä voimme kaikki tässä laajasti kannattaa, ja uskon, että maa- ja metsätalousvaliokunnassa tämä lakiesitys saa ripeän käsittelyn. Mutta lain perustelutekstissä

Pöytäkirja PTK 37/2021 vp

on myös mielenkiintoisia asioita, joista haluaisin käyttää puheenvuoron ja myös kysyä ministeriltä.

Arvoisa puhemies! Erityisesti nostankin esiin täältä lain perustelutekstistä: ”Maa- ja metsätalousministeriön tietoon on tullut myös kiinalaisten kiinnostus ostaa ja kuljettaa Kiinaan mahdollisesti useita tuhansia poroja. Tämä tarkoittaisi merkittävää porojen pitkän matkan kuljetusten lisääntymistä. Toistaiseksi eläviä poroja on kuljetettu ainoastaan toisiin EU:n jäsenvaltioihin.” Ja tästä haluaisin kysyä ministeri Lepältä: eihän vain Suomi ole luisumassa tilanteeseen, jossa meidän sinänsä aivan erinomainen raaka-aine elikkä poronliha tai porontalja tai muut porosta saatavat osat lähtisivät meiltä ulkomaille jalostettaviksi? Tämähän on sellainen kehitys, johon ilman muuta pitää puuttua, ja meidän pitää pystyä Suomessa jalostamaan meidän maailman parhaat raaka-aineet maailman parhaiksi tuotteiksi, ja kaikkein parhaassa tapauksessa tietysti sitten vielä, kun se suomalaisessa ravintolassa tarjoillaan, vaikkapa se poronliha, tänne tulevalle matkailijalle, niin saamme kaikkein suurimman lisäarvon siitä työllistämään suomalaisia, luomaan meille siitä kestävää kasvua.

Tosiaan, kun kohtaamme nyt todella vaikean pandemiatilanteen, jossa esimerkiksi kansainvälinen matkailu on kokonaan pysähtynyt, niin tämähän vaarantaa tietysti erittäin vahvasti tämän poroelinkeinoon, korkeaa lisäarvoa tuottavat yritykset, koska kansainvälisiä maksukykyisiä asiakkaita ei tällä hetkellä ole. Tästä haluaisin kuulla ministeriltä nyt vakuutuksen, että onhan edelleen voimassa se, minkä aikanaan jo valtiovarainministeri Kulmuni tämän pandemian meitä kohdatessa lupasi, että yksikään elinkelpoinen yritys ei tämän pandemian vuoksi mene Suomessa nurin, ja tämä koskee aivan erityisesti tätä poroa jalostavaa yritystoimintaa tällä hetkellä Suomessa. Elikkä tästä haluaisin kuulla jämäkän vastauksen, että elinkeino säilyy vahvana ja siinä vaiheessa, kun kansainvälinen matkailu jälleen aukeaa, meillä on tarjota näitä maailman parhaita tuotteita eikä valuta siihen tilanteeseen, [Puhemies koputtaa] että täältä viedään eläviä eläimiä esimerkiksi Kiinaan, mikä olisi aivan kohtuutonta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Virta.

17.34 Sofia Virta vihr: Arvoisa puhemies! Liian moni eläin joutuu elämään vailla mahdollisuutta lajityypilliseen käytökseen. Aivan liian moni eläin joutuu kohdelluksi tavalla, joka ei ole missään tilanteessa hyväksyttävää. Yhteiskunnallinen keskustelu eläinten oikeuksiin liittyen kiteytyy usein lemmikkieläimien ympärille, mikä on toki tärkeää ja myös inhimillistä. On helpompi miettiä niiden eläinten oikeuksia, joiden kanssa moni meistäkin arjen jakaa. Kaikki eläimet ansaitsevat kuitenkin hyvän kohtelun, myös tuotantoeläimet.

Kuten edustaja Autto tästä puhui, on selvää, että moni suomalainen, jonka elinkeino muodostuu esimerkiksi tuotantoeläimistä, tekee varmasti hyvää työtä pyrkien pitämään huolta eläinten hyvinvoinnista, mutta me kuitenkin tiedämme, että epäkohtiakin löytyy, ja niihin tulee kyetä puuttumaan nykyistä paremmin. Tässä salissa puhutaan muutenkin aivan liian harvoin eläinten oikeuksista. Tänään olemme kuitenkin kuulleet monta hyvää puheenvuoroa. Kiitos esimerkiksi edustaja Elomalle tärkeästä puheesta.

Hyvä, että hallitus tuokin nyt esityksen, joka sisältää useita eläinten hyvinvointia lisääviä muutoksia, erityisesti nyt tässä tapauksessa liittyen kuljetukseen ja valvontaan. On tärkeää, että porojen ja turkiseläinten kuljetuksen sääntelyä tiukennetaan ja että jatkossa vaaditaan näiden eläinten kuljetuksista ulkomaille reittisuunnitelmaa.

Pöytäkirja PTK 37/2021 vp

Me vihreät toki katsomme, että turkistarhauksesta tulisi luopua kokonaan luopumistukea hyödyntäen. Ei yhdenkään eläimen tulisi kasvaa tai elää häkissä.

Hallituksen esityksen mukainen vaatimus reittisuunnitelmasta tuo kuitenkin erittäin tärkeän työkalun valvontaviranomaisille arvioida eläinten hyvinvointia ja tarpeen mukaan myös estää eläinten hyvinvointia heikentävät kuljetukset jo ennalta. Reittisuunnitelmaa ei voisi esimerkiksi hyväksyä tilanteessa, jossa teuraseläimiä pyritään kuljettamaan kuumina kesäkuukausina kolmansiin maihin läpi Euroopan.

Lisäksi on tärkeää, että Tulli määriteltäisiin nyt omaksi valvontaviranomaiseksi, jolloin se voisi valvoa eläinten kuljetusta muun toiminnan ohella, mikä tukee laittoman lemmikkikaupan ja järkyttävän pentutehtailun torjuntaa.

Meillä on kuitenkin vielä valtavasti töitä tehtävänä eläinten oikeuksien näkökulmasta, ja odotankin, että hallitus tuo pian myös muita eläinten oikeuksia parantavia esityksiä tähän saliin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Malm.

17.36 Niina Malm sd: Arvoisa puhemies! Tämä laki on varmasti kaiken kaikkiaan tarpeellinen, ja oikeastaan itse tarkastelen tätä vähän toisesta kulmasta ja tuon keskusteluun mukaan hevoskuljetukset.

Eläinkuljetusluvan pätevyysvaatimuksessa edellytetään osaamista ensiavun antamisesta myöskin hevoselle, kun hevosta kuljetetaan. Kuitenkaan vaatimuksessa ei edellytetä esimerkiksi hätäteurastuksen hallitsemista, eli mikäli eläin loukkaantuu kuljetuksessa niin pahoin, että se joudutaan lopettamaan, pitää paikalle kutsua poliisi. Kuitenkin yleensä ne hevoset, mitä kuljetetaan, ovat vakuutettuja, koska tarve kuljettamiselle tulee varsinkin juuri kilpailutilanteesta, on kyseessä sitten ravuri tai ratsu. Jos hevonen on loukkaantunut kuljetustilanteesta niin pahoin, että se on lopetettava tielle, pitää siis kutsua paikalle poliisi, mutta jos hevonen on vakuutettu, niin lupa hätäteurastukseen pitää tulla eläinlääkäriltä, jotta vakuutusyhtiö on valmis sitten maksamaan tästä eläimestä myös sen vakuutetun maksun. Toivoisin, että kun tätä valiokunnassa käsitellään, niin myös näitä epäkohtia otettaisiin huomioon.

Eläinten hyvinvointilainsäädäntö ei sisällä säännöksiä, jotka koskisivat näiden eläinten vakuuttamista, ja siksi tämä on tämmöinen harmaa alue, joka tuottaa ongelmia varsin useasti hevosten omistajille. Tässä kohdassa menee siis sekaisin se, onko silloin kyse kaupallisesta kuljetuksesta vai kyydistä, josta ei makseta. Hevospiireissä myös liikkuu tällä hetkellä tietoa, että jos kuljetat kaverin hevosta esimerkiksi 60 kilometrin päähän, niin kyseessä onkin kaupallinen kuljetus, jolloin kuljettajalla täytyy olla tämä ammattilupa, vaikka ollaan yhdessä menossa kisamatkalle. Näihin siis olisi syytä varmasti jonkunlaista perehdytystä saada ja keskustelua käydä nyt valiokunnassa.

Kuitenkin Suomen Hippos on lausunnossaan todennut, että on tärkeää, että kaupallisen toiminnan yhteydessä tapahtuvien kuljetusten ja muiden kuljetusten välinen raja on selkeä. Toivon, että tämä todella otetaan huomioon. Tutkintojen toteuttamisella ei silti välttämättä vielä pystytä estämään, ettei näitä huhuja ja väärinymmärryksiä sattuisi, mutta selkeyttämistä ja siihen pyrkimistä toki kannattaa aina harrastaa. Itse kannatan sitä, että koulutus on yhdenmukaista, jotta näiltä edellä mainitsemiltani epäselvyyksiltä ja tämänkaltaisilta huhuilta välttyään.

Pöytäkirja PTK 37/2021 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kalmari, kysyn tässä vaiheessa, puhutteleko paikaltanne lyhyen puheenvuoron. [Anne Kalmari: Paikalta!] — Selvä sitten.

17.38 Anne Kalmari kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä lainsäädäntö on hyvä, ja se parantaa eläinten hyvinvointia, se on keskeisin lähtökohta. On tärkeää, että EU-säännökset laitetaan voimaan mutta Suomessa vähän ylikin, että voimme jälleen olla ylpeitä siitä, miten Suomessa toimitaan ja se kestää päivänvalon.

Meiltähän ei juuri eläinkuljetuksia ulkomaille ole, ja pyytäisinkin ministeriä ihan kertomaan, onko tuotantoeläinten kohdalla näitä elävien eläinten kuljetuksia. Pyytäisin ministeriä EU-areenoilla duubioimaan koko sitä käytäntöä, mikä on hyvin yleinen, että eläimet kuljetetaan elävinä teurastettavaksi toisiin maihin. Sitä tapahtuu EU:n sisällä ihan yleisesti — esimerkiksi porsastuotanto yhdessä maassa, kasvatus toisessa maassa ja kolmannessa maassa sitten teurastus. Tämä on oikeastaan käsittämätöntä, että tämä on mennyt tällaiseksi. Varsinkin sitten, kun kuljetetaan pitkiä matkoja EU:n ulkopuolelle, tämä koko järjestelmä olisi mielestäni syytä kyseenalaistaa. On myös erittäin hyvä, että koordinoidaan viranomaistyötä ja Tulli otetaan entistä vahvemmin mukaan. Siellä on toimijat, jotka kohtaavat arjessaan tätä kaikkea.

Täällä on käytetty erittäin hyviä puheita ylipäättään eläinten hyvinvoinnista, ja kyllähän meidän kuitenkin kaiken kaikkiaan täytyy olla ylpeitä siitä eläinten kohtelusta, mitä Suomessa harjoitetaan. Ja kuten edustaja Autto hyvin sanoi, joka kerta, kun valitsemme eläinperäistä ruokaa, on syytä valita se kotimainen, koska silloin tiedämme, että eläinten kohtelu on kohdallaan.

Tässä nousi hyvin tämä hevoskuljetustenkin ongelma, mutta jatkaisin oikeastaan myöskin hieman tästä byrokratianäkökulmasta. Pienissä eläinkuljetuksissa esimerkiksi lammastiloilta, joissa käytetään omaa siitoseläintä, tai miksei nautatiloiltakin, joskus tuntuu, että onkohan siellä se byrokratian määrä ja koulutuksen ja asiakirjojen vaatimustaso liiallinenkin suhteessa siihen, mikä kaikki edistää eläimen hyvinvointia. Siitä emme toki tingi yhtään tippaa, mikä tässä laissa oli tärkeimpänä, eli lain tarkoituksena on suojella eläviä eläimiä kuljetuksessa ja sen yhteydessä vahingoittumiselta ja sairastumiselta sekä kaikelta välitettävissä olevalta kivulta, tuskalta ja kärsimykseltä. On hyvä, että sitä sovelletaan selkärankaisten lisäksi nyt vielä laajemminkin sitten muuten. Mutta ihan kysyisin tästä byrokratian kanssa tasapainottelusta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja nyt, arvoisat edustajat, tätä aihetta varten tässä vaiheessa varattu puoli tuntia on käytetty. — Mutta ministeri Leppä vielä, 3 minuuttia.

17.42 Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Kiitoksia erittäin hyvästä keskustelusta ja hyvistä evästyksistä, ja myöskin varmasti maa- ja metsätalousvaliokunta sai tästä hyviä evästyksiä omaan työskentelyynsä. Ilahduttavaa on, että olemme kaikki samaa mieltä eläinten hyvinvoinnin kohentamisen tarpeesta, ja se on ehdottomasti näin.

Siksi se pitkä linja Suomessa on se, että me olemme olleet erittäin aktiivisia näiden pitkien kuljetusten vähentämisessä, ja mieluummin niin, että ne elävillä eläimillä lopetetta-

Pöytäkirja PTK 37/2021 vp

siin. Meidän puheenjohtajakaudellamme tämä oli myös vahvasti esillä, sitä työtä me olemme jatkaneet, ja meitä seuranneet puheenjohtajamaat ovat myös ottaneet tämän saman. Paine näitä kuljetuksia kohtaan on nyt selvästi kasvanut. Ja niin kuin täällä mainittiin muun muassa tämä Suezin kanavalla tapahtunut asia, niin emme me voi näitä sietää. Näihin on pakko tulla muutos. Sen vuoksi on aina järkevämpää kuljettaa lihaa, ei eläviä eläimiä, ja tämä on se Suomen linja. Me emme kuljeta Suomesta eläimiä, paitsi siitoseläimiä. Siitoseläimet ovat asia erikseen, ja sukusolut ovat sielläkin puolella se, mikä on paljon parempi kuljetusmuoto kuin se elävä eläin. Eli aina silloin kun kuljetetaan ruhoina, tilanne on toisenlainen ja paljon paljon parempi. Tämä on se Suomen tahto näissä asioissa.

No, sitten täällä kysyttiin porojen ja turkiseläinten kuljetuksesta: Olen samaa mieltä siitä. Näitä eläimiä ei pidä meiltä kuljettaa pois, vaan ne pitää jalostaa täällä tuotteeksi asti, ja se lisäarvo tästä hyvästä, eettisestä, kestävästä tuotannosta pitää saada meille tänne. Se on oma viestini tässä asiassa ja oma linjani myöskin. On ilman muuta selvää, että tätä meidänkin tapaamme toimia voidaan vielä parantaa, niin kuin tässä tapauksessa nyt tämän esityksen osalta tehdään, niin että meillä on ehdottomasti maailman parhaimmat, turvallisimmat ja kestävimmat tavat toimia ja kestävimmat tuotteet ja tuotanto. Se on ihan selvä.

Täällä tuli esille esimerkkejä vaikkapa lopettamisten osalta silloin, jos ollaan onnettomuustilanteessa, ja meillä nykyinenkin eläinsuojelulaki sanoo aivan selvästi, että on välittömästi eläin päästettävä näistä kärsimyksistään. Se on se johtava ajatus. Silloin se pitää tehdä heti ja välittömästi, sellaisen henkilön toimesta, joka siihen pystyy. Se on meidän velvollisuutemme, ehdottomasti näin.

No, sitten tämä kohdemaiden olosuhteiden tarkistaminen niin, että jos näitä kuljetuksia tapahtuu, pitää tietää paremmin: Juuri siihen pohjautuvat tässä lakiehdotuksessa olevat kohdat viranomaisten paremmasta yhteydenpidosta ja tiedonvaihdesta. Se on erittäin tärkeä asia myöskin.

Sitten viimeisenä asiana tähän kysymykseen, johon itse asiassa vastaus tässä keskustelussa jo tulikin: Elikkä uusi eläinten hyvinvointilaki tulee nyt sitten eduskuntaan ihan heti, kun se vain teknisesti saadaan aikaan. Se on nyt käytännössä valmis, ja se lähtee lausunnoille, ja se on ensi syksynä sitten eduskunnan käsittelyssä — vihdoin viimein, voi sanoa. Oli valitettavaa, että se viime kaudella niihin teknisiin ongelmiin tyssäsi, mutta nyt sitten tämän vuoden puolella eduskunta pääsee sitä odotettua uudistusta käsittelemään. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. Nyt keskustelu ja asian käsittely tässä vaiheessa keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 17.45

Asian käsittelyä jatkettiin kello 19.07

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 4 käsittelyä. — Edustaja Mari Rantanen poissa. Edustaja Kimmo Kiljunen.

Pöytäkirja PTK 37/2021 vp

19.07 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Me nyt kärsimme näistä menettelytavoista, joilla nykyisin eduskunnassa ohjataan näitä keskusteluja. Hetki sitten salissa käytiin poikkeuksellisen arvokas keskustelu eläintensuojelusta, eläinten hyvinvoinnista, ja siinä tuli se 30 minuutin raja vastaan. Seurasin sitä tuolta huoneestani ja tulin tänne käyttämään puheenvuoron, mutta valitettavasti se lyötiin kiinni.

Olin mielelläni kiittänyt eduskunnan kansanedustajia syvällisestä tavasta lähestyä eläimiä, eläinten hyvinvointia. Kun miettii eduskunnan historiaa, tässä salissa käytyjä keskusteluja, niin epäilenpä, onko tässä salissa käyty eläinten hyvinvointiin liittyvää keskustelua samalla syvyydellä kuin tänään. Se oli poikkeuksellisen herkkää ja oikeisiin asioihin huomion kiinnittämistä. Meitä Animalian jäseniäkin varmaan oli koko joukko siihen keskusteluun osallistujista, jotka ovat ylipäättään kiinnostuneita eläimistä ja eläinten hyvinvoinnista. Mutta jos on perinteinen sanonta siitä, että yhteiskunnan kehitystasoa mitataan sillä, kuinka se pitää huolta heikoimmistaan, niin ehkä voisi sitä laventaa tämän keskustelun pohjalta siihen ajattelutapaan, että todella se yhteiskunnan kehitystaso mitataan myöskin sillä, kuinka se ylipäättään ylläpitää elämää, tukee elämää, ja sen takia tämä eläinten hyvinvoinnin kohentaminen oli tässä niin arvokkaalla sijalla.

Ministeri Leppä totesi hyvin selkeästi, että hänkin on sitä mieltä — mikä tämä aihe on tässä — että nämä pitkät kuljetukset, mitä elävien eläinten osalta tehdään, pitäisi itse asiassa saada täysin loppumaan, ja Euroopan unioni voi siinä näyttää hyvin mallikasta tietä. Ministeri Leppä myöskin oman puheenvuoronsa lopussa totesi sen, että me nyt kaikki odotamme sitä lakia eläinten hyvinvoinnista, joka on tulossa tänne eduskuntaan nyt hallituksen toimeksiannosta.

Tämäkin on historiallinen ajattelutapa, että meidän eläinsuojelulait ollaankin nyt muutamassa toisenlaiseen kontekstiin. Me emme puhu enää eläinten suojelusta vaan aidosti eläinten hyvinvoinnista. Se on hieno, hieno lähestymistapa ja kertoo siitä, kuinka pitkälle etiikan ja moraalien osalta suomalainen poliittinen keskustelu ja myöskin lainsäädäntö ovat kehittyneissä, että me näemme elämän kokonaisuutena. Siinä on oma roolinsa myöskin eläimillä elävinä toimijoina ja meillä ihmisillä, jotka olemme näinä olioina tässä luomakunnassa tällä hetkellä siinä universumin osassa, mistä me tiedämme, kehittyneimpänä osana. Meillä on vastuu ei ainoastaan omasta hyvinvoinnistamme vaan myöskin muiden elävien hyvinvoinnista tässä yhteisössä, missä me elämme.

Hieno, arvokas keskustelu, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kinnunen.

19.10 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Olen samaa mieltä siitä, että täällä on käyty hyvää keskustelua eläinten suojelemisesta ja huomioimisesta.

Nostan esille joitakin asioita:

Tällä nykyisellä eläinten kuljetusta koskevalla lainsäädännöllä on voitu varsin hyvin turvata eläinten hyvinvointi kuljetusten aikana sekä kuljetusten valvonta, ja tämä eläinkuljetusten viranomaisvalvonta toimiikin pääosin asianmukaisesti ja tehokkaasti. Mutta toki, kun kuljetetaan paljon eläimiä, tapahtuu myös väärinkäytöksiä, ja kehittämistä tarvitaan.

On syytä muistaa, että suurin osa suomalaisten eläinten omistajista, olivat ne sitten tuotantoeläimiä tai lemmikkieläimiä, hoitaa eläimet hyvin. Itse tuntemistani eläinten omistajista, jotka hoitavat tuotantoeläimiä, kaikki tekevät sydämellä työtä. Siksi onkin syytä kiittää myöskin heitä siitä antaumuksellisesta työstä ja eläinten huomioimisesta.

Pöytäkirja PTK 37/2021 vp

Tässä lakimuutoksessa halutaan edistää kuitenkin niitä asioita, joissa on vielä kehittämisen tarvetta. Tulossa on myöskin eläinten hyvinvointia koskeva lakiesitys, ja sen yhteydessä voimme katsella eläinten kohtelua yksityiskohtaisemmin.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kilpi.

19.12 Marko Kilpi kok: Arvoisa puhemies! Olemme tässä tärkeän asian äärellä. Katsoin juuri viime viikolla dokumenttielokuvan ”Mustekala opettajana”, ja se elokuva pisti kyllä kovasti miettimään, minkälainen on meidän suhteemme edelleenkin eläimiin ja millä tavalla meidän pitäisi eläimiin suhtautua. Sen dokumenttielokuvan päähenkilö on tämmöinen loppuunpalanut elokuvantekijä, joka itseään hoitaakseen Atlantin rannalla lähti kotitalostaan sukeltelemaan sinne mereen ja törmäsi siellä sitten semmoiseen pieneen mustekalaan ja rupesti tutkimaan sitä mustekalaa ja tuli siihen tulokseen, kun hän sitten loppujen lopuksi saavutti tietynlaisen yhteyden siihen eläimeen, että mitä tapahtuisi, jos hän kävisi siellä joka päivä vuoden ajan tapaamassa sitä mustekalaa ja tutkimassa sen elämää ja ympäristöä. Syntyi todella koskettava tarina siitä, mitenkö älyllisiä olentoja eläimet voivat olla ja hyvin yllättävätkin eläimet — niin kuin esimerkiksi tämä mustekala, selkärangaton nilviäinen, joka osoittautui hyvinkin älykkääksi ja oivaltavaksikin, jopa tuntevaksi olennoiksi.

Se elokuva samalla tavalla sitten opetti minua katsojana eläimistä, mutta se samalla tavalla opetti sitten myöskin ihmisenä olemisesta sen, kuinka me voidaan edelleenkin 2020-luvulla suhtautua eläimiin julmallakin tavalla. Tuntuu niin oudolta se, että saa lukea edelleenkin niitä uutisia siitä, mitenkö kaltoin eläimiä kohdellaan, minkä takia esimerkiksi tämmöisiäkin lakimuutoksia, -esityksiä ja -aloitteita pitää sitten olla, että ymmärtäisimme sen paikkamme tässä luomakunnassa, sen, että me emme ole luomakunnan kruunuja vaan osa sitä luomakuntaa ihan samalla tavalla kuin muutkin elolliset olennot. On aika pysäyttävää, että tämmöisenkin oivalluksen saa aikaan tuolla merenpohjassa elelevä pieni mustekala, jonka elinikä on sen vuoden ajan, minkä se dokumentti sitten sitä seurasi.

Minä suosittelisin lämpimästi kaikkia katsomaan tämän elokuvan. Se on erittäin opettavainen nimensäkin mukaisesti ja ajatuksia herättävä. Ja kun tulemme tämmöisten [Puhemies: 3 minuuttia!] asioitten eteen, niin siinä vaiheessa eläimet ja eläinten oikeudet ja hyvinvointi saavat ihan toisenlaisen syvyyden ja näkökulman. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kinnunen.

19.15 Mikko Kinnunen kesk: Tässä nyt sukulaiset keskusteleivat keskenään. — Edustaja Kilpi nosti esille luomakunnan, miten olemme osa luomakuntaa, ja itse ajattelen, että tehtävämme on viljellä ja varjella luomakuntaa.

Tästä lakiesityksestä haluaisin nostaa tämän koulutusta koskevan osion: Eläinkuljetusasetuksen edellyttämästä koulutuksen järjestämisestä ei ole tällä hetkellä säädetty eläinkuljetuslaissa tai muussakaan lainsäädännössä, ja koulutusta ovat käytännössä järjestäneet tähän mennessä eräät asianomaisiin eläinlajeihin tai niillä harjoitettavaan toimintaan tai elinkeinoon liittyvät toimijat sekä maatalous- ja hevosalan oppilaitokset. Nyt tässä sitten ehdotetaan, että eläinkuljetusasetuksen edellyttämää koulutusta voisivat antaa ja pätevyystodistuksen edellyttämiä kokeita järjestää ammatilliset oppilaitokset ja lisäksi että koulutusta ja kokeita olisi mahdollista järjestää ammattikorkeakouluissa. Oppilaitokset voisivat tarjota koulutusta myös erillisenä maksullisena koulutuksena henkilöille, jotka eivät suori-

Pöytäkirja PTK 37/2021 vp

ta laajempaa ammatti- tai korkeakoulututkintoa. On hyvä, että tämä koulutusasia nyt määritellään ja että toimijat saavat riittävän koulutuksen voidakseen käsitellä eläimiä hyvällä tavalla.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain 58 a ja 58 b §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 32/2021 vp

Valiokunnan mietintö StVM 9/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 9/2021 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Edustaja Lohi, valiokunnan puheenjohtaja.

Keskustelu

17.46 Markus Lohi kesk (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esittelen tässä sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnön koskien hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi tartuntatautilain 58 a ja 58 b §:ien muuttamisesta.

Arvoisa puhemies! Ravitsemisliikkeiden toimintaa rajoitetaan voimakkaasti poikkeusolojen aikana. Useilla alueilla on voimassa ravitsemisliikkeiden sulkua, ja muilla alueilla ravitsemisliikkeiden toimintaa rajoitetaan tartuntatautilain sääntelyllä sekä sen nojalla annetulla valtioneuvoston asetuksella. Ravitsemisliikkeille voidaan tartuntatautilain nojalla asettaa tilapäisiä rajoituksia ja velvoitteita liittyen niiden aukioloon, anniskelu-oikeuksiin, asiakaspaikkojen käyttöasteeseen ja toiminnan järjestämiseen koronavirustartuntojen leviämisen estämiseksi.

Nyt ehdotetulla esityksellä on tarkoitus varautua sulkutilan jälkeiseen aikaan mahdollistamalla valtioneuvostolle toimivalta antaa epidemiatilanteen niin vaatiessa tiukempia rajoituksia kuin mitä voimassa oleva tartuntatautilaki mahdollistaa.

Perustuslakivaliokunta on covid-19-epidemian torjuntaan liittyviä ravitsemusliikkeiden rajoituksia koskevan sääntelyn yhteydessä edellyttänyt rajoitusten välttämättömyyttä ja oikeasuhtaisuutta. Perustuslakivaliokunta on korostanut, että välttämättömyyshedellytyksen tulee säädöspäätöksellä ohjata päätöksentekoa alueellisesta soveltamisesta ja ettei rajoituksia voida säätää tai pitää voimassa sellaisilla alueilla, joilla se ei ole tartuntatautilaitteen vuoksi välttämätöntä. Alueellisen eriytymisen lisäksi perustuslakivaliokunta katsoi, että rajoitustoimenpiteistä on säädettävä myös erityyppisten ravitsemusliikkeiden osalta erityisesti siten, että rajoitukset ovat välttämättömiä yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi juuri niissä. Perustuslakivaliokunnan mukaan välttämättömyyttä on siten arvioitava myös alueelliselta ja asialliselta kannalta ja arviossa on otettava huomioon mahdollisimman ajantasainen tilannekuva epidemiassa.

Muutama sana tilanearviosta epidemian suhteen: Koko maan ilmaantuvuus on laskenut viimeisen kahden viikon aikana. Ilmaantuvuus oli 8.—21. maaliskuuta välisenä aikana

Pöytäkirja PTK 37/2021 vp

174, ja 22. maaliskuuta — 4. huhtikuuta se oli 123. Vaikka uusien tartuntojen kasvu on viimeisten viikkojen osalta taittunut, ei koronavirusepidemia ole valiokunnan saaman selvityksen mukaan toistaiseksi kääntynyt todettavien tapausten tai sairaalahoitoa tarvitsevien sairastumisten suhteen sellaiseen selvään ja riittävään laskuun, jonka perusteella voisi vielä tässä vaiheessa arvioida, että aikuisväestöä koskevia fyysisten kontaktien rajoituksia voisi vähentää. Jos näin tehtäisiin, olisi olemassa korkea todennäköisyys, että epidemia entisestään kiihtyisi johtaen mahdollisesti terveydenhuollon ylikuormittumiseen sekä väestön hengen ja terveyden vaarantumiseen.

Ravitsemusliikkeissä asioiminen on valiokunnan Terveys- ja hyvinvoinnin laitokselta saaman selvityksen mukaan todettu useissa tutkimuksissa merkittäväksi covid-19-tartuntoja levittäväksi toiminnaksi. Euroopan tautien ehkäisy- ja -valvontakeskuksen syyskuussa 2020 keräämien tietojen mukaan yhteensä 25 EU:n jäsenmaata on sulkenut ravitsemusliikkeitä osana covid-19-epidemian torjuntaa. Suomessa ravitsemusliikkeet olivat suljettuina kevään 2020 aikana, ja niiden anniskelu- ja aukioloaikoja sekä asiakaspaikkoja on rajoitettu alueellisesti epidemiatilanteen mukaan syksyllä 2020 ja alkuvuodesta 2021. Riski on ollut suurin niissä ravitsemusliikkeissä, joissa alkoholin anniskelu muodostaa suuren osan tuloista, mutta tartuntoja on todettu myös pääasiassa ruokailuun keskittyvissä ravitsemusliikkeissä.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan ravitsemusliikkeissä tapahtuneita raportoituja tartuntoja on ollut viikoilla 1—8 yhteensä 515. Tartuntojen lukumäärän jakautumisesta ei kuitenkaan ole toimitettu valiokunnalle tietoa. Kokonaistartuntojen määrä on selvityksen mukaan samalla ajalla yli 21 000. Ravintoloissa todetut tartunnat ovat siten 2,4 prosenttia kaikista tartunnoista. Merkittävää osaa tartuntaketjuista ei ole kuitenkaan pystytty jäljittämään.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää hallituksen esityksessä tarkoitettua varautumista välttämättömänä epidemian torjunnan näkökulmasta. Valiokunta korostaa, että lakiesityksessä ei säädetä uusia rajoituksia suoraan voimaan, vaan esityksen tarkoituksena on varmistaa, että valtioneuvosto voi epidemiatilanteen niin vaatiessa säätää oikeasuhtaisia ja välttämättömiä rajoituksia, joilla ihmisten välisiä kontakteja vähennetään ravitsemusliikkeiden toiminnan yhteydessä. Ehdotetuilla rajoitusten laajennuksilla on siten tarkoituksena mahdollistaa valtioneuvostolle laajempi toimivalta vähentää sellaisten olosuhteiden syntymistä, joissa riski tartunnoille olisi suuri. Valiokunta pitää siten esitystä epidemian leviämisen estämiseksi perusteltuna ja puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä.

Arvoisa puhemies! Nostan vielä muutamia keskeisiä huomioita tästä aika pitkästäkin valiokunnan mietinnöstä.

Ensimmäinen niistä on se, että valiokunta painottaa, että myös 58 a §:n 3 ja 4 momenttien mahdollistamien tiukempien rajoitusten käyttöönotto edellyttää valtioneuvostolta punnintaa asetuksella annettavan sääntelyn välttämättömyydestä, oikeasuhtaisuudesta ja tarkkarajaisuudesta. Sosiaali- ja terveysvaliokunta on todennut jo aiemman ravintolarajoituksia koskevan sääntelyn yhteydessä, että rajoitukset tulee kohdentaa ravitsemusliiketoimintaan vain niillä alueilla ja siltä osin kuin se on välttämätöntä yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi.

Välttämättömyysedellytystä tulee arvioida myös liiketoiminnaltaan erityyppisten ravitsemusliikkeiden osalta erikseen samalla alueella. Valiokunta on lisäksi todennut, että punninta tulee tehdä myös kunkin rajoitustoimen osalta erikseen. Sääntelymallista johtuu siten valtioneuvostolle perusteluvelvollisuus kunkin rajoitustoimen välttämättömyyden alu-

Pöytäkirja PTK 37/2021 vp

eellisestä sekä ravitsemusliiketyypikohtaisesta välttämättömyydestä. Tiukempien rajoitusten käyttöönoton mahdollisuus edellyttää hallituksen esityksen mukaan sitä, että sekä valtakunnallisia olosuhteita koskevat edellytykset että alueellisia olosuhteita koskevat edellytykset täyttyvät samanaikaisesti.

Valiokunta toteaa lisäksi, että tason 2 toimenpiteissä on kyse valtioneuvoston suosituksista. Näin ollen ne eivät sellaisinaan voi olla oikeusperuste ravitsemusliikkeiden tiukempien rajoitusten käyttöönotolle, vaan tiukempien rajoitusten tulee perustua edellä todettuihin, eri tavoin eriytettyihin välttämättömyyspunnintoihin sekä 58 a §:n 4 momentin mukaisesti valtakunnallisiin ja alueellisiin edellytyksiin.

Sitten muutama sana mietinnöstä alueellisesta soveltamisalasta. Perustuslakivaliokunnan ja talousvaliokunnan tavoin myös sosiaali- ja terveysvaliokunta on jo aiemmin edellyttänyt alueellisen soveltamisalan kohdentamista välttämättömyyspunninnan myötä esimerkiksi maakuntaan, sairaanhoitopiiriin tai kuntaan. Sosiaali- ja terveysvaliokunta huomauttaa, että toistaiseksi annetuissa valtioneuvoston asetuksissa on rajoitukset säädetty maakuntakohtaisesti lukuun ottamatta viimeisintä sulkutilan jatkoa koskevaa asetusta, jossa Lapin maakunnan osalta sääntely pohjautuu kuntakohtaiseen arvioon. Jatkossa arvion pitää laajemmin olla perusteltu myös maakuntaa tai sairaanhoitopiiriä hienojakoisemmin.

Vaikka ihmisten välisiä kontakteja tapahtuu kaikenlaisessa ravitsemusliiketoiminnassa, kontaktien luonne ja syntyvät riskit vaihtelevat erilaisissa ravitsemusliikkeissä. Ravitsemusliikkeiden toimintamallissa ratkaisevaa tartuntariskien näkökulmasta on tapahtuvien sosiaalisten lähikontaktien määrä ja luonne. Valiokunnan saamasta selvityksestä ei ilmene tarkemmin, millaisissa ravitsemusliikkeissä tartunnat ovat levinneet. Perustuslakivaliokunnan lausunnossa on kuitenkin edellytetty, että rajoituksista on säädettävä myös erityyppisten ravitsemusliikkeiden osalta erityisesti siten, että rajoitukset ovat välttämättömiä juuri niissä yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Tästä asiasta valiokunnan mietintöön sisältyy myös lausumaehdotus.

Jos puhemies sallii, niin jatkan vielä tässä — aika pitkä tämä valiokunnan mietintö — muutamana kohdan osalta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: No, puhemies sallii.

Haluan nostaa täältä esille vielä muutamana valiokunnan erikseen nostaman erityisen kysymyksen. Yksi niistä on se, että valiokunta kiinnittää erityistä huomiota siihen, että ruokaravintoloiden sulkeminen ennen kello 21:tä tarkoittaa tosiasiaassa useiden ruokaravintoloiden sulkemista. Ruokaravintoloiden osalta sulkemisen asetuksella ennen 21:tä tulee olla erityisen korkean kynnyksen takana. Mikäli epidemiatilanne on niin vaikea, että sulkeminen olisi ruokaravintoloiden osalta välttämätöntä ennen kello 21:tä, tulisi valiokunnan mielestä valtioneuvoston mieluummin harkita ravintoloiden kokonaissulun säätämistä erillisen lain nojalla. Tällöin ravintolat saisivat korvauksen menetyksistään selkeämmällä mekanismilla.

Valiokunta toteaa lisäksi, että valtioneuvostolla on mahdollisuus puuttua taudin leviämiseen myös esimerkiksi asiakaspaikkojen etäisyyksiä koskevien vaatimusten kautta, jolloin asiakaspaikkamäärää koskevat rajoitukset voisivat olla väljemmät. Lievempien rajoitusten käytön tulee olla aina ensisijaista.

Valiokunta ottaa esille myös ravitsemusliikkeiden ulkotilat erikseen ja toteaa, että vaikka tartuntatautilain säännöksissä sisä- ja ulkotiloissa ei ole erillistä sääntelyä, eivät lain

Pöytäkirja PTK 37/2021 vp

säännökset edellyttä, että asetuksella säädettävien rajoitusten tulisi olla ravitsemusliikkeiden sisä- ja ulkotilojen anniskelu- ja aukioloaikojen osalta yhtenevät.

Arvoisa puhemies! Haluan tässä lopuksi vielä todeta valiokunnan lausumaehdotukset. Valiokunta ehdottaa kolmea lausumaa.

Ensimmäinen niistä kuuluu seuraavasti: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus suhteuttaa lain perusteella annettavissa asetuksissa rajoitukset kunkin alueen vallitsevaan epidemiatilanteeseen ja tarvittaessa rajoitukset tulee asettaa eriytetysti maakuntaa pienemmälle alueelle.”

Toinen lausumaehdotus: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus ottaa lain perusteella annettavissa asetuksissa huomioon eri ravintolatyyppejä (ravitsemisliikkeet, joiden pääasiallisena ravitsemistoimintana on tarjota maksusta alkoholijuomia, sekä muut ravitsemisliikkeet) sekä sisä- ja ulkotilojen erilaiset riskiprofiilit ja vähäriskisempään toimintaan suunnataan kevyempiä aukiolo- ja anniskeluajakaikarajoituksia.”

Kolmas lausumaehdotus valiokunnalla on: ”Eduskunta edellyttää, että rajoituksista aiheutuvia taloudellisia menetyksiä kompensoidaan ravitsemisliikkeille.”

Arvoisa puhemies! Valiokunnan mietintö ei ollut yksimielinen, vaan siihen on jätetty kaksi eriävää mielipidettä hylkäsesityksineen.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Heinonen.

18.00 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Hyvät edustajakollegat ja valiokunnan puheenjohtaja! Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö tartuntatautilain 58 a ja 58 b §:ien muuttamisesta on meillä käsittelyssä, ja tässähän on kyse siis toimenpiteistä, joita maamme hallitus, pääministeri Sanna Marinin hallitus, haluaa ravintola-alalle tehdä sen jälkeen, kun tämä kolme viikkoa plus kolme viikkoa eli kuusiviikkoinen ravintolasulku päättyy.

Tässä esityksessähän on käyty läpi aika laajasti näitä aiempia päätöksiä, joita ravintola-alalle on tehty, ja haluan nyt kyllä todeta sen, että kahviloiden, lounasravintoloiden, ruokaravintoloiden ja kaikkien ravitsemusliikkeiden kassat, arvon hallitus, ovat tyhjiä. Ne eivät tule selviämään, monetkaan, enää tätä toista kolmen viikon jaksoa, ja pahaa pelkään, että tämä päätös, joka nyt antaa hallitukselle asetuksella mahdollisuuden määrätä käytännössä ravintolat hyvin tukalaan asemaan, tulee aiheuttamaan lisää konkurssseja.

Tässä on käyty hyvin perusteellisesti läpi rajoitusten välttämättömyyttä ja oikeasuhtaisuutta, aiempia perustuslakivaliokunnan lausuntoja, joita myös valiokunnan puheenjohtaja Lohi tuossa edellä siteerasi. Puhutaan välttämättömyydestä, oikeasuhtaisuudesta: ”Perustuslakivaliokunta on korostanut, että välttämättömyydedellytyksen tulee säädösperspektiivisesti ohjata päätöksentekoa alueellisesta soveltamisesta ja ettei rajoituksia voida säätää tai pitää voimassa sellaisilla alueilla, joissa se ei ole tartuntatautilanteen vuoksi välttämätöntä.” Näin perustuslakivaliokunta on lausunut ja jatkanut: ”Alueellisen eriyttämisen lisäksi perustuslakivaliokunta katsoi, että rajoitustoimenpiteistä on säädettävä myös erityyppisten ravitsemisliikkeiden osalta eriytetysti siten, että rajoitukset ovat välttämättömiä juuri niissä yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi.”

Perustuslakivaliokunta on myös nostanut esille lukuisia muita tilanteita ja tuonut esille muun muassa sen, että rajoitusten pitää olla välttämättömiä yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi niillä alueilla ja ravitsemisliikkeissä, joita ne koskevat. Perustuslakivaliokunnan mukaan välttämättömyyttä on siten arvioitava myös alueelliselta ja asiall-

Pöytäkirja PTK 37/2021 vp

selta kannalta ja arvioissa on otettava huomioon mahdollisimman ajantasainen tilannekuva epidemiasta.

No, nyt jo tässä aiemmin tätä ravintolasulkua käsiteltäessä otin esille Iltalehden uutisen 3.4.2021, jossa ravintoloitsijat toteavat, että epäilemättä, alueita on kohdeltu epäoikeudenmukaisesti. Yksi maakunta on saanut erityiskohtelun, ja siellä on alueellisesti pystytty kuntakohtaisesti rajaamaan tätä. Lapissa siis on toimittu niin, että vain yhteen kuntaan nämä rajoitteet jäivät, eli Leville, Kittilään, ja muut kunnat vapautettiin siitä.

Mutta tätä arviota ette, arvoisa hallitus, tehneet muihin matalan koronatilanteen maakuntiin, ja silloin jo vetosin, että perustuslakivaliokunta puheenjohtaja Rinteen johdolla kävisi perusteellisesti läpi, onko tässä kohdeltu alueita yhdenmukaisesti perustuslain näkökulmasta ja onko myös ravintoloita ja ravitsemusliikkeitä kohdeltu yhdenmukaisesti koronatilanteen näkökulmasta. Tässä Iltalehden Tommi Parkkosen jutussa on 24 kuntaa, joissa on alle viisi tartuntaa koko koronaepidemian aikana, silti ravintolat on määrätty kiinni.

No, sitten tässä tämänkertaisessakin esityksessä, niin kuin edustaja, puheenjohtaja Lohi tuossa kertoi, valiokunta jälleen edellyttää vahvasti, että kun näitä toimenpiteitä tehdään, hallitus suhteuttaa lain perusteella annettavissa asetuksissa rajoitukset kunkin alueen valitsevaan epidemiatilanteeseen ja tarvittaessa rajoitukset tulee asettaa eriytetysti maakuntaa pienemmälle alueelle. Tämä tavoite on ollut jo lukuisissa eduskunnan mietinnöissä ja tullut jo eduskunnan päätökseksi, mutta hallitus ei näitä noudata. Tässä samaisessa Iltalehden jutussa pääministeri Sanna Marin toteaa: ”Eduskunta on edellyttänyt, että isoilla laajoilla alueilla meidän pitäisi pyrkiä arvioimaan tautitilannetta myös maakuntaa pienemmissä alueissa. THL on omalta osaltaan todennut, että he eivät pysty tekemään maakuntatasoista pienempää kuntakohtaista arviointia.” Nyt jälleen vedotaan tähän samaan ja annetaan meidän vasemmistohallitukselle lupa käyttää asetusvaltaa näiden paikkojen kiinni laittamiseksi, ja sen takia en itse ole enää innostunut siitä, että me annamme tällaista valtaa, missä ei eduskunnan jo lukuisat kerrat antamaa vaadetta täytetä.

Nämä tavoitteet, joita lausumaehdotuksissa on muitakin, ovat jo hyviä. Ravintolatyyppejä pitäisi rajata pois, mutta kun näin ei ole tapahtunut, niin itse en usko, että niin tulee tapahtumaan jatkossakaan. Tai sitten hallitus on vain valmis kompensoimaan ravitsemusliiketoiminnan aiheuttamia taloudellisia menetyksiä — ei täysimääräisesti.

Perussuomalaisten vastalause on huomattavasti parempi ja perustellumpi, ja siellä vedotaan, että pitää tehdä faktapohjaista päätöksentekoa, kiinteät kulut korvata täysimääräisesti, täysi työttömyysturva ja niin poispäin. Perussuomalaisille täytyy antaa kiitosta. He ovat tehneet työnsä paremmin kuin te, arvoisa hallitus.

No, kokoomus esittää tähän esitykseen hylkyä. Meillä on vastalause, jossa tuomme huolen ravintola-alan tukalasta tilanteesta laajasti esille. Meillä on tähän siis hylkäysesitys mutta myös vastalause, jossa on yhteensä viisi lausumaehdotusta, joissa me haluamme tuoda esille sen, että pitää kohdistaa tarkemmin näitä toimenpiteitä: pitää sallia esimerkiksi ulkona anniskelu tai ruuan syönti terassilla, erottaa ruokaravintolat yökerhoista ja karaokebaareista, kahvilat pubeista ja niin poispäin. Tämä esitys, jonka te, arvoisa hallitus, olette tehneet, on kyllä kohtuuton näille ravintoloille, ja tämä tulee johtamaan, puheenjohtaja Lohi, lukuisiin konkursseihin niin Lapin matkailussa kuin matkailu- ja ravintola-alalla läpi koko Suomenmaan. Tätä ei voi hyväksyä, ja sen takia kokoomus esittää tämän hylkäämistä.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lohi, vastauspuheenvuoro.

Pöytäkirja PTK 37/2021 vp

18.08 **Markus Lohi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan todeta edustaja Heinoselle, että maakuntaa tai sairaanhoitopiiriä hienojakoisempi — eli kuntapohjainen — maantieteellinen tarkastelu perustui talousvaliokunnan mietintöön, joka sisältyy tuohon niin sanottuun mara-lain muutokseen. Ja siellä perusteluissa ei todeta perusteeksi sitä, että jollakin alueella on taudilla alhainen ilmaantuvuus, vaan että niillä alueilla, niissä maakunnissa, joissa on pitkät etäisyydet ja harva asutus, voidaan tarkastella tätä, ja siihen ovat perustuneet hallituksen linjaukset.

Niitä maakuntia varmasti — kun niitä kriteereitä ei tarkkaan ole eduskunnan päätöksissä määriteltä — voi olla ehkä useampiakin. Mutta ei se tarkoita, että Suomessa joka kunnassa, jossa olisi alhainen ilmaantuvuus, voitaisiin siirtyä tällä tavalla kuntakohtaiseen tarkasteluun. Se ei ollut eduskunnan tahto, ja hallitus on toiminut eduskunnan tahdon mukaisesti tässä.

Toinen asia, johon haluan viitata, kun sanotte, että pitäisi tutkia, onko perustuslain mukaista, että eri maakuntia kohdellaan eri tavalla: Ei perustuslaki tunne maakuntien yhdenvertaisuutta. Siellä puhutaan kansalaisten, ihmisten yhdenvertaisuudesta, ei yritysten eikä maakuntien tai kuntien yhdenvertaisuudesta, vaan perustuslain 6 § lähtee siitä, että ihmisiä pitää kohdella yhdenvertaisesti. Toki siitä voi johtua sitten välillisesti jotakin, ettei [Puhemies: Minuutti on mennyt!] yrityksiäkään...

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Heinonen, vastauspuheenvuoro.

18.10 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Mutta, puheenjohtaja Lohi, te ette tehneet tätä arviota kuin Lapin kohdalta. Miksi te ette tehneet sitä muiden maakuntien kohdalta? Teidän takananne normaalisti istuva entinen keskustan puheenjohtaja, edustaja Kulmuni nosti esille näitä ongelmia, ja hän oli meidän kanssamme täysin samaa mieltä, että olisi pitänyt tarkastella Kainuuta, Pohjanmaan alueita ja muita. Mutta te ette pyytäneet näitä vastaavia tietoja kuin Lappiin liittyen.

On totta, että tässähän on kyse siitä, kohdellaanko kansalaisia yhdenvertaisesti, sillä ne kansalaiset ovat niitä yrittäjiä ja ne yritykset ovat näiden Suomen kansalaisten. Sen takia tässä pitää perustuslaillisesti arvioida tätä. Ja on meillä toki Suomessa olemassa omaisuuden turva ja sitten elinkeinovapaus, ja näitäkin saatetaan näillä toimenpiteillä myös loukata.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lohi, vastauspuheenvuoro. — Sen lisäksi täällä on pyydettyjä vastauspuheenvuoroja edustaja Lindén ja edustaja Ovaska. Ja koska tämä lähti... [Hälinää] — Okei, pidetään pieni debatti tässä vaiheessa. Elikkä pyytäkää tuolla vastauspuheenvuoropainikkeella puheenvuorot, niin ei jää mikään kirjaamatta, ja sitten sen jälkeen mennään edustaja Ovaskan varsinaiseen puheenvuoroon. — Mutta nyt edustaja Lohi, minuutti.

18.11 **Markus Lohi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun edustaja Heinonen sanoi, että ”te ette tehneet tarkastelua”, niin vaikka eduskunnassa pitää teititellä, en ole varma, tarkoittateko minua vai hallitusta, kun sanoitte, että ”te ette tehneet tätä arviota hienojakoisemmin”. Minä en sitä jakoa tehnyt enkä tarkastelua tehnyt, sen teki hallitus, ei edustamani sosiaali- ja terveysvaliokunta, jonka puheenjohtajana tässä olen käyttänyt pu-

Pöytäkirja PTK 37/2021 vp

heenvuoroa. Hallitus toimi eduskunnan tahdon mukaisesti. Tätä jakoa voidaan toki tehdä jatkossa hienojakoisemmin.

Haluan kuitenkin korostaa nyt tässä puheenvuorossa myös sitä, että tämän maantieteellisen hienojakoisuuden lisäksi on erittäin tärkeää, että jatkossa hallitus myös tämän mietinnön tekstin mukaisesti, jonka lausumat sisältävät muuten melkein pä samat asiat kuin kokoomuksen vastalause, erittäin tarkkaan valiokunnan tahdon mukaisesti, eriyttäisi ruokaravintolat ja muut ravintolat toisistaan [Puhemies: Minuutti!] eikä kohtelisi niitä samalla tavalla aukiolojen suhteen.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindén.

18.12 **Aki Lindén sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä lyhyessä vastauspuheenvuorossa otan kantaa nyt vain tähän kuntakohtaisuuteen. Täällä olemme jo aikaisemmin tästä keskustelleet, jolloin totesin aivan saman, minkä nyt, eli Manner-Suomessa on 294 kuntaa, pääkaupunkiseudulla 200 000 asukasta pendelöi joka päivä yli kuntarajojen. Omalla kotipaikkakunnallani Turussa, kun lähdän ajamaan pohjoiseen Kahdeksikkotietä, 15 minuutin aikana ylitän viisi kuntarajaa, jolloin ei ole mitään sellaista tahtotilaa, että aivan tarkasti kuntarajaa noudatettaisiin näissä ravintolarajoituksissa. Sen sijaan talousvaliokunnan varajäsenenä minulla oli mahdollisuus osallistua niiden sanamuotojen muotoilemiseen, jotka talousvaliokunta tässä otti ja joissa korostettiin pitkiä etäisyyksiä, alhaista asukastiheyttä. On merkittävä ero Lapin maakunnan ja jopa Pohjois-Pohjanmaan välillä: 100 000 neliökilometriä versus 37 000 neliökilometriä, asukastiheys 2 versus 15. Näin ollen nyt ollaan arvioitu uudelleen sitä Pohjois-Pohjanmaan tilannetta, ja Pohjois-Savo oli myös semmoisten [Puhemies: Minuutti!] keskustelujen kohteena. Oli hyvä, että aloitettiin Lapista, ja varmasti tämä tarkempi arviointi jatkuu.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ovaska.

18.14 **Jouni Ovaska kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Jos edustaja Heinonen lukisi vähemmän iltapäivälehtiä ja seuraisi enemmän hallituksen virallisia tiedotuskanavia, selviäisi, että hallitus on puuttunut tähän ja tulee puuttumaan entistä tehokkaammin. Esimerkiksi juuri tänään valtioneuvosto tiedotti, että huomenna Kittilässä, eli silloin koko Lapissa, ja Pohjois-Pohjanmaalla ravintolat saavat olla auki. Eli silloin eduskuntaa on seurattu ja niiden, mitä eduskunta on vaatinut, mukaan on toimittu. Onneksi meillä on sosiaali- ja terveysvaliokunnassa tällainen puheenjohtaja kuin Lohi ja tällaisia jäseniä kuin täällä salissa. Silloin alkaa tapahtua, ja hallitus toimii sen mukaan kuin mitä eduskunta siltä edellyttää.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Heinonen.

18.14 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä kerrotaan, kuinka yksi suljettaviksi määräytyistä ravintoloista on Keski-Suomessa Kinnulassa sijaitseva Ruska Bar & Bistro. Sen omistaja Marja Hakkarainen ei kyllä näistä teidän puheistanne, arvon keskustalaiset, kovin paljon varmasti piittaa. Kinnulan naapurikunnassa Les-tijärvellä, Keski-Pohjanmaan puolella, oleva Saluuna Parila sijaitsee siis 25 kilometrin, reilun 20 minuutin ajomatkan, päässä tuosta Ruska Barista. Se saa olla edelleen auki, ja tämä

Pöytäkirja PTK 37/2021 vp

naapurimaakunnan puolella laitettiin kiinni, siitä huolimatta, että Kinnulassa on ollut koko epidemian aikana alle viisi tartuntaa. Eli tässäkin tuo maakunnan raja on ollut teille ratkaiseva eikä de facto alueellinen tartuntatilanne. [Eduskunnasta: Missä sen rajan pitäisi mennä?]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Juvonen.

18.15 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Me perussuomalaiset saimme tähän mietintöpohjaan tärkeän tiedon: ”Valiokunnan saaman selvityksen mukaan ravitsemisliikkeissä tapahtuneita raportoituja tartuntoja on yhteensä 515 viikoilla 1—8. Tartuntojen lukumäärän jakaumasta ei kuitenkaan valiokunnalle ole toimitettu tietoa. Kokonaistartuntojen määrä on selvityksen mukaan samalla ajalla 21 158. Ravintoloissa todetut tartunnat ovat siten 2,4 prosenttia kaikista tartunnoista.” Tämä faktatieto täällä mietintöpohjassa on erittäin hyvä asia, ja perussuomalaiset sitä esittivät, ja kiitos siitä, että se tänne hyväksyttiin. Se näkyy myös meidän vastalauseessa. Mutta se, että sitä faktatietoa näistä tartunnoista ei sitten valiokunnan käsittelyssä tuotu, kyllä hämmentää. Tämä esitys on kaiken kaikkiaan kuolinisku monelle ravintolalle ja ravintoloitsijoille, ja kyllä viestejä tulee. Ihmettelen, että tehdään päällekkäistä lainsäädäntöä. Meillä on jo voimassa olemassa rajoituslait, joten tämä kolmas on turha, ja sen takia me esitämme tähän hylkyä.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Sarkkinen.

18.16 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ehkä näistä eduskunnan toimintatavoista totean sen, että silloin kun valiokunta hyväksyy mietinnön, se on yhteinen mietintö, ja ei ole tapana sieltä sitten poimia, mikä oli kenenkin tekstiä. Ehkä tämä tämmöisenä yleisenä yhteisenä toimintatapahuomiona, ja valiokunnan sisäisen luottamuksen kannalta totean tämän.

Mutta, arvoisa puhemies, todellakin keskustelussa olleet Pohjois-Pohjanmaan ravintolasulut poistuvat huomenna, hyvä näin. Se kertoo myös siitä, että alueen epidemiatilanne on merkittävästi parantunut, ja se on erittäin hieno asia. Toivottavasti se pysyy siinä ja tiukempia rajoituksia sitten ei enää tarvita.

Arvoisa puhemies! Nämä lain mahdollistamat kaikista tiukimmat rajoitukset eivät tule suoraan voimaan, vaan sitten ne asetuksella säädetään. Ja eduskunta edellyttää, että siinä otetaan huomioon tautitilanne alueellisesti, ja näin hallituksen kyllä täytyy sitten eduskunnan ponnen mukaan tehdä. On pyrittävä myös maakuntatasoa tarkkarajaisempaan tarkasteluun. Se on toki vaikeaa, mutta siinä voi hyödyntää näiden alueellisten koronakoordinaatioryhmien lausuntoja.

Mutta täytyy realismi mielessä myös sanoa, että ei me ikinä päästä [Puhemies: Minuutti!] täydellisen hienojakoiseen tarkasteluun. Se on epärealistista, valitettavasti.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mari Rantanen.

18.18 Mari Rantanen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy ensin vastata tässä edustaja Ovaskalle, joka täällä kehotti kuuntelemaan hallituksen tiedottamista. Se on ollut kyllä luokattoman sekavaa ja vaihtelevaa viimeisen vuoden ajan, ja nyt kun se siir-

Pöytäkirja PTK 37/2021 vp

rettiin valtioneuvoston kansliaan, niin sieltä ei ole enää kuulunut oikeastaan yhtään mitään. En tiedä, mihin hyvään tiedottamiseen viittasitte.

Mutta tässä on juuri tämä ongelma: Itsestäni tuntuu todella pahalta, kun me tiedämme, että jos nämä rajoitukset tulevat voimaan, niin se on kuolinisku monelle ravintolalle. Ja sitten on kyllä jokseenkin hämmäntävää, että tässä salissa taivastellaan ja kikkaillaan sanoilla, että mitä milläkin tarkoitetaan. Itse asiassa kyllä se on niin, että näitä on pakko pystyä tarkastelemaan sekä alueellisesti tarkemmin että myös ravintolatyypittäin tarkemmin. Tästä samasta asiasta on puhuttu nähdäkseni viimeinen vuosi. Me emme edelleenkään ole siinä tilanteessa, että näissä päästään riittävän tarkkarajaiseen säätelyyn, ja tämä on se ongelma. [Puhemies: Minuutti!] Mielestäni ei voida puhua kyllä tämmöisestä maantieteellisestä kikkailusta täällä, kun me puhutaan nyt tästä taudista ja sen ehkäisemisestä. Että jotenkin tästä keskustelusta tuntuu nyt kyllä häviävän se fokus.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Tässä on pyydettyjä puheenvuoroja edustajilta Kinnunen, Turtiainen, Kilpi ja Lohi. Eli otetaan nämä tässä vaiheessa ja sen jälkeen mennään puhujalistaan. — Edustaja Kinnunen. — Haluaako edustaja Heinonen, jonka puheesta tämä alkoi, sanoa? — Selvä, elikkä nyt edustaja Kinnunen.

18.19 Mikko Kinnunen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Heinonen haluaa aina puhua. [Timo Heinonen: Vain silloin, kun on asiaa!] — Kyllä.

Tässä on puhuttu siitä, että alueellisesti pitää katsoa näitä maakuntia hienojakoisemmin. Sehän on ollut perustuslakivaliokunnan toive ja vaatimus pitkin matkaa. Nythän sitten Lappia jo kokeiltiin kuntakohtaisestikin jaotella, mutta nyt tietysti, kun tautitilanne on parantunut, se myöskin maakuntana palautuu perustasolle ja sitä kautta myöskin Pohjois-Pohjanmaa sitten vapautuu.

Mutta edelleenkin olen sitä mieltä, että meillä on hyvin erilaisia maakuntia ja maastoja, sellaisiakin maakuntia, joissa keskustaupungin tilanne voi olla aivan erilainen kuin kaukaisilla laidoilla, ja tällainen on myöskin Pohjois-Pohjanmaa, ja jos Oulu otetaan pois siitä, niin väentiheyskin on huomattavasti matalampi. Mutta nythän koko maakunta siirtyy tai avautuu, ja se on hyvä asia. [Aki Lindén: Sinne!] Mutta edelleenkin tulevaisuudessa täytyy ottaa huomioon alueellinen hienojakoisuus ja kuntakohtaisuus.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Turtiainen.

18.21 Ano Turtiainen at (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sekä kokoomus että perussuomalaiset vastalauseissaan ehdottavat lain hylkäämistä. Olen samalla kannalla. No, molempien vastalauseiden yritystoimintaa puolustavat perustelut ovat kestäviä. Lakiesitys on erittäin kyseenalainen, ja sillä selvästi yritetään ajaa yrityksiä yhä syvemmälle ahdinkoon, koska niiltä tällaisilla keinoilla riistetään taloudellinen tuki ja mahdollisuus sulkutoimien kompensaatioon. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kilpi.

18.21 Marko Kilpi kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Viikko sitten tautitilanne oli niin vakava, että hallitus yritti pakkosyöttää eduskunnalle liikkumisrajoituksia. Oikeuskanslerikin äityi näin luulemaan, mutta perustuslakivaliokunta ampui

Pöytäkirja PTK 37/2021 vp

hankkeen kyllä aika armotta alas. Nyt vain viikko sen jälkeen hallituksen ilme on täysin toisenlainen. Voisi jopa sanoa, että se ilme on kuin toisesta todellisuudesta. Yhtäkkiä ollaankin askeleen päässä normaalioloista. Kovasti pitää hämmästellä taudin nopeita liikkeitä, ja vielä enemmän pitää hämmästellä hallituksen ilmiömäisen nopeita kurvailuja ja ketunlenkkiä tämän taudin perässä. On kuitenkin otettava huomioon, että kyse on kokonaisen kansakunnan tautitilanteesta, jossa tauti tekee näitä tepposia. Hallitus on lukemattomia kertoja korostanut tietopohjaista päätöksentekoa. Millaisiin tietoihin nämä nopeat muutokset perustuvat? Millaisiin tietoihin perustuvat rajoituspäätökset, joilla suljetaan ravintoloita sellaisillakin paikkakunnilla, joissa edelleenkin tautitilanne on puhdas nolla? Pohjois-Savossa näitä on useita, ja sitten on vielä enemmän semmoisia kuntia, [Puhemies: Minuutti!] joissa tautitapauksia on huomattavan vähän, alle neljä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lohi.

18.23 **Markus Lohi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan valiokunnan puheenjohtajana vielä todeta, että huolimatta siitä, että tästä on jätetty kaksi vastalauseetta, joissa esitetään lain hylkäämistä, isossa kuvassa valiokunnan jäsenten tahtotila oli kyllä hyvin yhtenäinen. Meillä oli kyllä hyvin pitkälle samantyyppiset ajatukset siitä, millä tavalla näitä ravintolarajoituksia pitää ottaa käyttöön, ja kehotan lukemaan tämän valiokunnan mietinnön myös. Siellä muun muassa todetaan, että valiokunta korostaa, että lakiesityksessä ei säädetä uusia rajoituksia suoraan voimaan, vaan esityksen tarkoituksena on varmistaa, että valtioneuvosto voi epidemiatilanteen niin vaatiessa säätää oikeasuhteisia ja välttämättömiä rajoituksia. Ja valiokunta korostaa tässä, että aina kullakin hetkellä, kun näitä säädetään asetuksella, pitää tarkastella, onko välttämättömyysedellytyksiä. Oma toiveeni olisi ollut, että olisimme kyenneet vielä pykälätasollakin panemaan hieman tiukemmat rajoitukset siihen, että esimerkiksi ruokaravintoloita ei olisi voitu sulkea ennen 21:tä, koska on paljon reilumpaa, että suljetaan sitten kokonaan ja maksetaan korvaukset, [Puhemies: Minuutti!] kuin annetaan liian ahdas toimintarako.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindén.

18.24 **Aki Lindén sd** (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Siteeraan nyt eilistä terveysturvajohtaja Mika Salmisen haastattelua. Hän toteaa näin: ”Vähänkin kun järkeä käyttää, ymmärtää, että etenkin yökerhoihin ja baareihin liittyy suuri tartuntariski, jos paikalla on tartuttava henkilö. Tässä on perusteluiksi penätyt sellaista tietoa, jota on mahdotonta kerätä.” Hän siis viittaa siihen, että jokaisesta ravintolatyypistä tiedettäisiin joka kunnassa se tartuntariski. ”Tämä on pään puskaan laittamista. Kansainvälinen tutkittu näyttö on asiasta selkeä. Meidän tulkinta on, että kun ravintolat saatiin kiinni, tapausmäärät lähtivät nopeasti laskuun. Ravintoloista lähteviä tartunta- ja altistusketjuja on vaikeampi jäljittää kuin esimerkiksi koulussa tapahtuneita ketjuja, joten ravintolat eivät tästä syystä korostu tiedossa olevien tartuntalähteiden tilastoissa.” Tämä oli suora sitaatti Mika Salmiselta.

Edustaja Juvonen viittasi tuohon prosenttilukuun. Se on tietenkin laskettu kaikista tartunnoista, mutta puolet tartunnoista on sellaisia, joita ei pystytä jäljittämään, jolloin itse asiassa ravintoloiden osuus on vähintään 5 prosenttia niistä, joiden lähde tiedetään.

Pöytäkirja PTK 37/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Vielä edustaja Heinonen, kenenkä puheen-
vuorosta tämä keskustelu lähti liikkeelle, ja sen jälkeen mennään puhujalistaan. — Edus-
taja Heinonen.

18.25 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ravintola-
ala työllistää Suomessa 77 000 ihmistä. Työntekijöistä noin kolmannes on alle 26-vuotiai-
ta, ja ravintola-ala on kuluneen vuoden aikana kohdannut merkittävän määrän lomautuk-
sia, irtisanomisia, jotka ovat kohdistuneet nimenomaan näihin pienipalkkaisen alan työn-
tekijöihin ja nuoriin. Kun rajoitustoimet ja lomautukset kohdistuvat jatkuvasti myös sa-
moihin työntekijöihin, on hätä alasta ja työntekijöiden taloudellisesta toimeentulosta suuri.

Alan liikevaihto putosi viime vuonna 1,5 miljardia, minkä seurauksena alan yritykset
ovat, arvoisa puhemies, vakavassa taloudellisessa hädässä. Jopa joka kolmas ravintola-
alan yrityksistä on arvioinut olevansa konkurssiuhan alla tai jopa lopettanut toimintansa tu-
lemaan syyskuuhun mennessä. Tämä on arkea, tämä on totta, tämä on tilanne suomalaisen
matkailun ja ravintola-alan saralla. Ottakaa tämä vakavasti.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Ja sitten edustaja Ovaska.

18.27 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tämä on vaikea ja hankala tilanne,
mikä pitää ottaa vakavasti. Tässä on välillä vain miettinyt aina näiden eri keskustelujen
myötä, että mikä strategia tähän pitäisi valita. Niin kuin aikaisemmin kokoomuksesta esi-
merkiksi tuli paljon puheenvuoroja, että ravintolat kiinni tai auki, mutta nyt sitten siellä
vastalauseessa painotetaan sitä, mitä hallituskin painottaa, eli erilaisia ravintolatyyppejä ja
niiden luokittelua.

Tietysti ehkä tärkeintä on se, että tartuntamäärät saadaan laskemaan ja ennen kaikkea ra-
vintolat auki. Nythän sulkua päättyy 18.4., eli silloin viimeistä päivää ravintolat ovat kiinni
ja sitten alkaa se osuus, mikä minun mielestäni on kaikista vaikein hallitukselle, joka toi-
vottavasti nyt toimii sen mukaan, mitä myöskin täällä valiokunta lausumissaan ehdottaa:
eli nämä ravintolatyypit, toisaalta myöskin se sisä- ja ulkotilojen luokittelu ja riskiprofiilit,
ja muutenkin sitten näihin aukiolo- ja anniskeluaikarajoituksiin esimerkiksi se, että monel-
ta suljetaan — ja mielestäni tuo valiokunnan mietinnössä mainitsema kello 21 on esimer-
kiksi siellä järkevä, ettei siinä viiden kuuden aikaan aleta tekemään näitä liikkeitä. Eli va-
liokunta on tehnyt todella arvokasta ja sellaista tekstiä, mikä hallituksen pitää ottaa vaka-
vasti, koska sitä kautta me nimenomaan palvellaan yrittäjiä.

Tänään perussuomalaiset nostivat kyselytunnilla ansiokkaasti esiin lainvalmistelun ta-
son. Olen ihan samaa mieltä. Kun näyttää siltä, että ministeriössä kaikki aika menee koro-
nan hoitoon, ja mietin aina välillä, onko siellä ihmisiä, jotka miettivät aikaa sitten koronan
jälkeen, niin nyt tässä kun hallitus etenee, pitää ennen kaikkea miettiä sitä, millä tavalla ra-
vintolat avataan ja autetaan myöskin yrittäjiä, kun tämä kriisi helpottaa. Yrittäjät haluavat
mahdollisimman nopeasti ne tiedot, mitä tehdään, kuinka edetään, ja silloin saa myöskin ti-
laukset sisään ja toiminnan pyörimään. Eli meidän täällä eduskunnassa pitäisi olla aina as-
keleen edellä, jotta kansalaiset, yritykset ja muut yhteiskunnan toimijat tietävät, mitä tule-
man pitää. Tietysti kriisin keskellä se ei aina ole mahdollista, mutta siihen pitää pyrkiä kai-
kin tavoin.

Pöytäkirja PTK 37/2021 vp

Arvoisa puhemies! Tähän loppuun, kun edustaja Rantanen kysyi, että mitä tiedottamista piti seurata: tänään tosiaan valtioneuvosto kertoi siitä, että Kittilässä ja Pohjois-Pohjanmaalla ravintolat huomenna aukeavat.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Juvonen.

18.29 Arja Juvonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Ihan ensin kerron teille, että tuolla käytävällä jaetusta mietintöluonnoksesta on tulossa uusi luonnos, sillä sieltä puuttuu perussuomalaisen kaksi lausumaa. Se on asiakirjatoimistosta parasta aikaa tulossa. Elikkä siellä on tapahtunut valitettava virhe, ja sitä on meille pahoiteltu, ja ei siinä sitten sen suurempaa ongelmaa.

Perussuomalaisten valiokuntaryhmä tunnistaa koronapandemian vakavuuden sekä tarpeet rajoittaa tartuntojen leviämistä. Edelleen valiokuntaryhmä kiinnittää huomiota siihen, että ravintoloiden toimintaa on jo ennen käsittelyssä olevaa hallituksen esitystä rajoitettu useaan otteeseen ja pitkäkestoisesti, ja se tarkastelee asiaa tästä lähtökohdasta.

Meidän perussuomalaisten sosiaali- ja terveysvaliokunnan valiokuntaryhmä katsoi tämän esityksen käsittelyssä, että tämä esitys on tarpeeton, ja olemme esittäneet tämän lakiesityksen hylkäämistä. 26.2.2021 säädettiin laki, jolla väliaikaisesti säädettyjen 58 a ja 58 b §:ien voimassaoloa jatkettiin 30.6.2020 asti, ja se on yhä voimassa, eivätkä esitetyt tiukennukset ole siis välttämättömiä, oikeasuhtaisia tai muutenkaan perusteltuja huomioiden niiden kohdistuminen kaikkeen ravintolatoimintaan.

Tällä hetkellä meillä on Suomessa voimassa useimmissa maakunnissa sulku, joka jatkuu 18.4.2021 asti. Sulun päätyttyä tällä hetkellä voimassa olevien väliaikaisten pykälien mukaan valtioneuvoston asetuksella ravintolat voidaan sulkea kello 23 ja anniskelu päättyy kello 22. Nyt käsittelyssä olevassa hallituksen esityksessä esitetään, että aukioloaikojen rajoitusta tiukennettaisiin aikaisemmasta siten, että ravintolat voitaisiin määrätä sulkeutumaan kello 18 ja lopettamaan anniskelu kello 17. Rajoitukset tekisivät käytännössä kannattamatonta useimpien sellaisten ravintoloiden toiminnasta, joiden liiketoiminta ei koostu pääosin lounasruokailun tarjoamisesta asiakkaille. Kun ravintolat saisivat kuitenkin teoriassa olla auki, hallitus voisi jättää rajoituksista ravintoloiden liiketoiminnalle aiheutuvat tappiot korvaamatta. Tätä siis hallitus haluaa.

Asiantuntijakuulemisissa MaRa ry on tuonut esille, että ehdotettujen rajoitusten kohteena oleva ravintola-ala työllistää yrittäjät mukaan lukien 77 000 henkilöä, joista noin kolmannes on alle 26-vuotiaita. Esitetyn selvityksen mukaan alan liikevaihto laski 1,5 miljardia euroa vuonna 2020 ja anniskelu väheni 40 prosenttia. Jäsenkyselyn mukaan yli 30 prosenttia alan yrityksistä arvioi olevansa konkurssiin alla tai lopettanut toimintansa syyskuuhun mennessä.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset ymmärtävät koronapandemian vakavuuden mutta olisivat toivoneet asian käsittelyssä faktapohjaista tietoa siitä, kuinka paljon ruokaravintoloissa tartuntoja on ollut. Me ymmärrämme kyllä baarit ja pubit, mutta ruokaravintoloissa myös ihmisten käyttäytyminen on täysin toisenlaista, ja myös ravintoloitsijat ovat hyvin vastuullisesti panostaneet omaan toimintaansa.

Meidän perussuomalaisten valiokuntaryhmä haluaa muistuttaa, että Suomen maakunnat ovat kooltaan ja väestörakenteeltaan hyvin erilaisia ja yksi ainoa maakunta, Lappi, kattaa yksin melkein kolmanneksen koko Suomen pinta-alasta. Koko maakuntaa koskevat rajoitukset maakunnan yksittäisen kunnan tautitilanteen perusteella näyttäytyvät kohtuutto-

Pöytäkirja PTK 37/2021 vp

mina, kun esimerkiksi Tornioista Utsjoelle on vastaava etäisyys kuin Tornioista Tampereelle. Ravintoloiden toiminnan rajoittaminen satojen kilometrien päässä siksi, että toisessa samaan maakuntaan kuuluvassa kunnassa on havaittu tartuntarypäs, ei täytä kohtuullisuuden ja oikeasuhtaisuuden vaatimuksia. Tästä syystä perussuomalaisen valiokuntaryhmä vaatii, että perustuslakivaliokunnan ja talousvaliokunnan esittämällä perusteilla rajoituksia arvioidaan jatkossa kuntatasolla silloin, kun maakunnan eri kuntien välillä on merkittäviä eroja tartuntamäärissä. Ja tästä meillä on muun muassa lausuma.

Perussuomalaisen valiokuntaryhmä edellyttää, että hallitus tunnistaa pitkittyneiden rajoitus- ja sulkutoimien vaikutuksen alan yrittäjien ja työntekijöiden hyvinvointiin ja toimeentuloon ja ryhtyy välittömästi toimenpiteisiin tilanteen helpottamiseksi. Tarpeettomien konkurssien ja työpaikkojen menetysten ehkäisemiseksi sellaisten yritysten, joiden toiminta on käytännössä estetty tai rajoituksilla tehty taloudellisesti kannattamattomaksi, kiinteät kulut tulee korvata täysimääräisesti. Vastaavalla tavalla alan työntekijöiden työttömyys- ja lomautusturvaa on parannettava siten, että alan työntekijät pääsevät työttömyysturvan piiriin välittömästi rajoitus- tai sulkutoimien alkaessa ilman omavastuupäiviä. Tukitoimien osalta on varmistettava, että kaikki alan yritykset ja työntekijät, joiden toimeentulo on rajoitusten takia heikentynyt, pääsevät tukien piiriin. Tarpeettomien taloudellisten menetysten estämiseksi ravintoloille on sallittava ruuan ulosmyynnin yhteydessä sellaisten juomien, joihin kyseisellä ravintolalla on normaalissa toiminnassaan anniskelu oikeus, ulosmyynti rajoitusten voimassa olon ajan, ja lainsäädäntöön on tehtävä tämän ulosmyynnin mahdollistavat muutokset.

Arvoisa puhemies! Meillä on kaiken kaikkiaan kuusi lausumaa tässä. Todellakin siitä, mikä on tuolla käytävällä nyt, puuttuvat nämä kaksi, mutta luen nopeasti vielä nämä lausumat. Toki tänään niistä ei vielä äänestetä, mutta haluan kuitenkin ne teille kertoa. Esi-tämme seuraavia lausumia:

”Eduskunta edellyttää, että hallitus toimittaa eduskunnalle selvityksen tartuntamääristä ja altistumisista erityyppisissä ravintoloissa, jotta rajoitusten vaikuttavuutta voidaan arvioida faktapohjaisesti.”

”Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee lainsäädännön, jolla ravintoloiden kiinteät kulut korvataan täysimääräisesti siltä ajalta, kun ravintoloiden mahdollisuus taloudellisesti kannattavaan liiketoimintaan on rajoituksilla tosiasiallisesti estetty.”

”Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee lainsäädännön, jolla ravintola-alan työntekijöille varmistetaan täysi työttömyysturva ilman omavastuupäiviä siltä ajalta, kun heidät on lomautettu tai heidän työntekonsa on tosiasiallisesti estetty rajoitusten seurauksena.”

”Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää ravintolatoimintaan sisä- ja ulkotiloissa liittyvät erilaiset tartuntariskit ja sääteessään rajoituksista asetuksella asettaa rajoitukset siten, ettei sellaista toimintaa, johon ei liity merkittävää tartuntariskiä, rajoiteta tarpeettomasti.”

”Eduskunta edellyttää, että perustuslakivaliokunnan ja talousvaliokunnan esittämällä perusteilla hallitus säätelee ravintoloita koskevista rajoituksista asetuksella jatkossa kuntatasolla silloin, kun maakunnan eri kuntien välillä on merkittäviä eroja tartuntamäärissä.”

”Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee tarvittavan lainsäädännön, jolla ravintoloille mahdollistetaan aukiolorajoituksien ajaksi sellaisten juomien, joiden anniskeluun ravintolalla on anniskelulupansa puitteissa [Puhemies: 7 minuuttia!] anniskelu oikeus, ulosmyynti ruoka-annosten myynnin yhteydessä.”

Pöytäkirja PTK 37/2021 vp

Ja, arvoisa puhemies, vielä sananen rajoitusten purkamisesta, josta tänäänkin on ollut puhetta. On harmillista, että tehdään päällekkäistä lainsäädäntöä, ja nyt meillä on kolmas laki, jolla rajoitetaan ravintoloiden toimintaa. Sen sijaan tulisi keskittyä siihen, millä tavalla todellisesti päästään koronasta yli, muun muassa tuomalla terapiatakuu mahdollisimman pian eduskuntaan.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mari Rantanen.

18.37 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! Erinomaisia ehdotuksia perussuomalaisten valiokuntaryhmältä.

Ensin haluaisin kommentoida tätä edustaja Lindénin äskeistä debattipuheenvuoroa. Totesitte, että THL:n Salminen oli eilen sanonut, että järkikin sanoo, että yökerhoissa ja baareissa nämä tartunnat leviävät. Se on selvä, mutta minkä vuoksi sitten tässä esityksessä ovat kaikki ravintolat? Juuri tällä perusteellahan niiden ruokaravintoloiden pitäisi olla pois tästä, kun se on hyvin erityyppistä. Ja toisaalta totesitte myös sen, että vain 50 prosenttia kyetään jäljittämään, mutta nähdäkseni tämä prosenttiluku ei ole kyllä rajoitusten aikana juurikaan heilahtanut, että jos olisivat ravintoloista nämä 50 prosenttia tartunnoista tai paljon altistumisista ja sitä kautta tartunnoista, niin silloinhan kaiken järjen mukaan tämä prosentti laskisi, mutta mitä ilmeisimmin näin ei ole käynyt, ja siltä osin ei meillä ole myöskään näyttöä, onko se kouluista, onko se työpaikoilta, onko se joukkoliikenteestä vai onko se ravintoloista. [Aki Lindénin välihuuto] Eli tavallaan siinä mielessä kyllä näyttöä täytyisi olla silloin, kun kajotaan näin kovasti omaisuuden vapauteen ja elinkeinovapauteen.

Arvoisa puhemies! Pidän tätä sikäli hankalana asiana ja kannatan luonnollisesti tämän lain hylkyä, kun onhan ihan umpihullua, että meillä voisi tulla sellainen tilanne, että ruokaravintolat menisivät kello 18 kiinni ja niissä loppuisi kello 17 anniskelu. Ihmisethän ovat töissä siihen aikaan. Ruokaravintoloihin tyypillisesti mennään illalliselle vasta kello 18 tai jopa 19. En voi ymmärtää tätä, en sitten millään.

Ja sitten se, mikä puhe tässä on, että ei tarpeettomasti rajoiteta niitä, että voidaan kohdentaa riskin ja alueen perusteella, niin voidaanko? Meillähän juuri täällä hyväksyttiin tämä kuntosalien ja harrastuspaikkojen laki, ja itse asiassa siinä ei paljon harkintaa käytetty. Se oli kaikki kiinni siinä kohtaa, kun aluehallintovirastot tekivät tämän päätöksen.

Sitten minä nostan edelleen tähän yhden kysymyksen, joka on sivuutettu oikeastaan kokonaan. Tätä käytiin silloin läpi lähetekeskustelussa. Kun hallitus sanoo, että he perustavat päätöksensä tutkittuun tietoon, niin minkä vuoksi hallitus ei ota huomioon aivan tuoretta tutkimusta, jota ovat tehneet Helsingin yliopisto, HUS, Ilmatieteen laitos ja Työterveyslaitos viruksen leviämisestä sisätiloissa ja joka tehtiin Henri Alénin Ultima-ravintolassa? Tästä tutkimuksesta tuli tuloksena se, että virusta voidaan huomattavasti laimentaa sisätiloista riittävällä ilmanvaihdolla, ilman puhdistamisella ja sekoittamisella, [Puhemies: 3 minuuttia!] ja tältä osin voidaan ostaa ravintoloihin myös tällaisia tuotteita, joilla sitä saadaan — tietysti tuulettaminen ja läpiveto on yksi. Mielestäni näitä asioita tulisi nyt kyllä hallituksen ottaa huomioon, tuoretta tutkimustietoa, jolla myös sisätiloja voitaisiin avata sekä ravintolaelinkeinon että muiden elinkeinojen käyttöön. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rehn-Kivi.

Pöytäkirja PTK 37/2021 vp

18.41 **Veronica Rehn-Kivi r:** Arvoisa puhemies, värderade talman! Coronapandemin har krävt att regeringen varit tvungen att göra flera förslag om ändringar i lagen om smittsamma sjukdomar och om begränsningar beträffande också restaurangernas verksamhet. De senaste restaurangbegränsningarna behandlades här i riksdagen så sent som i februari och är i kraft till slutet av juni. Då epidemiläget i mitten av mars snabbt blev mycket sämre var det naturligt att ytterligare åtgärder för att hindra smittspridningen måste vidtas då flera smittohärdar fått sin början framförallt från olika typer av barer. Regeringen gav då detta lagförslag som vi i social- och hälsovårdsutskottet har behandlat mycket noga. Samtidigt har regeringen infört en total lockdown av restaurangverksamheten på flera håll i landet till den 18 april. De striktare ändringar som nu föreslås ska ersätta de bestämmelser som trädde i kraft i februari och tas i bruk i den mån de behövs genast efter lockdownen.

Arvoisa puhemies! On tärkeää, että kaikki toimenpiteet koronaepidemian leviämisen hillitsemiseksi tehdään harkiten, oikea-aikaisesti ja niin, että niiden positiivinen vaikuttavuus on mahdollisimman suuri ja haitat taas pienet. Nyt käsittelyssä oleva tartuntatautilain muutosesitys on epidemiatilanne huomioiden sekä tarpeellinen että suurimmalta osin kannatettava. Muutoksella on tarkoitus korvata ne väliaikaiset muutokset, jotka tehtiin lakiin, joka on voimassa kesäkuun loppuun saakka. Kun hallitus on samaan aikaan asettanut ravintolat täyssulkuun 18. päivä huhtikuuta asti ja kun tällä toimenpiteellä varmasti on merkitystä tautitilanteeseen, voimme toivoa, että näitä uusia pykälä ei tarvitsisi ollenkaan soveltaa tai ottaa käyttöön.

Ravintoloiden toiminta on koko koronaepidemian ajan ollut koetuksella, ja asiakasmäärä- ja aukiolorajoitukset ovat kohdelleet alaa kovalla kädellä. Tällä esityksellä annetaan valtioneuvostolle mahdollisuus päättää asetuksesta, joka pahimmassa epidemiatilanteessa voisi sulkea ravintoloita jo kello 18. Tämä rajoitus tarkoittaa niille ruokaravintoloille, jotka pääsääntöisesti palvelevat vain iltaisin, samaa kuin täyssulku. Valiokunnan saamien lausuntojen perusteella ei tartuntaketjuja ole selkeästi voitu yhdistää ruokaravintoloihin. Täyssulun ajan menetyksiä valtio on päättänyt kompensoida, mutta sama korvausmahdollisuus tulee olla niillä ravintolayrityksillä, jotka eivät uusien rajoitusten johdosta voi jatkaa toimintaansa.

Sote-valiokunta esittää mietintönsä tueksi kolme vahvaa lausumaa, joita lämpimästi kannatan.

Värderade talman! Restaurangbranschen har varit hårt utsatt under coronaepidemin och därför måste alla åtgärder som begränsar dess verksamhet vara noga avvägda och nödvändiga. Social- och hälsovårdsutskottet har lagt till tre viktiga klämmor till sitt betänkande som jag varmt understöder, och klämmorna lyder så här:

”Riksdagen förutsätter att regeringen i de förordningar som utfärdas med stöd av lagen fastställer begränsningar i proportion till det rådande epidemiläget i varje område och att begränsningarna vid behov differentieras så att de gäller områden som är mindre än ett landskap.”

”Riksdagen förutsätter att regeringen i de förordningar som utfärdas med stöd av lagen beaktar de olika riskprofilerna för olika typer av restauranger och utrymmen inomhus och utomhus och att lindrigare begränsningar av öppettider och serveringstider gäller för verksamhet med lägre risk.”

Pöytäkirja PTK 37/2021 vp

Och: ”Riksdagen förutsätter att för förplägnadsrörelserna får kompensation för de ekonomiska förluster som begränsningarna medför.”

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Sarkkinen.

18.45 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Ravintoloita on suljettu ja rajoitettu pandemian aikana niin Suomessa kuin muuallakin maailmassa. Syynä tähän on se, että korona leviää ihmisten kohtaamisissa. Taudin leviämisen on otollista maaperää siellä, missä iso määrä tuntemattomia kohtaa tiiviissä tiloissa. Tartuntamäärät ovat viime aikoina Suomessa onneksi lähteneet laskuun ravintolasulkujen jälkeen ja varmaankin myös ainakin osittain niiden ansiosta.

Arvoisa puhemies! Ravintolarajoituksia tarvitaan edelleen. Samalla meidän on nähtävä se ahdinko, jossa ravintola-alan yrittäjät ja työntekijät ovat. Tukitoimia tarvitaan edelleen, ja siihen on myös sosiaali- ja terveysvaliokunta kiinnittänyt mietinnössään huomiota ja antanut asiasta kolmannen lausumansa.

Arvoisa puhemies! Tämän tartuntatautilain muutoksen myötä ravintoloihin voidaan niiden jälkeen eri alueilla avautuessa kohdistaa aiempaa tiukempia aukioloaika-, anniskelu- ja asiakaspaikkarajoituksia. Tiukimmillaan ravintolat voidaan lain perusteella määrätä laittamaan ovet kiinni jo kello 18. Laissa ei kuitenkaan säädetä uusia rajoituksia suoraan voimaan, vaan esityksen tarkoituksena on varmistaa, että valtioneuvosto voi epidemiatilanteen niin vaatiessa säätää oikeasuhtaisia ja välttämättömiä rajoituksia, joilla ihmisten välisiä kohtaamisia vähennetään ravitsemisliikkeiden toiminnan yhteydessä.

Laki on siis mahdollistava, eivätkä tiukimmat rajoitukset astu voimaan automaattisesti. Onkin tärkeää, että lakia soveltavissa asetuksissa valtioneuvosto todella käyttää harkintaa. Rajoitukset tulee suhteuttaa kunkin alueen tautitilanteeseen, ja tätä myös sosiaali- ja terveysvaliokunta mietinnössä edellyttää. Pahimmilla epidemia-alueilla on perusteltua asettaa tiukempia rajoituksia kuin rauhallisen tilanteen alueella. Lisäksi sosiaali- ja terveysvaliokunta katsoo, että eri ravintolatyyppeihin tulee suunnata erilaisia rajoituksia niiden riskiprofilin mukaan. Ruoka- ja juomaravintolat on jo aiemmassa sääntelyssä eriytetty, ja on perusteltua, että vähempiriskiseen toimintaan kohdistetaan lievempiä rajoituksia.

Arvoisa puhemies! Tautitilanne on edelleen huono, ja riski tautitilanteen pahenemiselle on olemassa. Onneksi viimeisimpien päivien ja parin viime viikon kehitys on kuitenkin ollut myönteistä. Tunnelin päässä on myös yhä enemmän valoa, kun rokotukset etenevät ja kausivaihtelu tulee avuksi.

Arvoisa puhemies! On karmeaa, että me joudumme eduskunnassa rajoittamaan ihmisten elämää ja elinkeinoja. Kukaan ei halua rajoittaa toimintoja enempää kuin on tarve. Emme kuitenkaan saa purkaa rajoituksia liian nopeasti, jotta tautitilanne ei lähde käsistä ja hyvä tautikehitys, mitä olemme nähneet viime päivinä, käänny pääläelleen.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kivisaari, poissa. — Edustaja Lindén.

18.48 Aki Lindén sd: Arvoisa rouva puhemies! Yhdyn edellä käytettyyn edustaja Sarkkinen puheenvuoroon niiltä osin, millä kuvattiin tätä tilannekuvaa, ja jätän sen osan tästä omasta puheenvuorostani pois ja keskityn seuraaviin asioihin:

Pöytäkirja PTK 37/2021 vp

Edustaja Kilpi kysyi täällä joku aika sitten, mihin tietoon perustuu se, että muutetaan kuitenkin aika lyhyenä aikana näitä säädöksiä, ja niinhän todellakin on tehty tässä. No, se perustuu tietenkin siihen, että kaksi kuukautta sitten meillä oli tämä kahden viikon ilmaantuvuus 90, sitten se oli, kuten edustaja, valiokunnan puheenjohtaja Lohi täällä totesi, korkeimmillaan 174, ja nyt viimeisin tieto on 123. Eli tämä on muuttunut eri suuntiin tavattoman nopeassa tahdissa. Nämä ovat valtakunnallisia lukuja. Sitten meillä on tietysti eri kunnissa ollut kovin erilainen tilanne.

Tämä on johtanut siihen — oman, voisiko sanoa, nopean tarkasteluni pohjalta — että meillä on hyvin lyhyenä aikana ollut neljät erilaiset säädökset. Meillä on ollut tilanteita, joissa perustason alueilla on ollut niin sanotut ihan normaalit ravintoloiden aukioloajat. Sitten meillä on ollut hallituksen esitys 6/2021, joka oli jatkoa sille lokakuussa annetulle esitykselle, eli helmikuussa tämä 6/2021, jolla rajoitettiin niitä kellonaikoja 23:een ja anniskeluaikaa 22:een. Ja sehän olisi nyt tullut voimaan, ellei nyt olisi käsittelyssä ollut tämä hallituksen esitys 32/2021, joka on sitten niin kuin kolmas. Ja sitten meillä on ollut kaksi eri lakia: ensiksi se laki, jolla annettiin tämä kokonaissulku, hallituksen esitys 27, ja sitten sitä jatkettiin hallituksen esityksellä 38 vielä kolmella viikolla.

On ymmärrettävää, että tämä vaikuttaa kovinkin hämmäntävältä. Mutta tähän johtuu siitä, että tilanne on nopeasti muuttunut ja maan eri osissa on ollut kaiken aikaa erilainen tilanne ja sen takia on tarvittu näinkin, voisiko sanoa, moninaista lainsäädäntöä tässä. Sehän on ihan selvä ja olen sen pariin kertaan todennut, että kun maa on kovin kuntarikas, niin kuin Suomi, niin täysin kuntakohtaiseen tässä ei voida mennä.

Kun kuuntelin tarkkaan ja valiokunnassa kuulin perussuomalaisten lausumaehdotukset, niin niissä on muutama varsin hyväkin, mutta tämä viitoslausuma liittyy juuri siihen, että pitäisi täysin noudattaa kuntakohtaisia rajoja, ja ei se ole mahdollista tiheään asutuilla alueilla. Ja ykköskohdassa sitten he peräivät kovasti sitä, että pitää olla hyvin tarkkaa tietoa erilaisten ravintolatyyppeiden riskeistä. Kuten hetki sitten siteeraamassani terveysturvajohtaja Salmisen haastattelussa todettiin, ei ole mahdollista saada sellaista tietoa, joka on erittäin tarkkaa näiltä osin.

Eli tässä on tämä tilanne. Kukaan ei tee tätä sen takia, että ravintola-ala kärsisi, vaan sen takia, että me saisimme tämän koronan kuriin.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kimmo Kiljunen, poissa. — Edustaja Virta.

18.51 Sofia Virta vihr: Arvoisa puhemies! Kulunut vuosi on ollut synkkä. Koronaepidemia ja siihen liittyvät rajoitukset ovat osuneet ihmisiin ja toimialoihin eri tavoin. Ravitsemisliikkeet ovat olleet yksi keskeinen toimija, joka on kärsinyt huomattavasti kuluneen vuoden aikana. Suomessa ravitsemisliikkeet olivat suljettuina viime kevään aikana, ja niiden anniskelu- ja aukioloaikoja sekä asiakaspaikkoja on rajoitettu alueellisesti tilanteen mukaan syksyllä sekä nyt alkuvuodesta.

Tässä salissa on jo niin monesti sanottu ja kuultu, että näitä rajoituksia tehdään vain ja ainoastaan sen vuoksi, että ne ovat välttämättömiä ja jotta kykenisimme suojelemaan suomalaisten terveyttä sekä terveydenhuoltokapasiteettiamme. Nämä eivät ole helppoja päätöksiä, mutta täytyy muistaa, että käsillä oleva virus on myös hengenvaarallinen. On selvää, että ensisijaisesti meidän tulee turvata ihmishenkiä.

Pöytäkirja PTK 37/2021 vp

Emme voi kuitenkaan unohtaa, että jokaisen yrityksen takana on ihminen tai ihmisiä. Jokaisen yrityksen eteen on tehty valtava tuntimäärä töitä, ja jokaisen yrityksen kannattavuudesta on jonkun toimeentulo kiinni. Meistä varmasti jokainen on joko nähnyt läheltä tai kansalaisilta saamansa palautteen kautta kuullut kauempaa sen hädän, mikä niin monilla yrittäjillä on tai on ollut jo pidempään viime vuoden aikana. Monelta yrittäjältä on mennyt tai uhkaa mennä koko elämäntyö ja toimeentulo. Huoli perheen taloudellisesta tilanteesta tai omien työntekijöiden asemasta on suuri. Jatkuva epävarmuus on jo itsessään valtavan kuluttavaa, ja olen erittäin huolissani myös yrittäjien henkisestä jaksamisesta. Vastaavasti niin kovin moni, kuten tässä salissa käydyssä keskustelussa olemme jo kuulleet, on joutunut lomautetuksi tai kokonaan työttömäksi. On äärettömän tärkeää, ettemme me siis unohda yrittäjiä, vaan taloudellisia menetyksiä tulee pyrkiä kompensoimaan ravitsemisliikkeille.

Lisäksi on tärkeää, että jos näitä rajoituksia joudutaan asettamaan, pyritään niitä suhteuttamaan kunkin alueen vallitsevaan epidemiatilanteeseen, ja tarvittaessa rajoitukset tulee asettaa eriytetysti maakuntaa pienemmälle alueelle. Lain perusteella annettavissa asetuksissa tulee myös aidosti kyetä ottamaan huomioon se tosiasia, että eri ravintolatyyppejen välillä sekä siinä, tapahtuuko asiointi sisä- vai ulkotiloissa, on eroja sen suhteen, miten suuri tartuntariski on. Mahdollisia rajoituksia asetettaessa tuleekin kyetä tätä vähäriskisempää toimintaa kohtelemaan toisin ja suuntaamaan sinne kevyempiä aukiolo- ja anniskelurajoituksia.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kinnunen.

18.53 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kun ratkaisemme kriisiä, tulee katsoa myös kriisiin yli. Vaikka joudumme vielä rajoittamaan, on tärkeä puhua myös yhteiskunnan avaamisesta.

Kirjasimme viimeksi tänään perustuslakivaliokunnassa mietintöön, että ravintoloita on välttämätöntä käsitellä tyypiteltynä: pääasiassa alkoholia ja pääasiassa ruokaa tarjoavina. Tämä siksi, koska riskit ovat niin erilaisia eri ravitsemusliikkeissä. Sama ajatus löytyy myös sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietinnöstä. Lausuman mukaan ”Eduskunta edellyttää, että hallitus ottaa lain perusteella annettavissa asetuksissa huomioon eri ravintolatyyppejen ja sisä- ja ulkotilojen erilaiset riskiprofiilit. Vähäriskisempään toimintaan suunnataan kevyempiä rajoituksia.” Kun nyt katsotaan koronan yli, exit-suunnitelmissa ravintoloita tulee katsoa aidosti tämän tyypittelyn mukaan mutta myös alueellisesti hienojakoisemmin. Perustuslakivaliokunta on toistuvasti muistuttanut, että rajoituksia tulee suunnata maakuntia hienosyisemmin.

Kuntien ja alueiden tilanteet ovat hyvin erilaisia. Olen samaa mieltä edustaja Lindénin kanssa siitä, että joka paikassa ei voida mennä kuntakohtaisiin rajoituksiin. Tulee toimia maaston mukaan erityisesti harvemmin asutuilla seuduilla ja epidemiatilanteen mukaisesti, mutta siellä, missä se on luontevaa, rajoittamista kannattaa epidemian pitkittyessä tarkastella joko seudullisesti tai kuntakohtaisesti, ja tästä myöskin valiokunta on lausunut.

Myös tämä valiokunnan viimeinen lausuma on paikallaan. Sen mukaan ”eduskunta edellyttää, että rajoituksista aiheutuvia taloudellisia menetyksiä kompensoidaan ravitsemusliikkeille”.

On hienoa, että tunnelin päässä näkyy nyt myös valoa. Jatketaan kärsivällisesti kohti yhteiskuntamme avaamista ja avoimempaa kesää.

Pöytäkirja PTK 37/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kilpi.

18.56 Marko Kilpi kok: Arvoisa rouva puhemies! Tänään tosiaan on Pohjois-Pohjanmaalla ja Kittilässä purettu ravintolarajoituksia, ja olen saanut tämänkin käsittelyn aikana Pohjois-Savosta ravintolayrittäjiltä vihaisia yhteydenottoja, joissa ihmetellään, miksi siellä ei pureta rajoituksia. Pitääkö Pohjois-Savossa olla puhdas nolla noita tartuntoja, jotta niin tapahtuisi?

Pohjois-Savohan on ollut jo pitkään perustasolla tartuntojen suhteen, ja se oli sitä myös silloin, kun näistä viimeisimmistä rajoituksista päätettiin ja ne laitettiin toimintaan. Siellä on monta kuntaa, joissa tartuntoja on se puhdas nolla, ja vielä enemmän niitä kuntia, joissa tartuntoja on huomattavan vähän. Siitä huolimatta Pohjois-Savossa ovat edelleen voimassa ne samat rajoitustoimet kuin pahimmilla epidemia-alueilla. Alueellista harkintaa ei ole tehty, ja jos on tehty, niin hyvin kummallisella tavalla ja logiikalla.

Kun nämä viimeisimmät rajoitukset päätettiin ottaa käyttöön, niin ravintoloille annettiin reagointiaika, joka voidaan laskea tunneissa. Eivät ravintolat yksinkertaisesti voi toimia näin. On täyteltävä varastoja tulevien tilausten mukaan ja toimittava kuin seuraavana päivänä ja seuraavina päivinä olisivat ihan normaalisti paikat auki. Missä on ennustettavuus? Missä on luottamus? Miksi yritysten toimintaa ei yritetäkään ymmärtää? Eivätkö yrittäjät ole kärsineet jo riittävästi? Miksi sitä tällä tavalla lisätään entisestään?

Ravintoloiden sulkemiselle pitää olla välttämätön tarve. Sen takia rajoituksia ollaan nyt sitten osittain purkamassa, koska välttämätöntä tarvetta ei enää ole. Miten rajoitukset olivat välttämättömiä, kun tilanne oli perustasolla siellä Pohjois-Savossa ja monessa kunnassa tartuntoja nolla? Yhdellä hetkellä on välttämätöntä, toisella ei olekaan. Edelleenkin: Pohjois-Savossa ollaan perustasolla.

Tällaisessa tilanteessa on erinomaisen tärkeää ymmärtää yrityksiä ja niiden toimintalogiikkaa. Olennaisin logiikka on se, että yrityksillä on maksavia asiakkaita ja kassaan virtaa rahaa. Muuten yrityksillä ei ole elämisen edellytyksiä. Ravintolayrittäjien puskurit ja hätävarat on syöty jo ajat sitten. Moni on joutunut jo myymään omaisuuttaan pitääkseen yrityksensä elossa, moni on jo lopettanut.

Ravintolat ovat minun mielestäni kyllä osoittaneet sen, että ne voivat toimia vastuullisesti ja turvallisesti. Eiköhän olisi jo viimeinkin aika osoittaa heille luottamusta ja toimia tässä jollain tavalla loogisesti, niin että siellä auki, missä se ihan oikeasti on mahdollista. Pohjois-Savossa on monta paikkaa, koko Pohjois-Savo, missä voidaan näin toimia. Miksi ei toimita? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kimmo Kiljunen.

18.59 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Näin ensimmäiseksi on todettava se, että hallitus on tämän vuoden aikana, koronaviruksen aikana, kyllä toiminut poikkeuksellisen tehokkaasti mutta myöskin vastuullisesti. Suomalainen yhteiskunta on tästä globaalista pandemiasta kärsinyt selkeästi vähemmän kuin muut maat tartuntojen määrän sekä kuolleisuuden osalta, ja myöskin nämä taloudelliset vahingot ovat olleet pienemmät kuin vertailumaissa. Tässä suhteessa hallitus on ollut määrätietoinen koko ajan, ja vaikka edustaja Kilpi sanoi, että hallituksen politiikasta puuttuu ennustettavuus, niin se ennustettavuuden puute ei johdu hallituksen toimista vaan tästä koronaepidemian luonteesta. Me emme tiedä riittävän hyvin, kuinka tämä tauti toimii, kuinka se leviää. Me emme näe näitä muunnoksia

Pöytäkirja PTK 37/2021 vp

etukäteen riittävän hyvin. Tässä on näitä useampia aaltoja ollut sekä Suomessa koettuna että maailmalla vielä enemmän, eli tätä tautia ei voida ennustaa. Sen takia tässä on tietysti toimenpiteitä, jotka näyttävät yllättäviltä: pari viikkoa sitten täällä käsiteltiin sitä, että liikumisrajoitusten pitää astua voimaan, ja nyt sitten saamme ilouutisia siitä, että meillä tartuntojen määrät ovat vähentyneet, jolloin me pyrimme sitten myöskin luomaan strategian siitä, kuinka näistä rajoittavista toimista päästään eroon. Tämä liikkuminen on nytten epäennustettavaa, mutta se ei johdu todellakaan hallituksesta vaan tästä taudin tilasta, mikä tässä valtakunnassa on. Ja kiitos niiden tehokkaiden rajoittavien toimenpiteiden — joista myöskin ravintola-alan yrittäjät ovat kärsineet paljon, ovat ehdottomasti kärsineet paljon — meillä on tämä yleishallinta hyvä.

Hallitus on myöskin osoittanut joustavuutta. Muistan hyvin, kun täällä aikaisemmin tästä ravintolatoiminnasta, sen rajoittamisesta, vuosi sitten keskusteltiin: Oli pitkät perustelut. Itsekin käytin puheenvuoron, jossa viittasin siihen, että tähän pitäisi saada alueellista eriyttämistä ja katsoa asiapohjaisesti tätä asiaa, ja näinhän hallitus nyt tässä tekee — on tehnyt jo aikaisemmin ja tekee nytkin. Eli tämä on se yleistilanne, ja siinä suhteessa olemme nyt juuri sellaisen lainsäädännön kanssa tekemisissä, että tätä me emme hetki sitten voineet ennustaa, että nyt pääsemme käsittelemään tätä tässä muodossa. Ja edelleenkin: ei muuta kuin yhteistoimin viedään tätä koronahallintaprosessia eteenpäin.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kilpi.

19.02 Marko Kilpi kok: Arvoisa rouva puhemies! Vielä muutama sananen tässä edustaja Kiljuselle.

Mitä on ennustettavuus? Se pohjautuu siihen, että on tietynlaiset säännöt, tietynlaiset parametrit, joiden mukaan mennään. Esimerkiksi Pohjois-Savossa ollaan perustasolla, ja varsinkin niissä kunnissa, joissa tartuntoja on edelleenkin se puhdas nolla, voisi kuvitella — ainakin minä yrittäjänä ajattelisin niin — että koska tilanne on tällainen, niin kyllähän täällä varmasti ovet pysyvät auki. Tämä sama tilannehan on Pohjois-Karjalassa itse asiassa vielä korostetummin. Melkoisena yllätyksenähän se on tullut, että siellä sitten ravintoloissa on pitänyt laittaa ovet säppiin, ja se ei ole kovin ennustettavaa, jos toimitaan näitten periaatteitten vastaisesti.

Tämä on semmoinen asia, minkä takia näitä vihaisia viestejä tulee, koska ihmiset eivät ymmärrä ja eivät pysty näkemään, että tämä nyt oli ennustettavaa ja luotettavaa toimintaa, ja se tässä on se ongelma. Minä en sitä näe niinkään sataprosenttisesti taudista ja sen luonteesta johtuvana asiana, vaan kyllä siinä on epäloogisuutta, joka johtuu puhtaasti päätöksenteosta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kimmo Kiljunen.

19.03 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Jos tässä nyt pystyy hyvin nopeasti debatoimaan vielä muutaman huomion siitä, mitä edustaja Kilpi tässä pohdiskeli tästä ennustettavuudesta, että pitäisi olla selkeät parametrit, laskentakaaviot ja niin edelleen: Haluaisin tuoda tässä esille, että tässä on vaikea osoittaa nyt sormella hallitusta. Kuten me kaikki tiedämme ja kuten tänään pääministeri moneen kertaan täällä jo osoitti, Suomen hallitus tässä joutuu seuraamaan terveysviranomaisien tekemiä laskelmia ja arvioita tilanteesta. Tässä

Pöytäkirja PTK 37/2021 vp

suhteessa tavallaan se viimekätinen vastuu tulee sieltä, mihin se kuuluukin, eli terveysviranomaisilta.

Me painimme tässä vakavan taudin kanssa, eikä hallituksella eikä yhdelläkään poliitikolla tässä salissa riitä kapasiteetti sanoa, kuinka tässä pitäisi toimia, kuuntelematta näitä asiantuntijoita, ja sama koskee yrittäjiä. Yrittäjillä on oma näkemys siitä omasta kulmasaan, ja me kaikki tiedämme, että tämä on erittäin vaikeaa yritystoiminnalle, hoitohenkilökunnalle, koko yhteiskunnalle, kaikille ihmisille. Olemme puhuneet ikäihmisistä, kuinka vaikeata se on heille, kun yksinäisyys vaivaa. Meillä on valtava joukko kansalaisia, jotka tästä kärsivät. Mutta viime kädessä asiantuntemus siitä, miten tätä tautia hallitaan epidemiologisesti, on terveysviranomaisilla, ja sen takia me joudumme kaikki sitä nyt kuuntelemaan, ja sen takia tämä epäennustettavuus, ennustettavuus ja ne laskelmat tulevat muualta kuin tältä poliittiselta päätöksentekoprosessilta suoraan.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 32/2021 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kalastuslain 88 §:n muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 20/2021 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 4/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 4/2021 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Edustaja Kinnunen.

Keskustelu

19.05 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kotimaisen kalan kysyntä on nostanut suosiotaan Suomessa. Kalastajan kalasta saama hinta on kohtuullisen hyvä. Kotimaista kalaa meni kaupaksi enemmän kuin sitä saadaan pyydettyä. Kaupallisten kalastajien määrä on kuitenkin vähentynyt 2000-luvulla. Toimialaa painaa alas etenkin kalastajien ikääntyminen. Kuten maa- ja metsätalousvaliokunta toteaa, tällä esityksellä vältetään arvonlisäverolain verovelvollisuusrajan noston kielteiset seurannaisvaikutukset kaupalliseen kalastukseen, ja esitys on sen vuoksi kannatettava.

Vähenevän kalastajajoukon elinkeino tulee pitää kannattavana, jotta meillä on jatkossakin kaupan tiskillä tarjolla suomalaista, terveellistä ja laadukasta kalaa. Koronan aikana moni on löytänyt kalastuksen harrastuksena. Meidän tulee edistää sitä, että jonkun kohdalla harrastuksesta voi tulla myös elinkeino tai osa-aikainen tai koko-aikainen työ.

Yleiskeskustelu päättyi.

Pöytäkirja PTK 37/2021 vp

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 20/2021 vp sisältyvien 1.-3. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

7. Muu asia: Valtioneuvoston asetus ravitsemisliikkeiden aukiolon väliaikaisesta rajoittamisesta tartuntataudin leviämisen estämiseksi

Muu asia M 5/2021 vp

Valiokunnan mietintö PeVM 6/2021 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 9.4.2021 pidettävään täysistuntoon.

8. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on perjantaina 9.4.2021 klo 13.00. Täysistunto lopetettiin klo 19.18.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Maija-Leena Paavola